

Polgár Ernő

INDIAI DEKAMERON

I.

(REGÉNY)

3BT
Budapest
2013.

Prológus

*Ti, Férfiak! És Ti, Asszonyok!
Keresitek egymást.
S a csillapíthatatlan vágy az idők végezetéig él bennetek!*

Benáreszben, a hindu „fővárosban”, mely a felfogások szerint csordultig telt meg isteni fénnel, a szűk sikátorokban, amelyekben a történelem kezdete óta a Gangesz partjához igyekeznek a zarándokok, úgy éreztem magam, mintha az ősi Babilonban, Ninivében vagy Thébában csavarogtam volna.

Sokan csónakban élnek a benáreszi partoknál. A bárdok ősi hindu eposzokat énekelnek a Gangesz partján. Ganga születésnapját százezernél is többen ünneplik. A zarándokok bivalytejből köpült vajba mártott gólyahírszirmokkal díszített papírcsónakokat bocsátanak a vízre, s meggyújtják őket. A vízen lefelé hanyódó, apró kis lángok alkonyat után kivilágítják a szent folyót, amely megtisztító erejével szabadítja meg a hindukat az újjászületések körforgásától.

A hamvazó lépcsőnél hatalmasságok álltak. Gazdagok. Előkelő kasztribéliek. Vajon nekik boldogabb az életük, mint a sudráké? Akik egész álló nap égetik a holttesteket. Akiknek apáik és nagyapáik is ugyanígy éltek.

A Gangesz partján arapapagájok, búbos bankák, drongók és keselyűk keringtek.

Az indiaiak számára természetes, hogy a Gangesz partjához viszik el a betegeket, a folyó vizébe merítik a haldoklókat, és Ganga gondjaira bízzák a holtak hamvait, sok helyen a holttesteket is.

A Gangesz elmosza majd minden bűnüket. Ha valakinek a csontja érinti csupán a Gangesz vizét, akkor is a menny megbecsült lakója lesz. Ősidők óta hisznek ebben.

A Gangesz ragyogó vize a Himalája „tehénszáj” jégbarlangjából bújik ki a napfényre. Sebesen fodrozódik azután fenyőfák, indiai cédrusok és skarlátvörös rododendronok mellett, útját pedig a Bengál-öböl hatalmas deltájában fejezi be. A Gangesz a Tejút folytatása, egyenesen a Paradicsomból áramlik, s a tisztulás istennőjének, a fürge járású Gangának a megtestesülője.

Legenda mondja le, hogy Szágara király hatvanezer fiát vesztette el. Gógös viselkedésük büntetése volt, hogy egy bölcs ember haragos pillantásától elhamvadtak. Vétküik miatt Bhagírata király a Himaláján vezekelt, s Siva meghallván fohászát leküldte Gangát a földre. Siva a hajába rejtette Gangát, aki Siva hajfürtjein keresz-

tül megtisztíthatta Szágara fiainak hamvait, akik végül a Paradicsomba jutottak. Azóta Bhagírata India legszentebb folyójának neve, a Himalájából eredő kezdeti szakaszánál, s a megtisztító erőt a hinduk között senki kétségbe nem vonja.

Egy közeli téren leprások koldultak, zarándokoktól, turistáktól alamizsnát kértek.

– Ó, báruch Ha Sém! – sóhajtottam és elmondtam a Smá Jiszroelt.

S arra gondoltam, hogy ha a helyi istenség, Ganga neheztelni fog rám, akkor is azonnal odébbállok!

Már csak ilyen egy zsidó Indiában!

Egyszer aztán mellém szegődött egy ember, s az a megjegyzés csúszott ki a számon, ami melleleg igaz is volt, hogy magányos európai vagyok, s tréfás kedvemben lévén még azt mondtam neki, s ez nem volt füllesztés, megfordult ugyanis a fejében, hogy Indiában társat, feleséget, nőt keresek magamnak.

De nem ezért utazgattam ebben a kontinensnyi országban!

A jó humort mindig szerettem, az őszinteségi roham talán azért tört rám, mert az indiait, akiről nem is sejtettem, hogy házasságközvetítő, egyszerűen szerettem volna lerázni. Egyedül akartam lenni! Kószálni. Szemlélődni. Felejteni! S azt, hogy hagyjon békén! S magánéletemről, utazásom céljáról ne kérdezősködjön!

Feleségem nagyon fiatalon halt meg, de ezt az indiaiak nem említettem.

Lehet, hogy tudat alatt valóban társat kerestem magamnak? S ez látszott rajtam?

Mindegy. Tréfának szánt megjegyzésemnek az lett a következménye, hogy észrevétlenül bevezettek a szerelem és az indiai erotika rejtelmébe. Annak is legtisztább forrásaihoz, aminek édes és bódító levétől teljesen mámoros lettem.

– Minden hívő vágya, hogy életében legalább egyszer ellátogasson Benáreszbe, és öreg korában ott haljon meg – mondta az indiai.

– Bizonyára magáról beszél – gondoltam. Én még nem készültem távozni e világból.

– A Himalájából hosszú útján aláereszkedő Gangesznek minden cseppje szent és áldásos, egész a Bengál-öbölíig. Vize megváltó erejű – súgta a fülembé meghatódva.

Benáreszben a kis utcák áttekinthetetlen labirintusaiban sétáltam. A rendetlenség, a zürzavar, mely körülvett, alkalmi kísérem szerint kétezer templomot és szentélyt is rejtetett. A folyó szent bal partján jobbára kupolák, minaretek, csúcsok és tornyok,

kétszáz éves rozzant paloták álltak. Az utcák zajosak voltak, és harsogtak a színektől. A levegő nehéz volt és állandóan vibrált a templomi gongok és harangok zúgásától. A házak bejáratát naiv díszítések tarkították. Esküvői menet vonult el előttem, láttam, hogy az isteneknek szentelt virágfüzéreket tehenek majszolják, s mindez így együtt bennem bódító összképet alkotott.

S a földöntúli hangulatban, amelybe kerültem, úgy éreztem, s az indiai kíséromhöz fordulva azt mondtam, ha megfelelő asszonyt közvetítenek nekem, s ránéztem nyomaték kedvéért, hálámat gazdagon kifejezném.

– Bankár vagyok! – mondtam. – Milliomos. Idős és bölcs ember volt az indiai, megérthette, hogy mire célzok? Nagyon csettintett a nyelvével. Szexre? Baksisra gondolt?

– A világ tökéletességre törekszik, uram – mondta. – A „tökéletesség” iránti vágy nyilvánvalóan az anyag tulajdonsága. Az érettség első jellemzője. Törekvés a testi tökéletességre. A világ nem olyan paradicsom, amilyenek azt gyermekkorunkban láttuk, hanem bizony tökéletlen. Elfog bennünket a világfájdalom, és szeretnénk megváltoztatni a világot. A házasság az alkotási vágy kielégítője és az emberi kultúra alappillére. A házasságban az ember nem önmagának él, hanem egy másikért is, és abban leli örömét, hogy a másikat boldoggá teszi. A másik is ezt teszi, és így a házaspár valóban egymásért él. Az igaz házasság mindig önzetlen kapcsolat. És minden anya hivatott arra, hogy zsenivel ajándékozza meg a világot.

Ahogy beszélt, valósággal felébresztette bennem a vágyat és egyfajta elszántságot, hogy egy újabb házasságot kössek.

Tenyérnyi kis téren ücsörögve zarándokok mesemondót ültek körül, és figyelmesen hallgatva pihentek. Mi is csatlakoztunk hozzájuk, s letelepedtünk a földre.

– Híres benáreszi mesélő! – súgta a fülemben. – Perzsa, arab, indiai történetet mind ismeri. A Káma Szútrát, az Illatos kertet, amit Muhammad an-Nefzawi írt, Kaljánalla művét, az Anangarangát, és a népszerű Ezeregyéjszakát. Adományok elmaradása esetén is meséli őket – mondta a bráhmin, s közben megemlítette, hogy előkelő kasztriból származik.

– Élt egyszer, réges-régen, túl minden kor és minden elmúlt pillanat határán egy király... – szólalt meg a mesemondó, akinek már a beszédmodora felkeltette az érdeklődésemet. A hindit ugyan nem értettem, de a bráhmin jó tolmácsnak bizonyult.

– Valahol az indiai és kínai szigeteken. Nagy seregeknek, sok tanácsadónak, szolgahadnak és rengeteg kíséronépnek paran-

csolt. Két fia volt ennek a királynak: egy nagyobb és egy kisebb. Mind a kettő bátor vitéz volt, és békében uralkodtak országaikon, igazságosan kormányozták népeiket. Nagy szeretetben állottak országuk és királyságuk minden lakójánál. Az idősebbnek Sahrijár volt a neve. Az öccsét pedig Sáhzamánnak hívták, és Szamarkand királya volt...

Így folytak változás nélkül a dolgok, míg csak az idősebb királyt égő vágy fogta el, hogy öccsét láthassa. Megparancsolta tehát a vezírnek, hogy keljen útra és hozza őt magával. És a vezír így válaszolt:

– Hallom a szavad, engedelmeskedem!

Azután útra kelt, és épségben megérkezett. A király öccse elé járult és átadta neki az üdvözlést. Azután tudomására hozta, hogy Sahrijár király forrón óhajtja látni, és utazásának is az a célja, hogy meghívja őt, látogassa meg bátyja urát. Sáhzamán király így válaszolt erre:

– Hallom a szavad, úgy cselekszem.

Felkészült az útra, kivonult várából sátraival, tevéivel, öszvéreivel és szolgálóival együtt. Az országa kormányzását a saját vezírére bízta, ő pedig elindult abba az irányba, amerre a bátyja lakott. De úgy éjfél tájban eszébe jutott, hogy valamit a palotában felejtett, éspedig azt az ajándékot, amelyet a bátyjának szánt. Visszatért hát, és bement a palotájába, és ott találta a feleségét a tulajdon ágyasházában összeölelkezve egy szerecsennel a szolgálói közül. Erre a látványra elsötétült a világ szeme előtt. És magában ezt mondta:

– Ha ilyesmi eshetett meg velem, mikor még alig hagytam el a várost, mit művelne ez a kicsapongó, ha hosszabb időig odavolnék a fivéremnél?

Kirántotta a kardját, mind a kettőre lesújtott vele, s megölte őket a fekvőhely szőnyegén.

– Ez nekem szóló tanmese? – kérdeztem a bráhmintól. – Hogy az újranősülést verjem ki a fejemből?

A bráhmin csendre intett.

– Azután még abban az órában és abban a percben visszafordult – mesélt tovább a mesemondó – és parancsot adott a tábor indulására. És meg sem állt addig, míg csak meg nem érkezett.

A bátyja pedig igen megörült, mikor híret vette, hogy közeledik. Kiment elébe, és megölelve őt, békességet kívánt neki, és az öröme nem ismert határt. Feldíszítette a várost, és meg nem állott a szó a száján. De Sáhzamán királynak eszébe jutott, ami a feleségével történt, és a bánat felhője árnyékolta be az arcát, és a

színe fakóra változott, és lesorvadt az egész teste. Mikor pedig Sahrijár király öccse állapotát látta, azt hitte, lelkében azért van ez, mert Sáh zamán király távol van országától és királyságától, nem kérdezett hát efelől tőle semmit, hanem ráhagyta a dolgot. De a sok nap közt egy napon mégis így szólott hozzá:

– Kedves testvérem, én nem tudom, miért, de látom, hogy a tested elfogy, és arcod sárgul.

Az pedig válaszolt:

– Kedves testvérem, égő seb mardossa az én bensőmet.

De nem árulta el neki, milyen tetten érte a feleségét. Sahrijár király pedig így szólott hozzá:

– Nagyon szeretném, ha eljönnél velem vadászni gyalogszerrel vagy lóháton, mert úgy talán megnyugodnék a lelked.

De Sáh zamán király nem akart ráállani, és így a bátyja egyedül ment el vadászni.

Volt pedig a király palotájában néhány ablak, amely a kertre nézett. És amint Sáh zamán király odatámaszkodott egy ilyen ablakhoz, hogy kinézzen, csak látja ám, hogy a nyílik a palota kapuja, kilép rajta húsz rabszolganő és húsz rabszolga, s ott volt köztük a bátyjának, a királynak a felesége, aki ott ringatta magát tündöklő szépségével. Mikor pedig egy medencéhez értek, levetköztek valamennyien, és összeölelkeztek egymással. Egyszerre a király felesége így kiáltott:

– Ó, Maszúd! Ó, Maszúd!

És tüstént egy hatalmas, sötét szerecsen futott hozzá, aki megölelte, és ő is megölelte a szerecsent. Azután a fekete jól magához szorította az asszonyt, és megcsókolta. Erre valamennyi férfi rabszolga ugyanúgy cselekedett a nőekkel. És ezt így folytatták hosszú időn át, és nem szakították végét csókjaiknak, ölelkezésüknek.

Erre a látványra a király öccse így szólott lelkében:

– Istenemre mondom! Az én balsorsom bizony sokkal kisebb, mint ez a szerencsétlenség!

És egyszerre elhagyta a tépelődés és a gond, s azt mondta magában:

– Valóban, ez sokkal borzasztóbb, mint ami velem történt.

És ettől a pillanattól fogva elkezdett ismét jó étvággal enni és inni.

Sahrijár király figyelni kezdte az öccsét és látta, hogy visszakapta a jó színét, és hogy az arca felélénkült; nagy étvággal, mohón eszik és iszik, holott mindeddig csak piszkált az ételben. Meglepett ezen, és így szólott:

– Kedves jó testvérem, nemrég még sápadtnak láttam az arcodat, és íme, most visszatért a régi jó színed. Beszélj el nekem, mi történt veled.

Ő pedig így válaszolt:

– Elmondanám neked az előbbi sápadtságom okát, de ments fel annak elbeszélésétől, miért tért vissza újra a színem.

A király így szólt hozzá:

– Beszélj el hát először nekem, hogy meghallgassam, a színed változásának s a gyengélkedésednek okát.

Ő így felelt:

– Ó, testvérem, tudj meg tehát, hogy mikor te elküldötted hozzám a vezíredet azzal a megbízatással, hogy a karodba vezéreljen, én megtettem az előkészületeket az utazásra, és ki is vonultam a városomból. De egyszerre csak eszembe jutott, hogy az ajándék, amelyet neked szántam, s amelyet át is adtam neked, a palotában maradt. Visszatértem azon az úton, amelyen jöttem, és a feleségemet együtt találtam egy szerencsennel. Mind a ketten ott aludtak el az én fekvőhelyem szőnyegén. Megöltem mind a kettőt, és azután idejöttem hozzád. Ennek a szerencsétlen kalandnak az emléke szüntelenül kínozott, és ez az oka annak, hogy azelőtt sápadt voltam és lesoványodtam. Ami pedig a jó színem visszatérését illeti, ments fel engem attól, hogy annak okát előtted feltárjam.

Mikor a bátyja hallotta ezeket a szavakat, így szól hozzá:

– Allahra mondom! Követelem, hogy beszélj el nekem, mi az oka annak, hogy megint visszatért a színed!

Ekkor Sáh zamán király elbeszélte neki mindent, amit csak látott, elejétől végig, anélkül, hogy egyetlen részletét elhallgatta volna a ledér asszony és a szerencsen kalandjának a medencében. De itt fölösleges volna újra elmondani.

Azután hozzátette:

– És a te szerencsétlenségedet még sokkal szerencsétlenebbnek éreztem a magam szerencsétlenségénél. Ez meggondolásra készítetett engem, és ez okozta, hogy visszatért az arcom pirossága s a jó színem, s hogy újra megjött az étvágyam a táplálékra. De minden tudás Allahnál van!

Így történt. És mikor Sahrijár király hallotta öccse előadását, most rajta volt a sor, hogy elváltozzék a színe, hogy dúlt legyen az ábrázata és elhagyja a józan esze. S ez így történt, és tartott, majdnem egy álló óra hosszat.

Azután Sáh zamán királyhoz fordult, és így szólt:

– Mindenekelőtt a tulajdon két szememmel akarom látni.

Az öccse pedig azt mondta:

– Akkor úgy kell tenned, mintha vadászni mennél, de ahelyett, hogy valóban eltávoznál, rejtőzz el nálam, és tanúja lehetsz a látványnak, s a két szemeddel győződhetsz meg róla, hogy igaz.

Még abban az órában kihirdette a király nyilvános kikiáltókkal, hogy útra kel, és a katonák ki is vonultak a sátrakkal a városon kívülre. S kivonult maga a király is, elhelyezkedett sátorában, és kiadta a parancsot fiatal rabnőinek, hogy senki be ne lépjen hozzá. Azután álruhát öltött, és a palotájának vette útját, ahol már várta az öccse. Amint megérkezett, azonnal az ablakhoz ment, és nézett kifelé a kertbe.

Alig telt el egy óra, mikor az úrnőjüket körülvevő fehér rabszolgánők megérkeztek a szerecsenekkel együtt, és nem mulasztottak el semmit abból, amit Sáhzamán király elmondott. Már ami az öleléseket, csókokat és a szeretkezést s a többi hasonló dolgokat illeti. Ezzel, s szórakozással töltötték az időt egész a dél órájáig.

Amikor Sahrijár király látta, hogy állnak a dolgok, így szólt öccséhez:

– Menjünk innen! Induljunk el Allah ösvényén, hogy lássuk, mit rendel számunkra a végzet! Addig nem lehet közünk sem királysághoz, sem máshoz, míg nem találunk valakire, akivel a miénkhez hasonló esemény történt.

Öccse pedig úgy felelt erre a kérdésre, amint illett. Azután mind a ketten elhagyták a titkos kapun át a palotát.

– Nagyon tud mesélni! – sűgta a bráhmin a fülemben.

– Nem a házasságra biztatja az embert!

– Hallgassuk végig!

A mesemondó folytatta:

– És szünet nélkül úton voltak éjjel-nappal, amíg egy magányos fához nem értek, mely ott állt a tenger partján. A fa közelében édes forrásvíz fakadt, ittak a vízből, s leültek, hogy kipihenjék magukat. Alig telt el egy óra, amikor a tenger háborogni kezdett, s fekete füstoszlop emelkedett ki belőle, amely először az ég felé szállt, aztán egyenesen feléjük tartott. A látvány hatására félelem fogta el őket, felmásztak a fa tetejére, s onnan nézték, hogy mi lehet ez a különös tünemény. A füstoszlop hatalmas termetű, erős vállú, széles mellű dzsinné változott, aki egy nagy ládát hozott a fején. A dzsinn kilépett a szárazföldre, odament a fához, amelyen ők voltak, és megállt alatta. Ott felemelte a láda tetejét, kivett belőle egy nagy kristályszelencét, amelynek fedelét szintén fölnyitotta. Tüstént megjelent, mintha csak a kristályból pattant volna ki, egy kívánatos, ragyogó szépségű fiatal leány, aki úgy tündökölt, mint a fénylő nap.

S amikor a dzsinn betelt a szép hajadon nézésével, így szólt hozzá:

– Ó, fényes selymek fejedelmnöje! Te, akit nászéjszakádon raboltalak el, nagyon szeretnék aludni egyet ezen az elhagyatott tájon, ahol nem láthat téged Ádám fiainak szeme. És mikor így jól kipihentem magam a tengeri és szárazföldi út fáradalmaitól, akkor majd veled is elvégzem, amit szoktam.

A lány felelt neki. Hangja olyan volt, mint a madárcsicsergés.

– Aludj csak, ó, Dzsinnnek atyja és koronája! És legyen neked erőt adó és kellemetes az álom.

És a dzsinn a fiatal lány térdére hajtva a fejét, nyomban elaludt.

Ekkor az ifjú lányka a fa tetejére emelte tekintetét, és megpillantotta a fán rejtőző két királyt. Tüstént a földre fektette térdéről a dzsinn fejét, azután a fa alá állt, és jelekkel ezt mondta nekik:

– Szálljatok le, és ne féljetez ettől a szellemtől!

Ők is jelekkel feleltek neki:

– Allah legyen veled! Engedd el nekünk ezt a veszedelmes kalandot!

A lány pedig azt mondta nekik:

– Allah veletek! Szálljatok le, de minél gyorsabban! Ha nem, felköltöm a szellemet, és akkor a legszörnyűbb halállal pusztít el benneteket.

Félelmükben leszálltak hozzá, a lány pedig eléjük járult, hogy fogadja őket, és mindjárt így szólt hozzájuk:

– Rajta! Öleljetek és csókoljatok most, ahogy csak tudtok! Ha nem, tüstént jelt adok a szellemnek!

Sahriját király félelmében így szólt Sáhzamán királyhoz:

– Ó, testvérem, te tedd meg először, amit parancsol!

És ez így felelt:

– Ó, én nem teszek addig semmit, míg te, bátyám, példát nem mutatsz.

És mind a ketten kölcsönösen biztatni kezdték egymást. Ekkor a leány így szólt hozzájuk:

– Mit pislantgattok így egymásra a szemetekkel? Ha nem indultok azonnal, és nem teszitek tüstént, amit parancsoltam kitartón, forrón, szerelmesen, akkor ebben a szempillantásban felköltöm a szellemet!

Mit volt mit tenniük, mivel nagyon féltek a szellemtől, mind a ketten megtették vele, amit nekik parancsolt.

S amikor befejezték feladatukat, a lány így szólt hozzájuk:

– Valóban jól értitek a dolgokat.

Azután előhúzott a zsebéből egy kis zacskót, elővett abból egy nyakláncot, amely ötszázhatvan pecsétgyűrűből volt fűzve, és megkérdezte tőlük:

– Tudjátok-e, mi ez?

– Nem tudjuk.

– A pecsétgyűrűk tulajdonosai mind csókolóztak velem a szellem láthatatlan szarvai között. Most tehát ti, testvérek, te is adjátok ide nekem a tiéteket!

Lehúzták ujjukról, s átadták a lánynak a két pecsétgyűrűt.

– Tudjátok meg, hogy ez a szellem engem a nászéjszakámon lopott el. S beletett ebbe a kristályszelencébe, s a szelencét a ládába rejtve hét lakattal zárta le a ládát, s azután lesüllyesztette a zűgő tenger fenekére, amely feltornyosul, és egymásra csapkod hullámaival. De egyáltalán nem tudta azt, hogy ha egy asszony közülünk megkíván valamit, a világon semmi nem tudja abban megakadályozni.

A két fivér egyik ámulatból a másikba esett, s így szóltak egymáshoz:

– Ha ez valóban szellem, és minden hatalma mellett még sokkal nagyobb baj történhetett meg vele, mint velünk, ez olyan eset, amely megvigasztalhat bennünket.

Így még abban az órában köszöntésekkel és szóval búcsút vettek az ifjú leánytól, és megvilágosodott elmével és elhatározásokkal gazdagon mindketten visszatértek városukba.

Amikor Sahrijár király megérkezett palotájába, levágatta a felesége fejét, s hasonlóképp cselekedett a rabszolganőkkel és a rabszolgákkal is. Azután megparancsolta a vezírének, hogy minden éjszaka egy hajadon lányt vezessenek hozzá. És minden éjjel egy hajadon lányt vett magához, és ölelte, csókolta reggelig. És mikor az éj eltelt, megölette. És nem hagyott fel ezzel a szokásával három álló éven keresztül. Alattvalói tele voltak fájdalmas panaszszóval, és erőt vett rajtuk a rémület, s akinek még leánya maradt: elmenekült birodalomból. S nem maradt a városban egyetlen lány sem, aki a király ölelésének megfelelő lett volna.

Így álltak a dolgok, amikor a király megparancsolta a vezírnek, hogy szokás szerint egy újabb fiatal lányt vezessen hozzá. A vezír elindult, keresett, de nem talált sehol sem egy leányt. S egészen leverten, megtörve tért haza. Lelke tele volt rémülettel, mert volt neki is két lánya, szépek, bájosak, pompásak, tökéletesek és kellemesek. Az idősebbet Sahrazádnak hívták, a kisebbiket Dunjazádnak. Sahrazád olvasta a régi királyok könyveit, följegyzéseit, regéit és az elmúlt népek történetét. Azt is beszéltek, hogy ezer

meséskönyve volt, mely letűnt korok népeiről, a régi királyokról és költőkről szólt. S Sahrazád nagy ékesszólással megáldott nő volt, szavát kellemes volt hallani.

Amikor a lány látta apját gondterhelt arcát, így szólt:

– Miért vagy ennyire megváltozott állapotban? S miért nehezedik a gond és tépelődés terhe válladra?

A vezír elbeszélte leányának, ami a királlyal történt.

– Allahra, atyám! Adj engem nőül a királyhoz! Vagy élni fogok vagy váltságdíj leszek a muzulmánok leányaiért. Szabadulásuk záloga a király kezében!

– Allah legyen veled! Ne tedd magad soha ilyen veszedelemnek!

– Meg kell ezt tennem!

– Vigyázz. Nehogy úgy járj, mint a szamár és az ökör a gazdájával!

– És mi történt a szamárral, ökörrel és gazdájukkal?

– Tudd meg, ó, leányom, hogy volt egyszer egy kereskedő. Nagy gazdagságnak és jószágnak ura, feleséges ember és gyermekek atyja. A magasságos Allah megadta neki azt a tudományt, hogy értette az állatok és a madarak nyelvét. Ez a kereskedő termékeny földön lakott egy folyó partján. És volt a kereskedő házában egy szamár és egy ökör is. Egy napon az ökör arra tévedt, ahol a szamár helye volt, hogy ez a hely szépen ki volt söpörve, fel volt öntözve. A jászolban jól rostált árpát látott és szép tiszta szénát. A szamár pedig nyugalmasan heverészett. És az sem kerülte el a figyelmét, hogy az ura a szamárra mindig csak rövid útra ült, és a szamár csakhamar ismét nyugovóra térhetett. Hát csak hallotta a kereskedő már azon a napon, hogy az ökör így szólt a szamárhoz:

– Falatozzál csak gyönyörűséggel! És váljék gyarapodásodra és egészségedre, és zavartalan legyen az emésztésed! Én bizony fáradt vagyok, te pedig pihent. Te jól rostált árpát ehetsz, és jól kiszolgálhatnak! És ha olykor-olykor egy pár pillanatra rád is ül urunk, ismét nagyon gyorsan utadra enged! Ami engem illet, engem bizony mezei munkára és a taposómalomban használ fel!

Azt mondta erre a szamár:

– Ó, kitartásnak és türelemnek atyja, ahelyett, hogy itt panaszkodnál, tégy inkább úgy, ahogy én tanácsolom neked. Mert ezt tisztán jó barátságból mondom, csak úgy, Allah nevében. Mikor kimész a mezőre, és a nyakadra teszik majd az igát, vedd magadat a földre, és föl ne kelj, még ha vernek sem! És ha fölemelnek, feküdj le gyorsan másodszor is. És ha akkor visszavisznek az istállóba, és eléd teszik a korpát, hozzá se szagolj, mintha beteg volnál. Végy erőt magadon ilyenformán, és ne egyél, és ne igyál

egy, két vagy három napig, így aztán ki fogod pihenni a fáradságaidat és bajodat.

Jót nevettem.

– Úgy látom, tetszik Önnek a történet – mosolygott a bráhmín.

A mesélő folytatta a történetet.

– A kereskedő ott volt elrejtőzve, és hallotta szavaikat. Mikor aztán a hajcsár odament, hogy takarmányt adjon neki, látta, hogy ez alig eszik valamit. És mikor reggel munkára fogta, betegnek találta. Azt mondta a kereskedő a hajcsárnak:

– Fogd be a szamarat, és dolgoztasd az ökör helyett egész napon át!

És a béres ment, befogta a szamarat az ökör helyett, és egész álló nap dolgoztatta.

Midőn a szamár napszálltával visszatért az istállóba, az ökör köszönetet mondott neki jó szándékáért, hogy megkímélte a fáradságtól. De a szamár semmi választ nem adott neki, mert bánta már a dolgot a legkeserűbb megbánással.

Másnap jött megint a hajcsár, befogta a szamarat, és napszálltáig dolgoztatta. A szamár feltört nyakkal s a fáradságtól roskadozva került vissza. És az ökör, amikor ebben az állapotban látta, nagy hálálkodással mondott neki köszönetet, és elhalmozta dicséretetekkel.

A szamár így szólt hozzá:

– Azelőtt igazán nyugodtan éltem! Csakis a jóságom vált a vesztémre.

Mindazonáltal tudd meg – tette hozzá –, hogy még egy jó tanácsot újból adjak neked. Hallottam, amikor a gazdánk azt mondta:

– Ha az ökör nem akar mozdulni a helyéről, oda kell adni a mézárosnak! Ő majd levágja, a bőréből terítőt készítenek az asztalra! Nagyon félek! Azt mondom: vigyázz a bőrödre!

Amikor az ökör hallotta a szamár szavait, megköszönte, és így szólt:

– Holnap megyek a magam jószántából, és végzem a rendes munkámat.

És nyomban enni kezdett, egy szálig elfogyasztotta a takarmányt, még a vékát is kinyalta.

Így történt minden. Gazdájuk elbújva hallgatta a beszédüket. Amikor felvirradt a reggel, a kereskedő kísértelt oda, ahol az ökör és a szamár szállása volt. Ott mind a ketten leültek. Jött a hajcsár is, fogta az ökröt, hogy kivezesse. De mikor az ökör a gazdáját megpillantotta, elkezdte a farkát csóválni, nagyokat bődült, és

bolondul, esze nélkül ugrándozott. A kereskedőt olyan nevetés fogta el, hogy a hátára döntötte. A felesége így szólt hozzá:

– Mit nevensz te?

– Nevetek valamit, amit láttam és hallottam, de nem fecseghetem el, mert mindjárt meghalnék.

– Okvetlenül el kell neked beszélned, és meg kell mondanod, miért nevensz, még ha belehalsz is!

– Nem árulhatom ezt el neked, mert félek a haláltól.

– Hát akkor csak rajtam nevensz!

Addig pörlekedett férjével, addig ingerelte szavaival és a macacsságával, hogy végül a kereskedő egészen megzavarodott. Maga elé hívatta gyermekeit, és elküldött a kádiért és a tanúkért is. Végrendeletet akart készíttetni, mielőtt felfedi a titkot a felesége előtt és meghal. Mert igen szeretette a feleségét, aki atyai nagybátyjának leánya és gyermekeinek anyja volt, és akivel életének számos évét töltötte együtt. Azt is megparancsolta, hogy hívják össze felesége egész rokonságát és a városnegyed összes lakosait. Azután elbeszélte az egész esetet, és elmondta azt is, hogy abban a pillanatban, amelyben a titkát elárulja, meg fog halni. Ekkor az ott levők mind rátámadtak az asszonyra:

– Allahra kérünk, hagyd abba ezt az egész dolgot! Nem félsz, hogy meghal a férjed, gyermekeid atyja?

– Nem hagyok neki békét addig, míg el nem árulja nekem a titkát, még ha belehal is.

Felhagyott mindenki a rábeszéléssel. A kereskedő fölkel, és a kertbe indult, hogy utolsó mosakodását elvégezze, s visszatérve elmondja titkát és meghaljon.

Volt azonban egy derék kakasa, amelyik ötven tyúkot is ki tudott elégíteni, és volt egy kutyája is. S meghallotta, hogy a kutya megszólította a kakast és szidalmazta, és így szólt hozzá:

– Nem szégyelled magad?! Ilyen vidám vagy, mikor a gazdánk halni készül!

– Hogy lehet az? – kérdezte a kakas.

A kutya elmondta a történeteket.

– Allahra mondom – mondta a kakas –, gazdánk ész dolgában igazán szegény. Nekem ötven feleségem van, mégis el tudok velük bálni. Az egyiket kielégítem, a másikat megtépázom. Neki csak egy felesége van, és mégsem tudja a módját, hogy bánjon el vele! Pedig hát olyan egyszerű ez az egész! Nem kell más, csak vágjon néhány jó nyírfavesszőt, aztán vonuljon be a hálókamrájába, s verje ott addig a feleségét, míg vagy belehal, vagy magába száll.

Tudom, nem lesz kedve többé hozzá, hogy kérdésekkel zaklassa, akármiről is legyen szó!

Amikor a kereskedő végighallgatta, mit beszélgetett a kakas a kutyával, megvilágosodott az elméje, és elhatározta, hogy megveri a feleségét.

A vezír abbahagyta elbeszélését, és így szólt Sahrazádhoz:

– Lehet, hogy veled is úgy fog tenni a király, mint a kereskedő a feleségével.

– Mit tett végül?

– Bement felesége lakosztályába, miután vágott néhány kedvére való nyírfavesszőt.

– Jöjj be a lakosztályodba, hogy elmondjam neked a titkomat! És hogy senki ne láthasson, mert meg fogok halni.

Az asszony bement, a kereskedő pedig bezárta a szoba ajtaját, s aztán alapos ütésekkel mért a feleségére.

– Szánom, bánom – mondta az asszony.

Valóban megbánta tettét. Kiment a férjével együtt. És akik csak összejöttek, mint megörültek, és örvendezett az egész rokonság is. És mindnyájan a legboldogabban és legszerencsésebben éltek, míg meg nem haltak.

– Kedves apám! – mondta Sahrazád. – Most is csak azt akarom, hogy tedd meg, amire kértelek.

A vezír nem ellenkezett tovább, elkészítette lányának kelengyét, aztán felment, hogy szóljon Sahrijár királynak.

Időközben Sahrazád kiiktatta hűgát, Dunjazádot.

– Miközben én a királlyal leszek, elküldök érted, hogy magamhoz kéresselek! S amikor eljössz, és látod, hogy a király kényelemben helyezte magát, azt mondd majd nekem:

– Kedves testvérem, beszélj el nekem azt a csodálatos történetet, amellyel a múlt estét eltöltöttük.

Ekkor belekezek majd a mesékbe, amelyek, ha Allah is úgy akarja, szabadulást hoznak a muzulmánok leányai számára.

S apja, a vezír felment vele Sahrijár királyhoz. A király boldog volt, és így szólt a vezírhez:

– Minden úgy van, ahogy lennie kell?

– Igen.

Amikor a király közeledni akart az ifjú leányhoz, a leány sírva fakadt, s a megkérdezte:

– Mi bajod?

– Ó, királyom, van egy kishűgom, szeretnék tőle elbúcsúzni!

A király erre elküldött, hogy keressék meg a húgát, aki meg is érkezett, s Sahrazád nyakába vetette magát, s végül meglapult az ágy mellett.

A király pedig megölelte és megcsókolta Sahrazádot, és kényelmesen elhelyezkedett vele a kereveten.

Azután beszélgetni kezdtek.

Ekkor Dunjazád így szólt Sahrazádhoz:

– Allah legyen veled! Kedves testvérem, mesélj nekünk egy történetet, amellyel eltölthetjük az éjszakát!

– Nagyon szívesen. De természetesen csak úgy, ha megengedi a király.

A király álmatlanságban szenvedett, nem volt ellenére, hogy meghallgassa Sahrazád meséjét. És Sahrazád ezen az éjszakán mesébe kezdett, és mesélt a királynak ezeregy éjszakán át.

– Én pedig majd holnap ugyanebben az időben innen folytatom – mondta a benáreszi mesemondó.

Sajnáltam, hogy befejezte a történetet. A bráhmin azonban belém karolt, s Káma palotájának kertjébe vezetett, ahol lótuszülésben elméltünk.

– Az ősember házassága: a többnejűség volt – mondta és felém fordult. – A nővel ellentétben, a férfiban szakadatlanul termelőnek ivarsejtek, s ezért a férfi poligám. Sok fiatal szeretné, ha ezer karja, ezer ajka és ezerszeres férfiereje lenne, hogy a sok vonzó és jelentéktelen nőt mind egyszerre ölelhesse. Kinek az életében nem volt olyan pillanat, amikor életét is odaadta volna azért, hogy legalább egy időre Don Juan lehessen? A férfi természete tehát poligám, ez a magyarázata annak, hogy eredetileg a házasság formája a többnejűség volt. Az ősember üldözőbe vette az asszonyokat és megszerzett magának közülük amennyit csak tudott. Homérosznál is egészen természetes, hogy a győztes a csatában legyőzött özvegyét, lányát hadizsákmányként magával vitte. A trójai háború évekig szünetelt pusztán azért, mert két hadvezér nem tudott megegyezni abban, hogy melyiküké legyen a zsákmányolt leány.

Káma palotája egy hegy tetején magasodott, a lejtők bokrain drágakövek, gyümölcsök és lazúrkő levelek csillogtak. A kertben sohasem esett a hó, nem tombolt a szél, csak a Gangesz felől fújt lágy, frissítő szellő. A szent folyó partjáról ösvény vezetett a palotába, a kapuban őr állt, belül pedig zuhatagos patakok táplálták a Gangeszt, melynek partján ősi hindu eposzokat énekeltek a bárdok. Százezernél is többen ünnepelték Ganga születésnapját. A zarándokok bivalytejből készült, vajba mártott, gólyahírszir-

mokkal teli kicsi papírcsónakokat bocsátottak a vízre és meggyújtották őket, s azokban alkonyat óta világítottak a vízen lefelé imbolygó, apró lángocskák. A zarándokok tudták, hogy a folyó megtisztító erejétől megszabadulnak az újjászületések útjától. Hiszen a Gangesz ragyogó vize a Himalája „tehénszáj” jégbarlangjából bújik ki a napfényre, és sebesen fodrozódik fenyőfák, indiai cédrusok és skarlátvörös rododendronok mellett. Útját a Bengál-öböl hatalmas deltájában fejezi be. A Gangesz a Tejút folytatása, közvetlenül a Paradicsomból áramlik, s a tisztulás istennőjének, a fürge járású Gangának megtestesülője. Éjszakánként Ganga ringatja álomba hálócsónakjukban azokat, akik a Gangesz vízében sikló járműveken élnek a benáresi partoknál.

Meditáció után megszólalt egy idős zarándok:

– Ti, asszonyok, gyönyörűségesek!... És Ti, férfiak, asszonyaitok szemében gyönyörűségesek!... Akik meghívást kaphattatok Káma fényes palotájába és szabadtéri színpadának nézőterére: az idők kezdetétől keresitek egymást. A földi lét nektek szánt színpadán kiosztott szerepeiteket adjátok, és ez az isteni szemeknek kedves játék, mely a világ teremtésének egyetlen oka: folytatódik az idők végezetéig... Ha szerettek: annyi, aminél több már nem kívánható! Átutazóban a földön többre ne vágyakozzatok!... Szívetekben lakozó, boldogságotokat alakító, gyönyöröket ajándékozó Káma, a szerelmi játékok istenének bölcsessége beláthatatlanul végtelen... A határtalan tudás azonban mutatja nektek az életcélok hármas seregét. Ennek neve: trivarga, amelyben a dharma, az artha és a káma egyenlők egymással, és egymáshoz kapcsolódnak. A dharma, a vallási kötelesség és világi törvényesség. Az artha, a haszon, gazdagság és pénzszerzés és a káma pedig a szerelem. Ha a hármas seregből az egyik nem segíti elő a másikat, akkor az önmagát és a másik kettőt károsítja. Aki az életcélok szerint haladva a szerelmet átlépi, az a következő lépést, a megváltást nem teheti meg. Hindu rítusainkat termékenységi kultuszok gazdagítják. Gyermekek után sóvárgó asszonyaink, gyermeki szüzek és tiszta leányaink áhítattól áthatva járulnak a szent lingamhoz: simogatják, illatozó kenőcsökkel kenegetik, virágokkal díszítik. Csókolgatják. És bámulattal nézik templomaink falait díszítő erotikus domborműveket, amelyek az egyesülés módjait ábrázolják. Dicsérjük Káma lenyűgöző képzeletét!

Hosszú szünetet tartott. Amikor fölneézett, hallgatói nagy csoportokban ülték már körül a paradicsomi kertben. A zarándokok a fűre telepedtek, és fegyelmezetten hallgatták.

– Káma szolgálatában álltam egész életemben, és legszívesebben a szerelem titkairól beszélek Nektek... Megkaphatjátok a nőt, de ha nem szeretitek igazán: soha nem lesztek boldogok! És ti, asszonyok! Tiétek a férfi, de ha nem szeretitek határtalanul: elveszítitek! Szárnyaló nőiességeket, ékességeket, finomságokat, csókjaitok és öleléseitek nélkül ők csak örök vándorok. Pedig ők is arra vágyakoznak, amire ti. Hogy szeressétek őket! S ők titeket. Szívetekben mindörökké Káma lakozzon!

S elérzékenyülve folytatta:

– Indiánk mennyi szegletében megfordultam már! S az istenek világméretű birodalmában mindenütt lenyűgözött a halandók kultúrája, ámulatba ejtett a természet, és elbűvöltek az asszonyok. Sri Lankán szingaléz, Ászámban ászami, Nyugat-Bengálban bengáli, Gudzsarátban gudzsaráti és szindi, Radzsansztánban rádza... és a többi nő Uttar Pradésből, Bihárból, Madhja Pradésből, Karnatakából, Kasmírból, Panzsábból... Tekintetek, illatok és szenvedélyek lángoló mécsesként égnek az emlékeztemben: Jaipur, Khadzsuráhó, Kónarak, Ágrá, Adzsantá, Delhi, Bombay, Szárnáth és megannyi fény! ... A brit uralom alatt folytatódott vándorlásom, fent, a radzsasztáni sivatag belsejében, az Arawallidombokon túl, ahol már nincsen más, csak homok, fehér homok és csupasz fekete fák. És elszórtan, legyen áldott Visnu neve, egy-egy féltényérnyi zöld folt. És élet csak ott van, ahol kút is van... Visszanéztem. Tevéim, szolgálóim rendezett sorokban lépkedtek mögöttem. Nemzetségem a sivatagban bolyongott már évezredek óta, de mindig a tevék voltak életünk fő biztosítékai... Nem aludtam már egymagam. Mellettem, asszonyomat, fejre csavart kelmével, olyannak láttam, mint egy fénylő smaragdot, színarany foglalásban. Nyolc gyermeket szült már nekem. Tevéken ülve jöttek szép sorban ők is mögöttem.

Nem jártam a földön sehol máshol, de asszonyomnál szépsége-sebb biztosan nem létezett, és gyönyörűségét magamban őrzöm, amíg élek.

Embert boldoggá ki tehetne más, mint szerelmese, akivel együtt lélegzik?...

Friss legelőfoltok tűntek föl előttem, kicsit még továbbmentünk, s ez a hely már alkalmasnak látszott, hogy ott egy időre megtelepedjünk. Volt ott egy kút, ahol a huszonöt-harminc méteres mélységbe leeresztett bivalybőr tömlőhöz erősített köteleket tevék húzták. Épült a kútnál egy ferde pálya, ami meredek gödörbe vezetett. Az állat ballagott lefelé a lejtőn, s közben felhúzta a tömlőt. Sokszor két tevével dolgoztunk. Gyönyörködtem lányaimban,

sötétvörös fátylakba burkolózott, szép fiatal gyermekeimben. Fényes rézkorsó volt a fejükön, és kis karika az orrcimpájukban. A mozdulat, ahogy fejükről leemelték, s a zuhogó víz alá tartották a kancsót – a táncoló apszaraszok kecsessége volt, hogy Káma is örömét lelje bennük.

Templomainkban a tánc az áhítat elválaszthatatlan része. Mi, hinduk a templomokban virágot ajánlunk fel áldozatképpen az isteneknek, de ajánljuk a zenét és a táncot is, mert azok az emberi lélek legszebb kifejezési formái.

Csak Indiánkban létezik táncoló istenség. Siva a Nátárádzsa, a táncosok királya, aki a Tudat Csarnokában táncol, és ott alkotja meg a világegyetem ritmusát.

– Még beszélj az indiai táncról! – kérlelte őt egy másik zarándok.

– Már a Védákban találunk utalást a táncra. A nagy eposzokban, a Mahábháratában és a Rámájában mind gyakrabban említik. Ardzsuna, a Mahábhárata egyik hőse száműzetése idején Viráta királyának szolgálatában állt, mint a hercegnők zene- és táncmestere. Ebből arra következtethetünk, hogy a táncművészet akkoriban nagy tiszteletnek örvendett. Előkelő hölgyek ugyanúgy művelték, mint a hivatásos táncosok. A táncsal foglalkozó legkorábbi munka a „Nátja Sásztra”, az indiai zene- és drámaesztétika nagy összefoglalása. Táncainkat négy fő klasszikus iskola jellemzi: a déli bhárata natjam, Keralában a kathákali, északra a manipuri, északon a kathák. És mint minden indiai előadó-művészetben, a táncban is a rásza, vagyis esztétikai hangulat áll a középpontban. A táncban a rászát a bháva, azaz kifejezés érvényesíti. A táncosnak úgy kell előadnia, hogy – ahol a kéz, ott a tudat is, ahol a tudat, ott a bháva, és ahol bháva van, ott van a rász.

És lehet e gyönyörűségesebb, mint a hegyes-völgyes Manipurban bájos fiatal lányok lírai táncát nézni!?

Arcuk mozdulatlan, a mondanivalót a ringó test és a karok kecses mozdulatai közvetítik. Jelmezeik vidámak és színesek: a fejdísz kis kúpos sapka, a szűk kabátka sujtásos bársony és a bő harangszoknyát gazdag hímzés díszíti.

Lehet-e megismerni és megérteni Indiánkat a templomok homályából kilépett tánc nélkül?

A zarándokok bólintással fejezték ki egyetértésüket, s a zarándok folytatta a történetét.

– A radzsasztáni Tar-sivatagban egy sor enyhén kifelé dőlő hosszú cölöp tetejére kötelekkel feszítettem ki a teveszörből font, alacsony sátort. Nagyobb lányaimnak már volt tehát hajléka.

Aztán a fiúkét állítottam fel. Végül egy nagyobbat magunknak emeltem és kicsi gyermekeinknek. Közben elleni kezdett egyik kedvenc tevém, magam sürgölődtem hát körülötte, de az elkövetkező napokban szolgálóimmal még tíznek kellett segítenünk, hogy utódaikat a világra hozzák...

Így teltek a napjaim. Sokszor alig vártam, hogy asszonyom mellé bújjak!...

Ti is így éltek? Hogy valamiért mindig hadakoztok!? – kérdezte. – S közben szerettek?!

Az újjászületések állomáshelyein mi mást tehetnénk, mint amit Káma nekünk rendelt? ...Feleségem halála után mindent otthagytam a sivatagban, s zarándokútra jöttem Benáreszbe, hogy rendszeres elmélkedés után e világtól búcsút vegyek. Jártam utcákat az ezer és ezer éves múlt díszletei között, a szent Gangesz partján, az ősi Benáresz szűk sikátoráiban, és úgy éreztem, mintha minden sóhajtásom és vágyakozásom időtlen idők óta bennem létezne már. Távolodtam a jelentől, a zarándokok zshivajától, és a hőmpölygő Gangesz sokkoló bűvöletét éreztem, amikor az égi apszaraszok ide, Káma kertjeibe vezettek, s itt életem egész folyamát át tudtam tekinteni...

– Nemes és nagytehetségű törzs hajtása vagy. Láttad az egész életedet?

Káma maga szólalt meg és tette fel ezt a kérdést.

– Az egészet?... Helyesen fogalmaztál, hogy ti, halandók kiosztott szerepeiteket játsszátok el a földi színpadokon, és játékok a világ teremtésének oka.

S a zarándok látni kezdett. S amit látott, s amit a zarándokoknak mesélt, az Káma színpadán mind életre kelt.

A világéjszaka sötét, mindent elborító, mozdulatlan tengerének színén összezsavarodva nyugodott a végtelenség kígyója, s rajta álomba merülve pihent Visnu, a mindenség létesítője és fenntartója, az egyetlen hatalom. Belsejében a világ egésze, mint nyugvó gondolat derengett, rajta kívül nem volt élet, nem mozdult semmi. Álmában egyszerre megrezdült benne a gondolat, és Visnu felébredt. Kinyitotta szemét és látott. Abban a szempillantásban megindult a mozgás az odáig nyugvó őanyagban. Visnu létesítő akarata kisarjadt, és köldökéből egy lótusz nőtt elő. A lótusz széttárta szirmait, és íme, a lótusz kelyhében ült Brahmá, az egynek teremtő ereje.

Brahmá körül akart tekinteni, de nem moccan meg; hogy mindenfelé láthasson, négy arca keletkezett. A gyökeret azonban, amelyből léte fakadt, nem látta, s ezért azt gondolta, hogy egyedül

ő van, kívülre nincsen öntudat. Csak a lótuszt látta, mely őt hor-
dozta, s ez a lótusz a világmindenség volt. Gondolkozni kezdett, s
a zarándok is hasonlóképpen cselekedett:

– Honnan származott ez a lótusz? Honnan jöttem én magam?

Hosszú, hosszú ideig elmélkedtek e kérdésen, míg végül szívük-
ben, lényük legmélyén felderengett egy kép: a mindenség sötét
vizén s a végtelenség kígyóján nyugvó egynek, a világ gyökerének
a képe.

Brahma hódolva fordult hozzá:

– Mi az én teendőm?

– Gyűjtsd össze egyetlen gyújtópontba erőid teljességét!

Brahmá, és a zarándok is, magába mélyedt, minden gondolatát
erre az egy feladatra irányozta, és lassan elérte az összeszedett-
ség, a szellemi-értelmi erők egyetlen célra irányított összpontosí-
tását, a jóga alapjának legmagasabb fokát. Határtalan erő töltötte
el, ahogy a zarándokot is, a tudata is mérhetetlenné tágult, értel-
me vakítóvá világosult. Ezt mind akarattá fogta össze, és terem-
teni kezdett.

A világ benépesült, és mindenféle élőlény a maga helyén foly-
tatta a természetéből következő tevékenységet. Az egész folyama-
ton az egyetemes törvény uralkodott, s ennek a legfőbb elve: a
cselekvés és a cselekvés következményeinek nagy törvénye, a
hatások és visszahatások szövevénye.

– Beszélj még! – kérlelte az egyik zarándok.

– Minden tett, minden cselekvés meghozza a maga követke-
zményét, mint ahogy a magból kihajt a fa, s ebből kisarjad a
gyümölcse. A tettek és következményeik idézik elő minden élőlény
sorsát. Jó az, ami a törvény töretlen érvényesülését szolgálja, és
elősegíti a folyvást magasabbra fejlődő kibontakozást; rossz az,
ami ezzel ellentétes és gátló hatást fejt ki. A helyes tevékenység jó,
emelkedő, tisztuló sorsot eredményez; a rossz viszont hanyatló,
zavaros, bukás felé sodró sors előidézője. Mert a jó egyúttal igaz
és valóságos: a rossz ennek a tagadása. Hazug és valótlan. A
helyes magatartással velejár a belső egyensúly nyugalma, a bol-
dogság egyedüli forrása; a rossz azonban mohó vágyakozás,
elégületlenség, tehát boldogtalanság, szenvedés okozója. S az élő-
lények újra meg újra megszületnek, majd elmúlnak, ismét meg-
születnek, és így tovább, mindig azon a fokozaton, amelyet maga-
tartásukkal, cselekedeteikkel előkészítettek, s ennek megfelelően
szenvednek, vagy részesülnek a boldogságban. A jónak is kell
szenvednie a bűnhődést a rossz tettéért, amelyet valamelyik régi,
elmúlt életében követett el. Csak az emelkedhet a jó és rossz fölé,

aki már minden tartozását megfizette: ez a tettek következményeitől való végső szabadulás.

– Megvilágosodott elmével ismerteted a karma-tanról szóló fel-fogást – mondta Káma. – És most, hogy a kezdetektől látod a múltad, látni és hallani akarjuk mi is... Alászállásaidat és megtes-tesüléseidet.

Káma trónjából nézte a színpadot. Az előadás után, mely mély hatással volt rám, elköszöntem a bráhmintól, akiről annyit még megtudtam, hogy előkelő indiai nemesi családban született, maharadzsa leszármazottja, de indiai muzulmán nőt vett felesé-gül, s ezért apja kitagadta. Muzulmán hitű leánygyermekét ennek ellenére a bráhmin származásnak megfelelően a hindu kultúra és vallás ismeretére és szeretetére is nevelte. Ő maga egyetemet vég-zett. Lélektant, filozófiát, történelmet tanult, vagyonos ember lett belőle, egy sok alkalmazottat foglalkoztató, jövedelmező házasság-közvetítő irodát működtető vállalkozásnak köszönhetően. A házasságközvetítés Indiában nagyon népszerű és elfogadott, sok család ilyen módon talál gyermekének megfelelő társat.

Kimerültnek éreztem magam, s egy riksással benáreszi szálló-dámba vitettem magam. Az élményektől elfáradtam, tusolás után az ágyban heverésztem, dallamos, lágy indiai zenét hallgattam, amikor egyszer csak megszólalt a telefon.

– Jól van, uram?

A recepciós volt. A válaszomat meg sem várva folytatta:

– Ajándékot kapott. Felküldtem magának.

S máris kopogtak az ajtómon.

– Tessék – mondtam és kinyitottam az ajtót. Lefátyolozott arcú, gyönyörű alakú fiatal nő állt előttem. Finom anyagból szőtt fehér ruhája volt. Meghajolt, kezet csókolt, s felizzás volt bennem már ez a pillanat, s ő anélkül, hogy behívtam volna, belépett a szo-bámba, becsukta az ajtót, kulcsra zárta, és kézmozdulattal arra kért, hogy üljek le a fotelba. Különös illatú parfümje, valószínűleg ámbra, teljesen elbűvölt. A lány porcelántálban illatos vizet hozott a fürdőszobából, a vízben lábaimat megmosta, miközben csilingelő hangon szólt hozzám.

– Hála legyen Allahnak! Aki a férfiúi örömök forrását a nő hasadékába helyezte és úgy rendelte, hogy a férfi dárdája nyújtsa a legnagyobb gyönyört a nőnek, tanítja az *Illatos kert* c. félezer éves könyv, amelynek kiváló szerzője: Muhammad an-Nefzawi.

Az ámulattól mukkanni sem tudtam. A zene, a női csilingelő hang, a csodás hanglejtés s a lábáztatás: legszebb erotikus él-ményemet is felülmúlta.

A lány folytatta:

– Nem adatik meg a nőnek az öröm és a kielégülés, ameddig a férfi szerszáma belé nem hatol. És hasonlóképpen a hímtag nem ismer pihenést vagy nyugalmat, amíg be nem nyomul a rések résén át. Innen származik a kölcsönös cselekvés. S kezdetét veszi a küzdelem a két szereplő között! Ölre mennek, üzekednek, kemény harcot vívnak, mígnem az ágyékok találkozásánál fogva hamarosan megjön az élvezet. A férfi, mint mozsárban a törő, úgy mozog, miközben a nő buján segédkezik, s végül megjön a várva várt magömlés... A csók a szájon, az orcákon és a nyakon, az ölelkezés, valamint az üde ajkak beszívása mind Allah ajándéka, hogy gerjedelmet okozzon a kellő pillanatban...

A nő szünetet tartott. Velem forgott a világ! Azt hittem különös álmot látok. Ő azonban folytatta:

– Allah bölcsességében emlékekkel díszítette a női mellet. Húsos nyakkal, csábító és vágyakozó orcával ajándékozta meg a nőt. És szemekkel, melyek szerelmet gyűjtanak, és szempillákkal, melyek élesek, mint a fényes pengék. Ő formálta gömbölyű hasát, szép köldökét, és fenséges farát, és mind e csodákat a combok hordozzák. Közéjük helyezte Allah a csata színterét, mely – ha jó húsban van – az oroszán pofájára emlékeztet.

Úgy éreztem, egyre jobban forrósodik körülöttem a levegő.

S a nő folytatta:

– A neve vulva. Ó, mily sok férfi lelte halálát miatta! S köztük hány hős!

Szája van, nyelve és ajkai. Olyan, mint a gazella patájának nyoma a sivatag homokjában. Mindezt két bámulatos oszlop támasztja, hirdetve Allah hatalmát és bölcsességét. Nem túl hosszúak, de nem is túl rövidek, s térdek, lábikrák, sarkok és bokák díszítik drága ékszerekkel.

És akkor megmártóztatta a Mindenható a nőt a ragyogás, érzékiség és gyönyörűség tengerében. Ruhákba öltöztette, fénylő övvel övezte, és kacér mosollyal ékítette. Dicsérjük hát az Urat! Magasztaljuk őt, aki megteremtette a nőt, széppé tette, kívánatosá, gyönyörű alakban formázta, duzzadó keblekkel, dús hajjal, szerelmes pillantásokkal, melyek felébresztik a vágyat!

A Világ Ura megadta nekik a csábítás hatalmát: minden férfi – legyen erős vagy gyenge – alárendeltetett a nők iránti szerelemnek. Átvaluk találunk társat, vagy magányra kárhozunk, miattuk kelünk útra vagy maradunk.

Az állapot, melyben a szerelmes szívek vergődnek, ha távol vannak szerelmüktől, még csak jobban szítja a szerelem lángját. A

rabság, a szerencsétlenség és boldogtalanság érzetét kelti. Szenvednek a bizonytalanságtól, és mindez az érintkezés utáni lángoló vágy következménye.

Lábaimat áztattam, s szinte éreztem, ahogy a fáradtság és a sajnóság elmúlik. A lány hangja, s amit, s ahogy elmesélte, egészen megbabonázott. Az élmény önkívületi állapotba emelt.

S ahogy a lefátyolozott arcú nő előttem térdelve mesélt, már tudtam, hogy senki nem menekülhet a szép asszonyok szerelmétől. A vágytól, hogy a szerelmet és őket birtokolja! Se átváltozással, se megfutamodással, se elkülönüléssel.

A nő lábaimat kiemelte a vízből, megtörölte, s megcsókolta. Ekkor már teljesen a hatása alatt álltam.

– Most pedig elmesélem Neked, uram, azt, amit Sahrazád mesélt a királynak az ezeregy éjszaka első éjszakáján. Te csak fekj az ágyadra!

A nő lábaimhoz telepedve mellém ült és mesélni kezdett. Nagyszerűen éreztem magam.

– Élt egyszer Bagdad városában egy ember. Nőtlen volt, mint Te, jó Uram – nézett rám titokzatos és gyönyörűségesen szép fekete szemével a fiatal nő –, és teherhordóként kereste kenyerét.

S én képzeletben máris az ókori Bagdadban éreztem magam.

– Egy napon a napok között, midőn az utcán várakozott, és hanyagul nagy kosarára támaszkodott – folytatta –, megállt előtte egy nő, szövetkendőjébe burkolózva, aranypikkelyekkel hímzett és drága brokáttal bélelt selyemruhában. Egy parányit fölemelte a kis fátylat, amely az arcát takarta. Hosszú pillákkal árnyalt fekete szemek villantak a teherhordóra. A nő édes csengésű hangján így szólt:

– Ó, teherhordó, fogd a kosarad, és kövess engem!

A teherhordó alig akart hinni e szavaknak, mégis felemelte kosarát és követte a hajadont, aki megállt az egyik ház kapuja előtt. Kopogtatott. Egy nazarénus jött ki rajta, és egy dinárért három deciliter olajat adott neki, amelyet a nő kosárba tett, és így szólt a teherhordóhoz.

– Hozd ezt utánam, és kövess engem!

És a teherhordó felkiáltott:

– Allahra, milyen szerencsés napom van ma!

Azzal vállára kapta a kosarát, és követte a fiatal nőt, aki megállt egy gyümölcskereskedő boltja előtt, és összevásárolt egy csomó szíriai almát, oszmán birsalmát, Ománban termett barackot, aleppói szír jázmin, damaszkuszi sásliliomot, nilusi uborkát, egyiptomi citromot és cédruscitromot, mirtuszbojót, henna-

virágot, vörös vérű kökörcsint, violát, gránátalmafa-virágot és nárciszt. S a teherhordó mindezt a kosarába rakta, és a nő azt mondta neki:

– Hozzad!

És a teherhordó vitte, s követte a fiatal nőt, míg csak az egy mészároshoz nem ért, akihez így szólt:

– Vágj le nekem tíz font húst!

A mészáros levágta a tíz fontot, banánlevelekbe csavarta, betette a kosárba, és így szólt:

– Vidd csak, te teherhordó!

A teherhordó vitte, és követte a nőt, míg egy mandulaáruhoz értek, akinél a nő mindenféle mandulát összevásárolt, és így szólt a teherhordóhoz:

– Hozd és kövess engem!

És a teherhordó fogta a kosarát, és ment a lány után, míg csak egy édességkereskedőhöz nem értek. Itt egy tálcát vett a fiatal nő, és megrakta mindennel, ami csak a kereskedőnél volt: cukros és vajjas fonatokkal, muskotálydióval illatosított, omlós süteményekkel és ízletes töltelékkel bélelt tésztákkal, kétszersülttel, amelynek szabun volt a neve, és apró süteményekkel, citromos szeletekkel, mindenféle ízes befőttel, cukorkákkal, amelyeknek „torkok öröme” volt a nevük, aztán vajjal, tejjel és mézzel készített cukros bábokkal. Ezután a sok édességet mind a tárcára rakta, és a kosárba tette a tálcát. Ekkor a teherhordó így szólt:

– Ha előre figyelmeztettél volna engem, egy öszvérrel jövök, hogy arra rakjam ezt a rengeteg dolgot.

A nő mosolygott. Azután pedig egy párlatárusnál állott meg, és tízféle szagos vizet vásárolt: rózsavizet, narancsvirágvizet és még sok minden egyebet. Vett még három deciliter émelyítő italt is, azonképpen vásárolt egy illatszerszórót, telve pézsmával kevert rózsavízzel, nagy tömjénszemeket, aloéfát, szürke ámbrát és tiszta muskotályt, és végül pár gyertyát alexandriai viaszból. És ezt mind a kosárba rakta, és így szólt:

– Fogd a kosarat, és jöjj utánam!

És a teherhordó fogta a kosarat, és ment utána, míg csak az ifjú nő egy pompás palota előtt meg nem állt. Ezt a palotát márványkövekből építették, és hátul a kertje tágas udvarra nyílt. Az igen magas és rendkívül tekintélyes külsejű kapujának két ébenfa szárnya volt, megpántolva rőt aranylemezekkel.

A fiatal leány megállt a kapu előtt, és igen kecses módon kopogtatott rajta. A kapunak mind a két szárnya kitért. A teherhordó most lopva azt a lányt vette szemügyre, aki ajtót nyitott, és úgy

találta, hogy az előkelő tartású és kecses termetű leánykának duzzadó kerek melle, csinos tartása az előkelőségnek, a szépségnek, a tökéletességnek igazi mintája. A homloka fehér volt, mint az újhold első világa, a két szeme, mint a gazella szeme, a szemöldöke ívelt, mint ramadán hónapban a holdsarló, az orcája piros, mint a kökőrcsin, a szája, mint a király pecsétje.

A láttára úgy is érezte a teherhordó, hogy elpárolog minden józansága, majd leejtette fejéről a kosarát, és így szólt magában:

– Allahra mondom, soha nem volt még ilyen szerencsés napom, mint ez a mai!

Ekkor a szép kapunyitó, aki egész belül maradt, azt mondta testvéreinek, aki bevásárolni volt:

– Lépj be, kedves, és itt szíves fogadtatásra találsz!

Azzal beléptek, és addig mentek, míg egy tágas terembe nem értek, amely a középső udvarra nyílt. Ezt a termet csupa drága brokát, selyem, arany ékesítette, és telve volt mesteri kézzel kidolgozott és aranylemezekkel berakott bútorokkal és pompás kancsókkal és faragott székekkel, függönyökkel és gondosan ápolott ruhásszekrényekkel. A terem közepén márványágy állt tündöklő gyöngyökkel és drágakövekkel kirakva, az ágy fölött vörös szaténból mennyezet volt sátrazva, és az ágyon csodálatos szűz feküdt. A szeme olyan volt, mint a babiloni leányoké, a termete olyan egyenes, mint az alef betű, és az oly szép, hogy elhomályosította volna a fényes napot. Olyan volt, mintha a tündöklő csillagok közül szállt volna le. Igazi pompás arabiai nő volt.

A fiatal lány felkelt az ágyról, és néhány lépést tett, hogy a terem közepébe jusson a testvéreihez, és így szólt hozzájuk:

– Miért álltok ilyen mozdulatlanul? Vegyétek le a terhet e férfi fejéről!

Ekkor a bevásárló a teherhordó elé állott, s a kapunyitó a háta mögé került, és a harmadik testvérük segítségével lesegítették róla a terhet. Azután kiszedték, ami a kosárban volt, mindent a helyére raktak, adtak két dinárt a teherhordónak, és azt mondták neki:

– Fordulj sarkon, és eredj utadra, teherhordó!

De a teherhordó csak állt és nézte a fiatal lányokat, és csodálta szépségüket és tökéletességüket, és azt gondolta, hogy soha nem látott még hasonlót életében. De azt is észrevette, hogy férfi egyáltalán nincs a háznál. És látta mi minden van ott: ital, gyümölcs, illatozó virágok és pompás dolgok. És nagy csodálkozása nem ismert határt, és egy csöpp kedve sem volt innen elmenni.

Ekkor a fiatal lányok közül a legidősebb így szólt hozzá:

– De mi bajod van, hogy nem mozdulsz? Talán kevésnek találod, amit kaptál?

Azzal odafordult ahhoz a testvéréhez, aki bevásárolni volt, és így szólt hozzá:

– Adj neki még egy harmadik dinárt!

Azt mondta a teherhordó:

– Allahra, úrnőim! A szokásos bérem csak századrésze egy dinárnak. És egyáltalán nem keveslem azt, amit, kaptam.

Csodálattal hallgattam a titokzatos látogatóm meséjét, s még kényelmesebben elhelyezkedtem az ágyon.

– Pihenj csak, jó uram! – mondta a fiatal nő, s megfélemlítve magáról, lábamra tette a kezét, meg-megsimogatott, miközben folytatta a történetet. Az izgalomtól teljesen libabőrös lettem, szerzőm meg kemény lett, mint a hajóárbc. Elszégyelltem magam, s hogy ne vegye észre, benyúltam óvatosan az alsónadrághoz, és elhelyeztettem. Aztán azért szorongtam, mert hosszúm majdnem kibújt a gatyámból.

– De a szívemet, és egész bensőmet, mondta a teherhordó – folytatta a lány – csak ti foglalkoztatjátok. És azt kérdelem magamban, micsoda életet élhettek, mivel egyedül laktok itt, és nincs veletek egy szál férfi sem, aki férfitársaságot nyújtana nektek. Nem tudjátok, hogy a minaret csak akkor szép igazán, ha egyike a négy minaretnek a mecset körül? Ti pedig, szép úrnőim, csak hárman vagytok, és hiányzik közületek a negyedik. És azt tudjátok, hogy a nők boldogsága csak a férfiakkal tökéletes? És amint a költő mondja, az összhang csak akkor teljes, ha négy hangszer játszik együtt: egy hárfa, egy lant, egy citera és egy fuvola. Szóval, ti szép úrnőim, csak hárman vagytok, és hiányzik közületek a negyedik hangszer: a fuvola. Majd leszek én a fuvola, és úgy fogok viselkedni, mint okos emberhez illik, csupa finomság és megértés leszek és szakértő művész, és titkot is fogok tudni tartani!

És a fiatal lányok azt mondták neki:

– De nem tudod, teherhordó, hogy mi szüzek vagyunk. És nagyon félünk, hogy valami szószátyárban találunk megbízni. Azon kívül olvassuk a költőket, akik azt mondják: „Óvakodjál minden bizalmaskodástól, mert egy fölfedezett titok már el is veszett.”

E szavakra a teherhordó így kiáltott fel:

– Esküszöm, szép úrnőim, okos ember vagyok, megbízható és hűséges, aki szintén olvasta a könyveket, s tanulmányozta a

följegyzéseket. Csupa kellemes dolgokat fogok nektek mondani, és óvakodom attól, hogy olyanokat beszéljek, ami elszomorítana.

Mikor a három hajadon testvér hallotta a teherhordó szavait, nagyon meglágyult valamennyi, de csak tessék-lássék, mégis azt mondták neki:

– Tudod-e azt, teherhordó, hogy rengeteg pénzt elpazaroltunk erre a palotára. Van-e nálad valami, amivel kárpótolhatsz bennünket. Mert nem hívunk meg, hogy telepedj ide közénk, csak azzal a föltétellel, hogy te is bőkezűen bánssz majd az arannyal. Vagy nem az a vágyad, hogy itt maradj nálunk, hogy társaságunkban igyál, és főként, hogy velünk virraszd át az éjszakát, míg csak rá nem pirkad arcunkra a hajnal?

Azután a legidősebb testvérek közül, a ház úrnője hozzátette:

– A szerelem pénz nélkül nem sokat nyom a latban!

És a kapunyitó így szólt:

– Ha semmi sincs, mehetsz, te sem kapsz semmit.

De ebben a pillanatban közbelépett a bevásárló, és mondta:

– Testvéreim! Legyünk elnézők! Allahra mondom, ez a legény csöppet sem rontotta el a napunkat, és senki sem volna nálánál figyelmesebb irántunk. És mindazt, ami a kiadásból reá esik, majd bőségesen megfizetem én!

Ekkor a teherhordó rendkívül megörült, és azt mondta a bevásárlónak:

– Allahra ki lehetne más, mint te, akinek a mai nap első ajándékával tartozom?

Erre mind a hárman azt mondták neki:

– Derék teherhordó, maradj csak itt, biztos lehetsz felőle, hogy a tenyerünkön hordozunk téged!

És a bevásárló tüstént fölkel, a dereka köré tűrte a ruháját. Azután elrendezte a palackokat, s a bort átöntögetve leszűrte, elrendezte a lakoma színhelyét, és a vánkosokat odarakta a vízmedence mellé, és odahordott mindent, amire a szüzeknek csak szükségük lehetett. Azután megkínálta őket borral, mire mindnyájan leültek, és a teherhordó valósággal megszedült köztük, hogy álmodik.

A bevásárló körülkínálta a bort, és megtöltötték a serlegeket és ittak, és ezt megismételték másodszor és harmadszor is. Azután a bevásárló újra töltött, és megkínálta a testvéreit és a teherhordót. És a teherhordó elragadtatásában megcsókolta a három fiatal lány kezét, és kiürítette a serleget. Majd a ház úrnőjéhez járult, és így szólt hozzá:

– Úrnőm, a rabszolgád vagyok, tulajdonod és birtokod.

Ekkor a ház úrnője így szólt hozzá, odakínálva neki a serleget:

– Igyál, jó barátom! És váljék egészségedre ez az ital, és tegye könnyűvé emésztésedet! És adjon neked erőt az igaz egészség ösvényére!

És a teherhordó fogta a serleget, kezét csókolt a fiatal lánynak és dallamos, lágy hangon verset énekelt. Ekkor a hajadon elvette a teherhordótól a serleget, ajkához emelte, azután ment, és leült a testvére mellé. Majd valamennyien táncolni kezdtek, énekelni és játszani a válogatott virágokkal. S ez alatt az egész idő alatt a teherhordó folyton a karjába szorította és csókolgatta őket, és az egyik tréfálkozott vele, a másik magához húzta, és a harmadik ráütött pajkosan a virágokkal. És addig ittak, mag csak a szesz ereje játszani nem kezdett az értelmükkel. S amikor a bor már egészen hatalmába kerítette őket, az ifjú kapunyitó hirtelen fölkerelkedett, ledobálta magáról ruháit, és egész csillogó meztelenségében állt ott. Azután egy ugrással a vízmedencében termett, és elkezdett játszani a vízzel, majd a vizet vett a szájába, és nagy zajjal a teherhordóra fújta, ami nem akadályozta meg abban, hogy vízzel locsolja tagjait, és ifjú combjai között hagyja folydogálni a vizet. Azután kijött a vízből, odafutott, és a teherhordó ölébe vetette magát, és végignyúlva a hátán kezével a combjai közé mutatott. És azt mondta neki:

– Drágaságom, tudod-e mi ennek a neve?

És a teherhordó nevetve válaszolt:

– Ha! Ha! Rendesen csak az irgalmasság sátorának hívják!

Akkor a leány így kiáltott:

– Juj! Juj! Nem szégyelled magad?

Azzal nekiesett a teherhordó hátuljának, elkezdett rápaskolni.

Akkor a teherhordó így szólt:

– Nem, ne bánts, az, amit mutattál, a hüvelyed!

De a lány azt mondta:

– Más!

Mondta erre a teherhordó:

– A hátulsó részed!

És a lány megint csak rávágta:

– Más!

Ekkor a teherhordó így szólt:

– A darázs-fészked!

E szavakra lány olyat csapott a teherhordó nyakára, hogy majd kihasadt a bőre.

Erre azt mondta neki a teherhordó:

– Akkor mondd meg te, mi a neve?

Felelt a leány:

– Nadrágbeli bazsalikom!

És a teherhordó így kiáltott:

– Na végre, hála legyen Allahnak és üdv neked, nadrágbeli bazsalikomom!

Eközben újra körbejárt a serleg. Azután a második fiatal leány vetette le a ruháját és ugrott be a vízmedencébe, s úgy tett, mint a testvére. Azután kijött, és a teherhordó ölébe vetette magát. Azután az ujjával a két combjára mutatva és arra, ami a két combja közt volt, azt mondta a teherhordónak:

– Szemem fénye, mi ennek a neve?

Felelt a teherhordó:

– A hüvelyed az.

De a lány így kiáltott:

– Milyen rettenetes szavakat használ ez a legény!

Azzal nagyot csattantott a teherhordó képére:

– Tudom már: a nadrágbeli bazsalikom!

Felelt a lány:

– Az sem, az sem!

Azzal a teherhordó nyakának esett. Ekkor azt kérdezte tőle a teherhordó:

– De hát mi a neve?

És a lány így felelt:

– Szezámfü héja nélkül!

És a teherhordó felkiáltott:

– Az áldások közül a legválogatottabb szálljon rád, hámozott szezámfü a szezámfüvek között!

Ekkor a harmadik fiatal lány is fölkelt, levetkőzött, és leszállt a medencébe, ahol éppen úgy cselekedett, mint a testvérei, azután felöltötte ruháit, és végigheveredett a teherhordó lábán, és azt mondta neki:

– Találd ki, drágaságom, a nevét? – miközben rámutatott a legkényesebb részére. A teherhordó elkezdte neki mondani:

– Így hívják, meg úgy hívják... – és az ujján kezdte számolni a következő neveket – Néma seregély, fületlen nyúl, hangtalan tyúk, a hófehérség anyja, a kegyek kútja.

Végül pedig maga kérdezte meg, csak hogy a verést abba-hagyják:

– Mondd meg hát te nekem, mi az igazi neve!

Felelt a lány:

– Manzur apó fogadója!

Ekkor ezután a teherhordó kelt föl, levetette ruháit, és leereszkedett a vízmedencébe. Szerszáma ott úszkált a víz felszínén. Gyorsan megmosakodott, mint ahogy a fiatal lányok megmosakodtak, azután kilépett a medencéből, és a kapunyitó ölébe vetette magát, a két lábát a bevásárló ölébe nyújtotta. Azután a férfiasságára mutatva, így szólt ahhoz a hajadonhoz, amelyik a ház úrnője volt:

– Királynőm, mi ennek a neve?

E szavakra mind a hármukat olyan nevetés fogta el, hogy a hátukra vetették magukat, és kiáltottak:

– A bunkód!

Felelt a teherhordó:

– De nem az ám!

Azzal valamennyin csípett egyet. Azt mondták erre a lányok:

– A szerszámod!

Felelt a teherhordó:

– Nem az biz az!

És valamennyinek megszorongatta a mellét. A lányok nagy meglepetéssel mondták:

– Dehogynem a szerszámod. És milyen tüzes! De bizony a csikód, és méghozzá, hogy ágaskodik!

De a teherhordó egyre csak a fejét rázta, azután elkezdte csókolgatni, harapdálni, csipkedni a lányokat, a karjába szorította őket, és azok majd eldőltek a nevetéstől. Végül is megkérdezték tőle:

– Mondd hát meg, mi az igazi neve?

A teherhordó elgondolkozott egy pillanatig, a combjuk közé pislantott, odakacsintott a szemével, és így szólt:

– Hallgassátok meg, kedves úrnőim, milyen szavakat súgott nekem épp most ez a fickó itt. A bunkóm. Az én nevem a hatalmas és nem herélt öszvér, amely felfalja és lelegeli a nadrágbeli bazsalikomot, lakmározik a hántolt szezámfűből és Manzur apó fogadójába tér be!

E szavakra a leányok olyan nevetésre fakadtak, hogy a hátukra dőltek. Azután újra inni kezdtek ugyanabból a serlegből, és ittak egészen az éj közeledtéig.

Ekkor a leányok azt mondták a teherhordónak:

– Most pedig fordíts nekünk hátat, és távozz innen, hadd lássuk, milyen széles a vállad!

De a teherhordó így kiáltott:

– Allahra, sokkal könnyebb megválni a lelkemnek a testemtől, mint nekem a házatokat elhagynom, szép, úrnőim! Kössük össze

inkább ezt az éjszakát, a rá következő nappal, és másnap mehet mindegyikünk az útjára, hogy meglássa, mi sorssal vár rá a végzet Allah ösvényén!

Ekkor az ifjú bevásárló közbelépett, és így szólt:

– Egy életem, egy halálom, kedves testvéreim, hívjuk meg, hogy töltsé velünk az éjszakát!

Erre azt mondták a teherhordónak:

– Hát jó, itt töltheted nálunk az éjszakát, de csak azzal a föltétellel, hogy teljesen ránk bízod magad, és nem kérned tőlünk semmiféle magyarázatát annak, amit látni fogsz. Sem az indítókát, akármi legyen is az.

Felelt a teherhordó:

– Igen, biztosan úgy lesz, szép úrnőim!

Mondták erre neki a leányok:

– Kelj fel tehát, és olvasd el, mi van az ajtó fölé írva!

A teherhordó erre fölkelt, és látta, hogy az ajtó fölé e szavak vannak beírva arany betűkkel:

– Arról ne szólj soha, mi nem rád tartozik, mert könnyen olyat hallasz, mi nem kedves fülednek.

És a teherhordó így szólt:

– Szép úrnőim, ti legyetek tanúim, hogy semmi olyanról nem fogok beszélni, ami nem tartozik rám.

Midőn a teherhordó ezt az ígéretet tette az ifjú leányoknak, a bevásárló felkelt, szép sorjában elébük rakta az ételeket, és mindnyájan élvezettel ettek. Azután meggyújtották a gyertyákat, illatos fákat és tömjént égettek, azután újra nekifogtak az ivásnak, és megették mind a húst, amit az utcán vásároltak; főként a teherhordó lakmározott, közben egyre pompás ütemű verseket mondott, lezárva a szemét és bólogatva a fejével.

És egyszerre csak hallották, hogy kopogtatnak a kapun, ez azonban egyáltalán nem zavarta meg őket kedvtelésükben, az ifjú kapunyitó azonban mégis fölkelt, a kapuhoz ment, majd visszatért és azt mondta nekik:

– Valóban erre az éjszakára tele lesz vendéggel asztalunk, mert a kapunál három idegen áll, mind a háromnak borotvált a szakálla, és mind a három vak a fél szemére. Hát ez igazán rendkívül különös véletlen. Azt is mindjárt észrevettem, hogy ezek az idegek a rumok földjéről jönnek, és mind a háromnak egészen más az arckifejezése, de mind a három tökéletesen hasonló alakra, és nagyon mulatságos. És ha beeresztenénk őket, nagyon jól szórakozhatnánk a rovásukra.

Azután egyre rábeszélő szavakat mondott a testvéreinek, akik végre így válaszoltak:

– Mondd meg nekik, hogy bejöhetnek. De szabad eljünk a feltételeket is, megmondva nekik, hogy ne beszéljenek arról, ami nem tartozik rájuk. Mert különben olyan dolgokat tapasztalhatnak, amelyek egyáltalán nem lesznek kellemesek nekik!

A fiatal lány vidáman szaladt a kapuhoz, és valóban mind a háromnak le volt borotválva a szakálla, a bajuszuk ki volt pödörve és hátrasimítva. Minden jel arra mutatott, hogy a szalúk kolduló rendjéhez tartoznak.

Alig léptek be, tüstént békességet kívántak a jelenlevőknek, miközben lassan hátrafelé húzódtak. De láttukra a fiatal leányok felálltak, és helyet kínáltak őket. Mikor a három ember már elhelyezkedett, mind a teherhordót nézte, aki már holtrészeg volt. S amikor jól szemügyre vették, abban a föltevésben voltak, hogy az ő rendjükhöz tartozik, és így szóltak:

– Ó, hiszen ez is szalúk, akárcsak mi, és így jól megférhet velünk egy társaságban.

De a teherhordó, aki hallotta a megjegyzésüket, hirtelen föl-emelkedett, nagy szemeket meresztett rájuk, és majd keresztülszúrta őket a tekintetével, és azt mondta nekik:

– Megálljunk csak! Lassan egy kicsit a testtel, mert csak éppen a ti jóindulatotokra van szükségem. Jobb lesz, ha előbb megnézi-tek, mi van fölírva az ajtó fölé!

E szavakra az ifjú leányokból kitört a nevetés, és azt mondták magukban:

– Nagyon jól fogunk mulatni a szalúkokon és a teherhordón.

Azután étellel kínáltak meg a szalúkokat, akik jóízűen ettek. Azután a kapunyitó italt töltött nekik, inni kezdtek, és egyre-másra vették ki a serleget az ifjú kapunyitó kezéből. Mikor vígan járt már körbe a pohár, azt mondta nekik a teherhordó:

– Ohó, barátaim, nem akadna a tarisznyátokban valami jó történet vagy csodálatos kaland, amely elszórakoztatna bennünket?

E szavak rendkívül felhangolták és feltüzelték őket, és az volt a kérésük, hogy hozzanak nekik néhány hangszert. Erre a kapunyitó tüstént hozott nekik egy csörgővel körülaggatott mószi dobot, egy iraki lantot és egy perzsa fuvolát. És a három szalúk fölállott, az egyik fogta a csörgős dobot, a második fogta a lantot és a harmadik a fuvolát. És mind a hárman játszani kezdtek, és a fiatal lányok énekkel kísérték őket. Ami pedig a teherhordót illeti, az majd elolvadt a nagy gyönyörűségtől, és így kurjongatott:

– Haj! Haj! Allah!

Mert annyira elbűvölték a zenészek pompás és összezsengő hangjai.

Ezenközben újra csak hallották, hogy kopognak a kapun. És a kapunyitó leány fölkel, hogy megnézze, ki lehet az.

Íme ez volt az oka a kopogtatásnak.

Azon az éjszakán Hárún ar-Rasid kalifa leszállott a palotájából, hogy bejárja a várost, és elkísérte vezíre, Dzsafár al-Bermaki és Maszrúr, a hóhéra, ítéleteinek végrehajtója is. És szokása szerint a kalifa most is kereskedőnek öltözött.

Amint éjjel a város utcáin sétálgatott, rábukkant az úton erre a kastélyra, meghallotta a hangszerek hangját, és megütötte a fülét a lakoma zaja. És a kalifa így szólt Dzsafarhoz:

– Be akarok menni ebbe a lakásba, hogy lássuk, kinek a hangját halljuk.

– Valami részeg társaság lehet. Ne menjünk be, félek, még kellemetlenség érhet bennünket.

– Bemegyek. És azt akarom, hogy találj rá módot, miképp jussunk be és lepjük meg őket!

– Hallottam a szavad, és úgy cselekszem.

Azzal a kapuhoz ment, és bekopogtatott rajta. És ebben a pillanatban történt, hogy a kapunyitó leány kisietett.

Az ifjú szűz kaput nyitott, és Dzsafár így szólt hozzá:

– Szép úrnőm! Tabarijai kereskedők vagyunk. Már két napja, hogy Bagdadba érkezünk árukkal, és a kereskedők fogadóiban lakunk. Az egyik kereskedő a szálláson meghívott bennünket ma estére, és estebéddel kínált meg. Az estebéd után, amelyen jól ettünk-ittunk, utunkra bocsátott bennünket. Mi hát el is távoztunk házatól, de sötét volt, és mi idegenek vagyunk, így eltévesztettük az utat a fogadóhoz, amelyben lakunk. És most a ti nagylelkűségetekhez folyamodunk, engedjétek meg, hogy belépjunk hozzátok, és nálatok töltsük el az éjszakát. Allah majd megjutalmaz a jóságtokért.

A kapunyitó lány jól szemügyre vette őket, és úgy találta, elég kereskedő kinézésük és tekintélyes külsejük van. Bement két társnőjéhez, hogy megkérdezze, mi a véleményük. Ők azt mondták neki:

– Hívd csak be őket!

Erre ő visszatért, és kaput nyitott nekik. S megkérdezték tőle:

– Beléphetünk az engedelmekkel?

– Lépjetek be!

Ekkor a kalifa, Dzsafár és Maszrúr bementek. Láttukra a fiatal lányok felálltak, szolgálatukra siettek, és azt mondták nekik:

– Legyetek szívesen látott vendégek, és találjatok itt szíves és barátságos fogadtatásra! Érezzétek magatokat jól, vendégek! De egy feltételt kell elétek szabnunk: Ne beszéljetez arról, amihez semmi közötök, különben olyan dolgokat tapasztalnátok, amelyek nem volnának kellemesek nektek.

– Igen, úgy lesz – feleltek, s leültek. Itallal kínálták őket, és körbejárt a serleg.

Ezután a kalifa szemügre vette a három szalúkot, és észrevette, hogy a bal szemükre vakok voltak, ami nagy megdöbbenésre szolgált. Ezután pedig a fiatal lányokat szemlélte meg jól, és látta minden szépségüket és bájukat, ami igen megkapta és megzavarta. A fiatal lányok szórakoztatták tovább a vendégeiket, és újra itallal kínálták őket, azután külön kiválasztott pompás bort tettek a kalifa elé, de az uralkodó e szóval utasította vissza:

– Jó muzulmán vagyok.

Erre a kapunyitó lány felkelt, finoman faragott asztalkát tett elébe, amelyre kínai porceláncsészét állított, friss forrásvizet töltött a csészébe, amelyet egy darabka jéggel hűsített, és az egészet cukorral és rózsavízzel keverte meg, azután megkínálta vele a kalifát. A kalifa elfogadta, és nem győzte köszönni a fiatal lánynak, s magában azt mondta:

– Holnap meg kell jutalmaznom a tetteért és a jócselekedetéért.

A fiatal lányok kitartóan teljesítették vendéglátó kötelességüket, és szüntelenül italt szolgáltak fel vendégeiknek, de amikor a bor hatása már mutatkozott, a ház úrnője felkelt, még egyszer megkérdezte tőlük, nem parancsolnak-e valamit, azután kézen fogta a bevásárlót, és azt mondta neki:

– Testvérem, kelj föl, hadd teljesítsük kötelességünket!

– Parancsodra.

S fölállt a kapunyitó lány, és megparancsolta a szalúkoknak, hogy keljenek fel a terem közepéről, álljanak sorba a fal mellé. Majd fölszedett mindent, ami a közepén volt, és rendet teremtett ott. A másik két fiatal lány a teherhordóhoz így szólt:

– Allahra, a te barátságodnak se sok hasznát vesszük! Hiszen te nem vagy itt idegen, te már a házhoz tartozol.

Erre feltápáskodott a teherhordó is, felhajtotta a ruhája szélét, dereka köré csavarta, és így szólt:

– Parancsoljatok velem, én engedelmeskedem.

A lányok azt mondták neki:

– Várj sorodra!

Néhány perc múlva aztán a bevásárló lány így szólt hozzá:

– Jöjj utánam, és segíts nekem!

S kísérte a teremből a leányt, és két fekete kutyát látott ott, s mind a kettőnek lánc volt a nyakában. A teherhordó bevezette őket a terem közepébe. Ekkor a ház úrnője odalépett, feltúrte ruhája ujját, fogott egy korbácsot, és azt mondta a teherhordónak:

– Vezesd ide az egyik kutyát!

A teherhordó a láncánál vonszolva odahúzta az egyik kutyát, a kutya elkezdett keservesen sírni, s a fiatal lány felé emelgette könnyörgően a fejét. De a fiatal lány rá se hederített, hanem nekiesett a korbáccsal. A kutya vonított és szűkölt, s a fiatal lány egyre csak verte, míg karja bele nem fáradt. Ekkor eldobta kezéből a korbácsot, a karjába ölelte a kutyát, s a keblére szorította. Könnyével áztatta, és két tenyere közé fogva megcsókolta a fejét. Azután azt mondta a teherhordónak:

– Vidd ezt vissza, és vezesd ide a másikat!

És a teherhordó engedelmeskedett. A fiatal lány ugyanúgy bánt a második kutyával is, mint az elsővel.

A kalifa úgy érezte, hogy megtelik a szíve részvétellel, és a keblét szorongatja a szánalom. Szemével Dzsafára pislantott, hogy jelt adjon neki, kérdezné meg erről a dologról a fiatal lányt. De Dzsafár jelekkel azt felelte, jobb lesz hallgatni.

A ház úrnője azután a testvéreihez fordult, és azt mondta nekik:

– Rajta, tegyük csak most is, amit rendesen tenni szoktunk!

S ők így feleltek:

– Úgy teszünk.

Erre a ház úrnője felült az arany- és ezüstpántokkal kivert márványágyra, és azt mondta a bevásárlónak és a kapunyitónak:

– És most mutassátok meg, mit tudunk!

A kapunyitó ekkor felállt, felült az ágyra a testvére mellé, a bevásárló távozott, lakosztályába ment, és onnan egy zöld selyemrojjal díszített kasmírzsákkal tért vissza. Megállt az ifjú lány előtt. Kinyitotta a zsákot, és egy lantot vett ki belőle. Odanyújtotta a kapunyitónak, aki felhangolta, és csaknem zokogó hangon énekelni kezdett a keserű szerelemről. S amikor befejezte, testvére így szólt hozzá:

– Allah vigasztaljon meg, testvérem!

De a fiatal kapunyító lányon olyan kétségbeesés vett erőt, hogy megszaggatta ruháit, és eszméletét elvesztve zuhant a földre.

S ennél a mozdulatnál, amikor meztelenné vált a teste, a kalifa észrevette, hogy tele van korbácsütések és vesszőcsapások nyomaival, és határtalan megdöbbenés vett erőt rajta. De a bevásárló lány odalépett hozzá, egy kis vizet hintett ájult testvére arcára, aki

erre visszanyerte eszméletét. Azután másik ruhát hozott neki, és felöltöztette.

Ekkor a kalifa így szólt, Dzsafárhoz:

– A te arcod nem árul el meglepetést. Nem látod az ütések nyomát ezen a nőn? Én nem tudok tovább hallgatni, és addig nem lesz nyugtom, míg rá nem jövök a két kutya esetének nyitjára!

És Dzsafár így válaszolt:

– Uram! Fejem koronája, emlékezz rá, milyen föltételt szabtak nekünk. Ne szólj arról, ami nem tartozik rád! Különben olyan dolgot tapasztalsz, ami nem lesz ínyedre.

Ezután a bevásárló lány kelt föl, fogta a lantot, gömbölyű melléhez szorította, megpengette az ujja hegyével, és énekelt a szerelemről és a gyászról.

A szomorú ének hallatára a ház úrnője szaggatta meg a ruháit, ugyanúgy, mint az első testvére. Sírt, és ájultan rogyott össze. A bevásárló fölkel, s egy másik ruhába öltöztette, miután előbb vizet hintett az arcára és magához térítette ájultságából. A ház úrnője ezután kissé összeszedve magát az ágyra ült, és azt mondta a bevásárlónak:

– Kérlek, énekelj még, hogy leróhassuk tartozásunkat! Csak még egyetlenegyszer!

És a bevásárló lány újra fölhangolta lantját, és csodálatos hangon énekelt.

Ekkor a kapunyitó lány újra elájult, és meztelenné vált testét egészen elborították a korbácsütések és vesszőcsapások nyomai.

A látványra így szóltak egymáshoz a szalúkók:

– Mennyivel jobb lett volna nekünk, ha nem tettük volna be a lábunkat ebbe a házba! Inkább töltöttük volna az éjszakát az omladékok kövein! Ettől a látványtól már a hátunk is borsószik.

A kalifa hozzájuk fordult, és azt kérdezte:

– Miért borsószik a hátatok?

Ők azt felelték:

– Mert olyan mélységesen érinti bensőnket mindaz, ami itt az imént lejátszódott.

Erre a kalifa megkérdezte tőlük:

– Hát ti nem ehhez a házhoz tartoztok?

– Nem bizony! – felelték. – Mi is azt hittük, hogy azé az emberé ez a ház, aki melletted áll.

Ekkor a teherhordó felkiáltott:

– Dehogy is! Allahra, most történik először, hogy erre az éjszákára betértem ebbe a házba. Mennyivel jobb lett volna nekem is,

ha kinn hálok inkább a puszta földön vagy az omladékok kövein, mint ebben a házban.

Valamennyien összesúgtak, és azt mondták:

– Mi heten vagyunk itt férfiak, és ők mindössze hárman vannak nők. Kérdezzük meg tőlük ezeknek a különös dolgoknak a magyarázatát. És ha nem akarnak felelni, majd rákényszerítjük őket.

Ebben valamennyien megegyeztek. Dzsafárt azonban így szólt:

– Azt gondolják, hogy igazságos és tisztességes szándékkal vagytok. Vendégeik vagyunk. Feltételeket szabtak nekünk, amelyekhez tartanunk kell magunkat. Különben is láthatjátok, hogy már oszlik az éjszaka. És mehet mindegyikünk a maga útjára, keresni, hogy mit rendelt számára a sors Allah ösvényein.

Azután a kalifára nézett, s félrehúзва őt, azt mondta neki:

– Még több mint egy órát kell itt töltenünk. Megígérem neked, hogy holnap a kezedre juttatom a három hajadont. S akkor megkérdezzük a történetüket.

De a kalifának nem tetszett a javaslat, és azt mondta:

– Nincs türelmem holnapig várni!

Azután, ahogy folytatták a sugdosást, végül azt kérdezték egymástól:

– De hát ki fogja közülünk megkérdezni?

És valamennyien azon a véleményen voltak, hogy ez a teherhordó kötelessége.

Ezek után a fiatal lányok megkérdezték tőlük:

– Jó emberek, miről beszélgettek?

A teherhordó fölkelt, odaállt a ház úrnője elé, így szólt hozzá:

– Királynőm, kérdezlek én, és Allah nevére kényszerítelek a vendégek kívánságára, hogy mondd el nekünk a két kutya történetét! És hogy miért kínoztad előbb őket? Hogy azután megsirasd és megcsókolod. És mondd meg nekünk azt is, hogy megtudjuk, mi az oka, hogy korbácsütések és vesszőcsapások nyomai vannak a testvéred bőrén? Ez a mi kérdésünk. Most pedig béke legyen veled.

Ekkor a ház úrnője mindenkit megkérdezett az egybegyűltek közül:

– Igaz az, amit a teherhordó a nevetekben is beszél?

Dzsafár kivételével mindnyájan így feleltek:

– Igen, igaz!

Dzsafár nem szólt egy szót sem.

Amikor a fiatal leány a választ meghallotta, így szólt:

– Allahra, vendégeim, ti most a legcsúnyább és a leggonoszabb sértést követtétek el ellenünk! Mi azt a föltételt kötöttük ki, hogy ha valaki arról talál beszélni, ami nem tartozik rá, olyan dolgok

érik, amelyek nem lesznek ínyére. Hát nem volt elég nektek, hogy beléptetek ebbe a házba és mi jól tartottunk étellel-itallal? ... De nem ti vagytok a hibásak, hanem a testvérünk, aki idehozott benneteket.

E szavakkal feltúrta a kezén a ruhája ujját, háromszor megdobbantotta lábával földet, és így kiáltott:

– Hé! Szaladjatok be gyorsan!

És egyszerre felpattant egy szekrényajtó, amelyet függöny takart el, és hét jól megtermett szerecsen lépett ki, s kezükben hegyesre fent szablyát suhogtattak. A lány azt mondta nekik:

– Kötözzétek meg a karjukat, hogy a nyelvük is kilógjon, és fűzzétek az egyiket a másikhoz!

És a szerecsenek végrehajtották a parancsot, és azt mondták:

– Úrasszonyunk! Emberek tekintetétől jól elrejtett virág, megengeded nekünk, hogy a fejüket is levágjuk?

– Legyetek még egy óráig türellemmel! Mert mielőtt a nyakukat elvágjátok, meg akarom kérdezni őket, hogy kik is voltaképpen.

– Allahra! Jóságos úrnőm! – kiáltott a teherhordó. – Ne öless meg engem a mások bűne miatt! A többiek követték el az igazi bűnt, és nem én. Allahra, milyen boldog és kellemes éjszakát töltöttünk volna együtt! Ha nem ért volna az a szerencsétlenség, hogy meg kellett pillantanunk ezeket a szerencsétlen szalúkokat! Mert ezek a vészmadarak a pusztá jelenlétükkel romba döntenék a legvirágzóbb várost, amelybe a lábukat betennénk.

Amikor a teherhordó befejezte, a fiatal leány nevetni kezdett, odalépett a társasághoz, és így szólt hozzájuk:

– Mondjátok el most nekem mindent, ami mondanivalótok csak van, mert mindössze egy óra van még hátra az életetekből! Különben is csak annak köszönhetitek, hogy ilyen türelmes vagyok veletek szemben, mert szegény emberek vagytok, mert ha a legelőkelőbbek és a legnagyobb tisztességnek örvendőek volnátok a törzsetekben, vagy uralkodók volnátok, akkor egészen biztosan sokkal gyorsabban végeztem volna veletek, hogy megbüntesselek.

A kalifa azt mondta Dzsafárnak:

– Végünk van, Dzsafár! Fel ne fedezd előtte, kik vagyunk, különben mindjárt megölet bennünket!

– Csak érdemünk szerint történik – felelte a Dzsafár.

– Nem kell most tréfálni, minden dolognak megvan a maga ideje – felelte a kalifa.

A fiatal lány a szalúkokhoz lépett, és azt kérdezte:

– Testvérek vagytok?

– Nem vagyunk – felelték. – Allah a tanúnk! Mi a szegények közt is a legszegényebbek vagyunk, és a mesterségünkből élünk, köpölyözünk, és eret vágunk.

Azután külön-külön odafordult a leány mindegyikhez, és megkérdezte:

– Fél szemmel születted?

– Nem. Allah a tanúm, de a fél szemem elvesztésének története olyan megdöbbentő, hogy ha túvel írják is be a szem belső szögletébe, tanulságos volna annak, aki figyelemmel olvasná.

Ugyanígy felelt a második és a harmadik is. Azután mind a hárman egyszerre mondták:

– Mindegyikünk más-más országból való, és a történetünk igen megdöbbentő, s a kalandjaink fölöttébb különösek.

A fiatal leány odafordult hozzájuk, és így szólt:

– Mindegyikőtök elmondja a történetét és az okot, ami ebbe a házba vezérelte. És azután a homlokára teszi a kezét, és megy oda, ahová a sorsa rendeli!

Elsőnek a teherhordó lépett elő és így szólt:

– Úrnőm, én, ami a foglalkozásomat illeti, egyszerű teherhordó vagyok és semmi más. A bevásárló velem hozatta a csomagjait, és vele jöttem ide. Velem az történt és veletek, amit nagyon jól tudtok, és nem kell itt ismételnem, tudhatjátok miért. Ez az egész történetem, és nincs egy szó hozzáadnivalóm sem. Béke legyen veletek!

– Menj, tedd a fejedre a kezed, simítsd hátra a hajad, és távozz innen!

De a teherhordó azonban így felelt:

– Nem! Allahra mondom, nem megyek innen, míg meg nem hallgatom társaim elbeszélését!

A szalúkok közül az első lépett elő, hogy elbeszélje a történetét, és így szólt:

– Az első szaluk történetét majd folytatom... – mondta szállodai szobámban titokzatos látogatóm –, ha ittlétemről senkinek, de senkinek nem beszélsz egy szót sem! – mondta, felállt s elindult kifelé.

– De mikor? – kérdeztem kétségbeesve. Társaságát annyira élveztem, hogy nem tudtam elképzelni, hogy az estének vége lehet.

– Holnap. Holnap éjszaka.

– Azt sem tudom, ki vagy?

– Én vagyok! – nevetett a nő, s egy pillanatra fellibbentette az arcát leplező fátylat. S a félhomályban láttam szép arcát, fekete özszemét, rabul ejtő tekintetét, a csókra vágyó, duzzadó ajkát.

– A nevem Sahrazád, jó uram! – mondta és megcsókolt. Aztán kisurrant az ajtón, s olyan gyorsan elszaladt, hogy amikor én kiléptem az ajtón, hogy utána menjek, már eltűnt a folyosón, s az egész estét egy gyönyörű álomnak kezdtem érezni, olyannak, aminek még másnap reggel is a hatása alatt álltam. Korán kellett felkeltem, s álmosan, csakis az éjszakai látogatóra gondolva Delhibe repültem.

*

Illatok! India illatai. Kavarnak, füstölőkből gomolyognak a forró levegőben. Szantál. Fenyő. Jázmin. Rózsa. Pacsuli. Pézsmá és lóbusz.

Szagok! A felül nyitott csatornáké, az utcákon kóborló tehén ürüléké, az utcai szemétdombokon szabadon élő disznóké. Tevéké. Elefántoké. A tüzelőnek használt szárított ürüléké a tűzön. A megszámlálhatatlan tarka és cifra motormeghajtású riksa kipufogógázé.

Zajok! Tüskölés. Dudálás. Baksislesők és alamizsnakérők. Tragikus szegénység és elképzelhetetlen gazdagság! Törvény szerint nem létező és mégis élő kasztrendszer. Maharadszák, maharának és a legalantasabb munkákat végző sudrák. Előkelő brahminok, arisztokrata ksatriják, kereskedő vaisják.

Ékszerek! Drágakövek. Arany, ezüst, sok-sok zafír, rubin és gyémánt.

India az utcán él és lélegzik. Mos, vasal, főz, étkezik, alszik és...

Árnyékban negyvenkét fokos a forróság, az aszfalt, mint egy benáreszi halotti máglya ontja magából a meleget. Lépésben araszolunk előre, rendőrök terelnék a forgalmat, ha tudnák. Ellenőrzések, kordonok mindenütt. India ünnepelni készül, de fél. Függetlensége évfordulója közeleg. A rendőrség lezárta a Vörös Erődöt, a Mahatma Gandhi Emlékparkot, a legszegényebb iszlámhívók által lakott Óvárost, ahol a „szociális robbanás” bármikor bekövetkezhet. A Dzsama Madzsid mecset sem látogatható, ahová pedig muzulmán apák fiaikkal együtt érkeznek zarándoklatra, hogy ősapjukra, Ábrahámra emlékezzenek. Ábrahám, Hágár szolgálótól született Izmael fiától származtatják magukat a sémi arabok, kiknek próféta ivadéka: Mohamed.

Ábrahámnak Sára is szült gyermeket: Izsákot, akit Ábrahám feláldozni készült a Teremtőnek, azonban a Teremtő ezt a véráldozatot nem fogadta el.

Cammogva haladunk. A forróság még elviselhetetlenebb. Évek óta nem volt felüdülést adó heves monszun, s idén még a felhők nyomait sem látni az égbolton. Pedig Bombay, vagy ahogy Indiában nevezik: Mumbai városában és Ászám tartományban már esik.

– Ó, Uram, Ganesa, tereld fölénk a monszunfelhőket! – sóhajt fel a riksa sofőrje. Törülközővel törli le arcáról a verítékét. Ha egész álló nap vezet a levegőtlen hőségben, szerencsés esetben kétszáz rúpiát – ezer forintot – keres. Ám akkor másnap otthon kell maradnia pihenni.

Indiában legalább egy kiló „rizsre való” szükséges egy tíztagú család napi túléléséhez. Az állami alkalmazottak négyezer rúpiát keresnek; ezerkétszáz rúpiába kerül egy kétszobás lakás havi bérlete; százötven rúpia a vízszámla befizetésére kell; harminc rúpiába kerül egy liter benzin. Tíz rúpiát kell fizetni fél kiló kenyérért vagy egy liter palackozott ivóvízért; ötven rúpiába kerül egy sör, és ugyanennyibe egy pakli cigaretta. Egy éjszakára ezer rúpia az elfogadhatóbb szállodai szobák ára. Ezt az összeget azonban inkább csak a külföldiek tudják megfizetni, akiket a helybeliek emiatt dúsgazdagnak tartanak, s akiktől – úton-útfélen – baksist, alamizsnát kéregetnek.

– Ganesa hozzon enyhülést! – imádkozik a sofőr. Ganesa a jó szerencse istene, az akadályok elhárítója, a mennyei hadak elefántfejű vezére.

Haladni előre jóformán nem lehet, a sofőr kiáll a mozdulatlaná merevedett járműsorból, Káli temploma előtt: teve kordék, bicikliriksák, tarkára pingált teherautók, és márkás személyautók között szlalomozik, mint egy műlesikló, s végül lent a parkolóban leállítja a háromkerekű motort.

– Imádkozom! – néz rám. – Velem tart?

Káli templomában az oltárokon Ganesa és Káli díszesen felöltötött szobrai állnak. Ganesaé a legszebb viselet, az ember-testű, elefántfejű istené, aki patkány hátán közlekedik. Ganesa, a trimurtinak nevezett istenhármasból: Siva gyermeke.

Régóta mesélik a történetet, hogy Siva hosszú útról tért haza, és felesége, Párvati ágyában egy fiatalembert talált. Féktelen haragjában a csábítónak vélt fiatalember fejét gondolkodás nélkül levágta, és később tudta meg, hogy a saját gyermekével végzett. Ganesa felnőtt, miközben Siva távol volt családjától. Siva bánta, amit tett, de Ganesát, a drága fiút, csak előző élete külsőjével tudta újra életre kelteni. De nincs olyan fájdalom, amit a múltó idő meg ne enyhítene.

Egy másik purána úgy meséli el, hogy Ganésa születésekor tartott ünnepségekre elfejeltették meghívni Sani istent (a Szaturnusz bolygó megtestesítőjét), aki bosszúból tekintetével elhamvasztotta a csecsemő fejét, mire Brahma azt tanácsolta Párvatinak, hogy annak az élőlénynek a fejét tegye a helyére, akivel először találkozik.

S ez a lény egy elefánt volt.

A phallikus szimbólummal, a szent lingam jelképpel azonosítható Sívát számtalan reinkarnációban, avatárában – földi alászállásban – istenként magasztalják. Káli istennő – Síva feleségének, Párvatinak egyik alakja – kultusza számos hindu számára fontos: az istennő félelmes ereje miatt.

A sofőr virágszirmokkal teli tálcára helyezett kókuszt vásárol – a pénzösszeg pedig a templomnak szánt adománya –, s belép Ganesa és Káli szentélyébe. A szertartást végző bráhmin megáldja az áldozati ajándékot, a templomszolga kettétöri a kókuszt. A feltört kókusz egyik fele az isteneké, a másik a sofőré. A sofőr a szolgától visszakapott fél kókuszt hazaviszi, a kókuszbelet otthon családjá tagjaival közösen fogja elfogyasztani.

Imára emelt és egymáshoz simuló, szantálfából faragott, kezeket formáló, de lótuszbimbóra még inkább hasonlító szobrot vásárolok. Ám a kezek szétnyílnak: a jobb tenyér Ganesa finoman kifaragott képmását őrzi, mint kagyló a gyöngyét, a bal pedig édesanyjáét, Parvatiét.

A hatszáz rúpiás adományomért cserébe kapott műremek, tudtam első pillantásra, keleti gyűjteményem féltett darabja lesz. A radzsasztáni fehér márványlapra festett és hátulról megvilágítva átlátszó színes miniatúra sem veheti fel a kis szoborkompozícióval a versenyt. Pedig a „márványminiatúra” is egyedi műremek.

Indiában és Kelet civilizációktól távoli végein az is művész tehát, aki nem járt művészeti egyetemre.

Delhi India egyetlen olyan nagyvárosa, aminek történetét több mint egy évezredes kövek őrzik, fordult hátra és mondta nekem a motoros riksa vezetője, akit arra kértem, ismertesse meg velem a fővárost, vigyen oda, ahová akar.

– Delhi lenyűgöző! – lelkendezett. – Becslés szerint is nem kevesebb, mint nyolc város épült ezen a területen. Nem egymásra, mint másutt szokásos, hanem egymás mellé.

A magas tornyú Kutáb Minárhoz is elvitt, körüljártuk a Connaught Place pompás köröndjét, s büszkén megmutatta a mogul korszak építészeti remekműveit: a Vörös Erődöt, India legnagyobb mecsetét, a Dzsáma Maszdzsidot. Aztán elvitt Humá-

jun császár síremlékéhez, amit gyászoló özvegye, Hadzsi Bégam építtetett.

Egyedül sétáltam az ódon falak és kövek között.

– Ágrá és Fatehpur Szikri pompás építészeti remekműveihez mérhető, amit itt lát! – szólalt meg egy férfihang. Hátrafordultam. Benáreszi barátom, a bráhmin állt előttem. Chandra Deep Singh Rathore, a kitagadott maharadzsa.

– Micsoda véletlen!

Valóban megörültem a találkozásnak.

– Hogy van?

– Köszönöm jól. És ön?

– Remekül.

– Örülök. Látja – mutatott az épületre –, a mogulok magukkal hozták Indiába kert-, szökőkút- és vízszertetüket, és az olyan építményeket, mint ez a mauzóleum, amely a szigorú szimmetriát keleti pompával ötvözi.

A síremlék Perzsiára emlékeztető stílusban épült. Fallal és széles árkádokkal kerített nagy kertek övezik. Színhatása meglepő: vörös homokkő, valamint fehér, fekete és sárga márvány harmonikus keveréke.

– Látja?

Bólintottam.

– Kupola tör az égre. Szépsége megközelíti az agrai Tádzs Mahal hagymakupoláját.

Leültünk egy fa alá, hogy megpihenjünk.

– Micsoda véletlen, hogy újra látom! – mondtam.

– Házasságközvetítő vagyok, mondtam Önnek, Uram. Járom én is Indiát, s a boldogságot adó Kámát dicsérem, a tréfásan játszadózót, a mindenkinek szívében lakozót, a szerelmi csatában virulót. A bölcsek eltérő véleményeit mind áttanulmányoztam, leszűrtem lényegüket, és most mindezt közreadom, hogy az emberek egymásra találjanak, hogy a szerelmi játék művészetében szenvedéllyel elmerült férfiak szüntelen odaadással sajátítsák el az ismereteket.

– Nem biztos, hogy én nőszülni akarok!

– Az ember soha sem tudja előre, hogy mi történik vele! Az értéktelen, káprázatszerű világban az egyetlen értékes dolgot – az özszemüektől származó gyönyört – egyenlőnek tudjuk a Brahmától elnyerhető legnagyobb boldogsággal. Azok az emberek, akik ostoba elméjükkel nem képesek megkülönböztetni a nők különböző fajtáit, s a szerelem tudományában is járatlanok, olyanok,

mint az állatok. Megszerzik ugyan a nőt, de a gyönyört nem érik el!

Kezdett érdekelni, amit beszélt. Mint egy valóságos színpompás pillangó, szállodai szobámba érkezett tegnap esti nő azonban olyan mély benyomást tett rám, hogy jóformán csak rá tudtam gondolni. A szerelem művészetében azonban nem mondhattam magam túlzottan jártasnak. Mindenesetre, úgy tartottam jónak, hogy sem magamról, sem a történekről nem árulok el semmit.

Bőségesen megjutalmaztam a benáreszi mesemondót, s az volt a gyanúm, hogy ő küldte a mesemondó nőt hozzám.

– Baksist kellett volna adnom neki is! – villant át az agyamon, s végzetes hibának éreztem most, hogy mindezt tegnap este elmulasztottam.

– Csak jöjjön el újra! – sóvárogtam. S nagyokat sóhajtottam.

– Parancsol?

– Semmi, semmi! Eszembe jutott valami.

– Csak az ér el mindent felülmúló sikert, aki megértette a legfőbb igazságot! Aki a szerelem tudományának ismerője, aki a különféle gyönyörszerző módszerekkel, szerelemtől hajtva, naponta boldoggá teszi a szerelmes nő lelkét.

Figyelmesen hallgattam, s a bráhmint arra kértem, jöjjön el velem a Connaught Place környékére. Megalkudtam már a riksással, s várt rám.

– Érdekel, amiket mond nekem – néztem rá.

– Akkor a riksában folytatom.

S miközben beszélt, egyre jobban vágyakoztam a nőre, a lányra, akit éjjel megismertem.

Beleszerettem volna első látásra?

Mit is mondott magától a bráhmin? Hogy házasságközvetítő? Mi lenne, ha az ő segítségét kérném a lány kilétének kiderítése ügyében? Csak úgy tolongtak bennem a gondolatok. Az ötletet azonban azonnal elvettem, mert eszembe jutott a nő kérése.

Ha beszélek, soha többé nem látom!

A bráhmin sok időt nem hagyott a tépelődésre.

– A nők négyfélék – folytatta. – Az egyik padmíni, a másik csitriní, a harmadik sankhiní és a negyedik hasztiní.

Lélegzetvisszafojtva hallgattam őt. Mindaz, amiről beszélt, arra is ráébresztett engem, hogy eddig csak egy szakbarbár voltam. Mániákus, aki csak üzlettel, pénzszerzéssel foglalkozott. S bár házasságban éltem, erotikai műveletlenségem és kultúrátatlanságom lehangoló volt.

– A nők közül legkiválóbb a *padminí*. A szeme olyan, mint a fiatal őzé, szeme sarka vörös színű, arca telihold, keble dús és feszülő, alakja törékeny...

– Ez ő! Éjszakai pillangóm! – majdnem felkiáltottam. Feszültem figyeltem tovább. A bráhmin jó emberismerő lehetett, mert észrevett rajtam valamit.

– Látom, hogy érdeklik a nők – mondta.

Megsejthetett valamit az érzésből, ami duzzadni kezdett bennem, mint egy vitorla a feltámadó szélben?

– Házasságközvetítő vagyok, ahogy már Önnek említettem, tisztelt Uram.

Megjegyzésére nem reagáltam. Mesterségével együtt jár, hogy ajánlkozzon. S a végén még küldene nekem valami indiai vénlányt, s vágyott partneremet soha többé nem látnám.

S megkérdeztem, hogy zavaromat némileg leplezzem:

– Mit jelent a szó, hogy *padminí*.

– Lótusznő.

A bráhmin nagyszerűen beszélt angolul, s ezt nagy szerencsének tartottam.

– A *padminí* keveset eszik, kecses mozgású, a szerelmi előjáték végén a jónijában megjelenő nedv illata a nyíló lótuszéhoz hasonló. Szerérmes, büszke, testének színe sötét és az aranyos csampanya virág színére emlékeztet. Az istenek és az emberek tiszteletében állhatatos, gyönyörerdője a kipattant lótuszbimbóhoz hasonló, hangja, mint a hattyúé, alakja karcsú, járása a flamingóé, mindig csinos ruhát visel, hasát hármás ránc, a legfőbb szépségjelek egyike ékesíti, kedvét leli a fehér ruhákban, nyaka és orra formás.

– Ez tehát a *padminí*! S az én titkos szerelmem is *padminí*! A bráhmin mintha csak őt írta volna le! Titokzatos látogatómat! Akit az indiaiak a legkiválóbbnak tartanak.

S hogy a jóni a női nemi szerv, és a gyönyörerdő meg a Vénusz-domb, kikövetkeztettem.

– A csitrinít – folytatta a bráhmin – arról lehet felismerni, hogy az alakja karcsú. Járása az elefántéra emlékeztet, szeme nyugtalan, ismeri a zenét és a művészeteket. Nem alacsony, nem is magas. Dereka igen vékony, mint a páváé. Fara gömbölyű, keble dús. Két szépséges nyúlánk combot hordoz. A szerelmi előjáték végén a jónijában megjelenő nedv mézillatú. Ajka keskeny, szerelemhajléka felfelé domboruló, nem borítja dús szőrzet és közepe legnagyobbbrészt lágy és benne mindig a gyönyör vize táncol...

Felnevettem.

– Micsoda választékos stílus!

– Ezek Kaljánalla szavai. A mester *Anangaranga avagy a szerelmi játékok istenének színpada* c. művéből idéztem.

– Köszönöm, hogy bevezet engem a szerelem titkaiba, s megismerteti velem az indiai erotikát.

Nem vettem észre, hogy a házasságközvetítő valójában a munkáját végezte, bennem potenciális ügyfelet látott.

– A *csitriní* ajka keskeny, szerelemhajléka felfelé domboruló.

Tetszett ez a szép kifejezés. Választékosabbnak találtam, Szerelemhajlék. Mennyivel szebben hangzik, mint a magyar pina! Amit olyan gyakran emlegetünk. Kezdtém rájönni, hogy az indiai erotika magasabb fokú kultúra, mint amit Európában megismertem, s megfordult a fejemben, hogy Indiában kellene feleséget választanom. Sok pénzt kerestem már az európai tőzsdéken, s ha kedvem úgy tartaná, vagyonomból itt, ebben az országban életem végéig vígan eléldelgélhetnék, mint Marci Hevesen.

S ha most megkínoztak volna, sem tudtam volna elmondani: ki volt az a Marci, aki Hevesen élt. Elkezdtem szenilissé válni?

A bráhmín a csitriní típusú nőről beszélt tovább.

– Nem borítja dús szőrzet és közepe legnagyobbbrészt lágy, és benne mindig a gyönyör vize táncol. Haja sötétkék-fekete árnyalatú, nyaka olyan, mint a lótusz. Örömet leli a szerelmi előjátékokban. Természete változékony, sokféle készséggel bír. Szerelmi gyönyöre rövid ideig tartó.

– Ilyen a csitriní! – jó hangosan mondtam, hogy rögzítsem magamban.

– A *sankhiní* magas, karcsú vagy kövér. Feje nem arányos törzsével, lábai meglehetősen hosszúak. Csípője széles, keble kicsi, természete indulatos. Jónija mély, csípős, rossz szagú, kevéske szerelemnedvvel és sűrű szőrzettel. Szeme hamis, járása sietős, teste gyakran jön tűzbe, a szerelmi gyönyörben a szenvedély tetőfokán bőséggel osztogatja a körömmel ejtett sebeket. Nem túl sokat, de nem is túl keveset eszik. Mindig indulatos, kedveli a vörös ruhákat és a fejen viselt vörös színű virágfüzért. Hiányzik belőle az együttérzés. Rosszakaratú, szeme sötétbarna, szíve rideg, gurgulázó hangja bántó.

– Ilyen hát a sankhiní! – ismételt meg.

– A *hasztiní* kövér, és a haja barnás-vörös. Étvágya nagy, természete nyers, szemérmetlen, testének színe világos, ujjai görbék és rosszlábú. Jónijában a szerelmi előjáték végén megjelenő nedv zavaros és szaga a megvadult elefánt homlokveritékére emlé-

keztet. Járása lassú, a szerelmi gyönyörökben nehezen tartható féken, beszéde kusza, ajka húsos.

– Ilyen hát a hasztiní! – mondtam a bráhmin után, s egy életre megtanultam, hogy indiai osztályozás szerint a nők négyfélék.

– Ha választhatna, melyiket választaná? – kérdezte a bráhmin.

Szívem szerint azonnal rávágtam volna, hogy a padminít, de nem tettem. Még elárulom magam! Ígéretemet megszegem, s gyönyörű özszeműmet, akit megismertem, elveszítem.

– Nem tudom – füllentettem.

– Amíg az ember tanulatlan, nem is lehet ezen csodálkozni! S azt tudja-e a bankár úr, hogy a nőket mikor lehet leginkább izgalomba hozni?

Erre se tudtam felelni.

– A padminít a holdhónap második, negyedik és ötödik napján lehet izgalomba hozni. A csitrinít a nyolcadik, tizedik és tizenkettedik napon. A sankhiní a hetedik, a tizenegyedik és a tizenharmadik napon válik izgatottá.

Valósággal forgott velem a világ.

– Ó, az erotika tudománya! – sóhajtottam.

– A hasztiní pedig telihold idején, a holdhónap sötét felének utolsó napján és a tizenegyedik napon... – folytatta a bráhmin. – A naliní az éjszaka negyedik negyedében áhítozik leginkább a gyönyörre, a csitriní az első negyedben, a sankhiní számára pedig a harmadik negyed az örömök ideje, s a hasztiníé az éjszaka s még a nappal fele.

Majdnem megkérdeztem:

– S a padminí?

– A padminí – mondta, mintha olvasott volna a gondolataimban – természeténél fogva sohasem boldog az éjszakai gyönyörben. Nappal viszont még egy kisfiú érintésétől is kinyílik, mint a lótusz a felkelő Naptól.

Most értettem meg, hogy miért árulnak annyi Holdnaptárt Indiában. Ezek szerint a holdhónap a hindu kalendárium holdévének tizenketted része.

– Egy világos és egy sötét félből áll – magyarázta a bráhmin. – A világos fél a növekvő, a sötét a fogyó Hold időszaka. Minden egyes fél hónap tizenöt tithiből, napból áll, így a napok száma harminc. A holdhónapok nagyjából huszonhét napnak felel meg a Nap mozgását alapul vevő időszámítás szerint. Az egyes napoknak számuk van. A holdhónapok nevei: phálguna (február-március), csaitra (március-április), vaisákha (április-május), dzsjaistra (május-június), ásádha (június-július), bhádrapada vagy praust-

hapada (augusztus-szeptember), ásvina vagy ásvajudzsa (szeptember-október), kárttika (október-november) márgasírša vagy ágrahájana (november-december), pausa vagy taisa (december-január). Egy adott nap tihi megfelelőjének meghatározása a Hold mozgásától függ, és így évenként eltérő.

Azon nyomban elhatároztam, hogy a szállodai recepcióssal majd hozatok magamnak egy Holdnaptárt. És egy szanszkrit, egy hindi nyelvkönyvet, valamint angol-szanszkrit, szanszkrit-angol, angol-hindi, és hindi-angol szótárt.

– Tanulni fogok! – határoztam el. A tanulásban sose voltam rossz. S hogy örökölt képességeim mellé a szerencse is mellém szegődött, s vagyonos ember lett belőlem, Magyarországon és Bécsben, a véletlennek tulajdonítottam. A szerelemben azonban nem voltam szerencsés. Feleségem fiatalon meghalt, gyermekem nincs. Sokan kérdezték, itt, Indiában is, hogy miért élek egyáltalán? S gyermek nélkül mit ér ez életem? Ha az ember utód nélkül hal meg, reinkarnációja lehetetlenné válik.

Lehet, hogy az életem itt, Indiában új értelmet kap? Búskomorságomnak és magányos életemnek búcsút inthetek? Hogy a szerelem máris szárnyaira vett engem? Magasba emel, s visz magával?

Teljes erőbedobással és elszántsággal fogok tanulni! Élني akarok! Mindent előlről kezdeni!

– Valami baj van?

A bráhmin észrevette, hogy valami nagyon foglalkoztat.

– Nem! Dehogy!... Arra gondoltam... ebédelhetnénk együtt!

A Connaught Place környékén jártunk.

– Jó ötlet! Meghívom magát!

– Arról szó se lehet. Az én ötletem volt.

– Rendben. Elfogadom a meghívását. De engedje meg, hogy én ajánljak éttermet.

– Jó – feleltem, s a bráhmin utasította a riksást, hová menjen. Megérkeztünk, fizettem, s beléptünk az étterembe, amelynek falait Dávid-csillagok díszítették. A látványtól teljesen elképedtem. Zsidó étterem Új-Delhiben!

– Zsidó a tulajdonos? – kérdeztem. – Rájött talán, hogy én is zsidó vagyok?

– Nem látom. Ön tehát zsidó?

– Igen, zsinagógába is járok. De templomot magamban is felépíttettem. A Teremtőhöz naponta fohászkodom. Anyám keresztény, régi magyar családból származott, s apám zsidó származásunkról felnőtt koromban beszélt először.

- Hol nevelkedett?
- Egy dél-magyarországi kisvárosban.
- Ha az emlékem nem csal, az ön hazája az Osztrák-Magyar Monarchia része volt.
- Jól emlékszik. Sok német telepedett le az országban. Egyik nagyanyám bajor származású volt.
- Akkor magának jó génjei vannak! S könnyen találnék Indiában kitűnő feleséget.
- Gondolja?
- Vigyáznom kell, hogy ne tudjon provokálni, gondoltam.
- Indiában nagyon népszerűek az európaiak, és a szőke hajú gyermekek – folytatta.
- Ha a játékba most belemegyek, gondoltam, véletlenül elárulhatom a titkomat, s akkor megnézhetném magamat. Eltereltem a szót:
- Meglepnek a Dávid-csillagok!
- A Dávid-csillag az anyaság ősi védikus jelképe.
- Helyet foglaltunk az étteremben. Mullygatawny-levest szolgáltak fel először, ami valójában híg kari volt. Csirke, hagyma és fűszerek főttek benne. Azután sós ételek következtek: kari, rizs, lencséből készült dál, párolt és nyers zöldségek és savanyúság. Csatni a neve. A legfinomabb mangóból készült. Tandori csirkét rendeltem. Az indiai asztalokról elmaradhatatlan kenyeret, a csapátit is elénk tették, s az édességek bőséges választékát. Firnit, rizsfelfűjtat pisztáciával és sok gyümölcsöt.
- A szimbólumok középpontjában áll az anyaság.
- A bráhmin a Dávid-csillagokra mutatott.
- Mi úgy tanultuk, hogy a Dávid-csillag zsidó eredetű.
- Rosszul. A Dávid-csillag a mothership, az anyaság védikus jelképe! – mondta, és nagyokat sóhajtott. Nem mertem megkérdezni tőle, mi terheli a lelkét. Bár egyre közelebb éreztem őt magamhoz. Volt benne valami, ami gyorsan kiépítette közöttünk a barátságot. S éreztem, hogy nem ez az utolsó találkozásunk. Majd kiderülnek a titkai, ha vannak, gondoltam. Végül is, ő se tud rólam sokat. Vagy mégis? Jobb emberismerő, mint én?
- Az anyaság: a termékenység, a terméketlenség, a féltékenység és az asszonyi hatalom küzdelme. Nietzsche, az európaiak nagy gondolkodója úgy vélte, hogy a „házasság: két ember akarata, hogy létrehozzon egy náluk különb harmadikat.” A házasság legszébb következménye tehát az anyaság. Látja – nézte a Dávid-csillagokat –, tulajdonképpen egymásba simuló háromszögek! Az egyik az apa, és a másik az anya.

Erre soha nem gondoltam! S most valahogy elemi erővel tört elő belőlem a vágy, hogy gyermekem legyen, s hogy titokzatos látogatóm a feleségem legyen! Egész testem és lelkem őutána sóvárgott. Már tudtam, hogy szeretem őt. Hogy az első pillantásra beleszerettem.

A szerelem kínjai kezdtek gyötörni. A szerelem ugyanis nem más, mint az értelmén túli, transzcendentális lelkiállapot.

– Valóban! – szólaltam meg. – Az egyik háromszög az anya, s a belésimuló másik az apa!

Sóvárogva néztem a Dávid-csillagokat. S hogy eltereljem a gondolataimat, gyorsan beszélni kezdtem.

Mert hát mi másra valók lennének a szavak, ha nem arra, hogy eltereljék a gondolatokat?

– Apám sokat mesélt nekem. A zsidó patriárkák, mint nomádok érkeztek az Ígéret Földjére, ahol letelepedtek. Sok asszonyuk volt, s csak a letelepedés után tértek át lassan az egynejlőségre. Ábrahám házassága a többnejlőség és az egynejlőség keveréke volt. Voltak ágyasai, szolgálói, Sárával mégis egynejlőségben élt. Sára terméketlen volt, érthető, hogy féltékeny volt a többi nőre, akik Ábrahámnak gyermekeket szültek. Különösen azokra, akik fiúval ajándékozták meg. Féltékenységének főleg Ábrahám Hágár nevű ágyasa lett az áldozata, aki Ábrahámnak gyönyörű fiút szült, Izmaelt, akiktől a sémi arabok származtak.

– Ábrahám a muzulmánok ősapja. Itt, Delhiben, a Dzsama Madzsid mecsetben tiszteletére minden évben egyszer zarándoklatra érkeznek a muzulmánok. S ez a nap a gyermekek szentségének napja is. A feleségem muzulmán. Életem nagy és végzetes szerelme ő. Miatta vesztettem el maharadzsa apám és előkelő hindu családom pártfogását. Attól félek, hogy halálom pillanatában botlásomat Síva sem bocsátja meg nekem. Egy lányom született, akit anyja, hitét követve, muzulmánként nevelt. Ehhez gazdag és előkelő családja ragaszkodott.

– Őt ki fogja majd elvenni? – sóhajtott. – Előkelő hindunak muzulmán, muzulmánként meg bráhmín leszarmazottja – nézett rám. Riadt tekintete kétségbeesést árult el.

– Ez tehát sóhajtásának oka! A lány sorsáért aggódik! – gondoltam. – Szívesen hallgatom. Folytassa, kérem! – mondtam.

– Ábrahám pátriárka volt.

Az idős bráhmínnal élvezet volt beszélgetni. Néhány éve meghalt apámra emlékeztetett, akit nagyon szerettem, s akivel mindig jókat tudtam társalogni. Dèja vu érzésem támadt. Úgy éreztem, mintha apám társaságában lennék.

– Ábrahám családjában élet és halál ura volt. Hágárt nyilvánvalóan nagyon szerette, és büszke volt fiára, Izmaelre. Mégis engedett Sára szüntelen nógatásának, és Hágárt gyermekével – saját édes gyermekével együtt – elküldte a pusztába... Az asszonynak a férje fölötti szinte mágikus hatalma ebből is felismerhető. Már ebben a régi korban is, mondta a bráhmín, amikor a férfi a család korlátlan ura volt, s a nő emancipációjának gondolata messzebb volt a csillagoknál, az asszony képes volt akarátát töretlenül érvényesíteni... Éva... Sára... Velük kezdődött. S így folytatódik az idők végezetéig. A természet olyan hatalmat adott az asszonynak a férfi fölött, amilyent semmiféle törvény nem adhat.

– Igaz, amit mond. De nem szakítom félbe – mondta a bráhmín.

– Jákob házassága Ráhellel, mesélte apám, valójában a terméketlenség, a féltékenység, az asszony korai halála, és vita az apóssal örök története. Jákob meglátta Ráhel egy kútnál és beleszeretett. A lány apja azt kívánta, hogy Jákob szolgáljon nála a lányért. Jákob ráállt, és a hét év leteltével kitűzték az esküvőt. Lábán úgy viselkedett, mint akkor minden apa, aki nem akarta, hogy az idősebb és csúnyább nővér pártába maradjon. A menyasszonyi fátyol leple alatt Jákobot ezért a Ráhel nővérel eskette, aki ezt csak a nászszobában vette észre, amikor a fátyolt felemelte. S megborzadva látta, hogy a kancsal Leát kapta feleségül.

– Olvastam az Ó- az Újszövetség néhány történetét. Mózes és Eszter könyvét, de erre a történetre nem emlékeztem – mondta a bráhmín.

– Após és vő között hosszas vita kezdődött. Jákob dühöngött, de a hajthatatlan apa azt követelte tőle, hogy Ráhelért újabb hét évet szolgáljon. Jákob szorgalmas volt, a gazdaság felvirágzott. Lábán kihasználta vejét. Sokat dolgoztatta kevés bérért. A földrész sivatagi klímáját írja le találóan Jákob híres mondása: „nappal verejtékeztem érted, éjjel megdermedtem a hidegtől”. Jákob végül megelégedte, hogy kihasználják, s amikor egyszer Lábán elutazott otthonról, összeterelte a jószágokat, az asszonyok összecsomagoltak. Ráhel ellopta a házi isteneket is, s valamennyien megszöktek. A feldühödött Lábán utánuk eredt és átkutatta a csomagjaikat. Ráhel női ravaszságának köszönhatték, hogy Lábán nem találta meg az istenfigurákat. Ezután elváltak egymástól.

– Olyan az egész, mint egy botrányos szenzáció. Ha hindu volna, Bombayben bollywoodi filmet forgatnának belőle.

– Mint Sára, a házasság kezdetén Ráhel is terméketlen volt, és féltékeny nővére, a termékeny Leára. Kétségbeesésében mindent megtett, végül fiút szült Jákobnak – akinek időközben a másik

asszonytól már tizenegy fia volt –, és meghalt. Jákobot mélyen lesújtotta fiatalkori szerelmének halála, síremléket emelt neki, mely ma is áll. S Ráhel-től született legfiatalabb gyermeke kétszer olyan kedves lett számára. A Benjámint a mai napig a későn született kedvenc gyermek fogalmával azonos értelmű. Kényeztette Benjámint, ezért testvérei féltékenykedtek, majd eladták őt a karavánúton kereskedő beduinoknak. Benjámint Egyiptomba került, s ott, a Nílus partján élő rabszolgák körében gyakori József nevet kapta. Putifár, a fáraó tisztviselőjének házába kerül. Putifárnénak megtetszett a fiatalember, s azon mesterkedett, hogy elcsábítsa. A Bibliában itt találkozunk először a házasságtörő asszony történetével.

– Jellegzetes motívum. A férj elfoglalt, az elhanyagolt asszony csinos fiatalembert hív ágyába. De lehet más oka is a hűtlenségnek! – nézett rám a bráhmin. – Sok házasság azért romlik el, mert az asszony hüvelye elvesztette rugalmasságát, s partnerében nem vált ki erotikus ingert. S kutatni kezdik a boldogtalanság okát. A házastársak mindent felhánytorgatnak egymásnak: minden elképzelhető hibát. Csak a valódi ok nem derül ki: a nő hüvelyének megváltozott állapota. A férfinak nem okoz gyönyört ilyen asszonnyal a nemi érintkezés. Az örömteli éjszaka után a férj nappal rosszkedvű. Becsmérli a reggeli kávét – de valójában a hüvely volt túl tág. Az asszony szalad a barátnőjéhez, morcos férjére panaszkodik, kikezd másokkal, s megront házasságokat. Inkább orvoshoz menne, és szűkíttetné a hüvelyét.

– Sokat tud a szerelem iskolájáról! – nevettem.

– Egész életemben a férfi és a nő egymásra találásával foglalkoztam, az erotika rejtelmével. Biológusok felismerték, hogy a növény a fény vagy a víz felé fordul, mert élni akar. A fény felé fordulás a fototropizmus, a gyökerek nedvesség irányába fordulása pedig a hidrotropizmus. S ebből az élettani jelenségből származtatták európai lélektanászok azt a megfigyelésüket, amelyet genotropizmusnak neveztek el, melyen valójában a gének egymáshoz közeledését, vonzódását értik.

– Szerelem első látásra! – szólaltam meg, s gyönyörű éjszakai látogatómra gondoltam.

– Így is mondhatjuk!

„Az első látásra szerelmes lettem? Nem túlzom el érzéseimet? Létezik szerelem első látásra?” – töprengtem, miután elköszöntem idős barátomtól, s egyedül sétáltam a városban. Gyönyörködtem a mogul pompában, a vörös homokkőből épített és fehér márvánnyal díszített Vörös erődben, a Magánkihallgatások csarnoká-

ban, melynek márvány mennyezetét színezüst borította, s falára aranybetűkkel perzsa szöveg került. Baksisért ajánlkozó és mellém szegődő idegenvezető azt állította, hogy „Ha van a földön paradicsom, akkor ez az!”

Földi paradicsom ott lesz, azon a helyen, ahol Sahrazád az enyém lesz! – gondoltam.

*

Késő délután fáradtan térem haza, s vártam nagyon a lányt. A recepciós intézkedésének köszönhetőem egy könyvkereskedő leszállította nekem a megrendelt nyelvkönyveket és szótárakat, amelyek tanulmányozása lekötött, de kis idő után egyre feszültebb lettem, s nagyon lassan telt az idő. A szállodai szobába illatos füstölőket, gyümölcskosarat, édességeket és virágokat rendeltem, s szigorúan megparancsoltam a recepciósnak, hogy ha egy lefátyolozott arcú hölgy keresne: minden teketória nélkül azonnal vezettesse őt hozzám.

Végre kopogtak az ajtón. A szívem nagyot dobbant, hogy majdnem kiugrott a helyéről.

Ő volt az! Megérkezett. S most is minden ugyanúgy történt, mint előző este. A szerelmes nő kezét csókolt, vizet hozott, lábaimat áztatta, aztán megcsókolta. S én mégse éreztem, hogy jogom lenne visszaélni a helyzettel. Biztos voltam benne, hogy mindent elrontanék, ha egyszerűen leteperném az ágyba. Legszívesebben abban a pillanatban megkértem volna a kezét, de teljesen használhatatlan lettem. Szét voltam esve. Még a füstölőket is ő gyűjtotta meg! Én elfelejtettem. Tekintetétől olvasni lehetett, láttam rajta, hogy tetszik neki a sok virág, az édességek, gyümölcsök látványa.

Zavartan végre megszólaltam, s csak azt tudtam mondani, amikor a lábaimat is megtörölte, s az ágyra fektetett:

– Bocsánat!

– Ugyan miért, jó Uram?

Hímtagom úgy megduzzadt, hogy valamit kezdenem kellett vele. Jobb ötletem volt, gyors mozdulattal egy kispárnát dobtam a nadrágomra.

– Ó, Uram! – nevetett. Rájött, hogy miért kértem bocsánatot.

– Tudd meg, hogy különböző fajtái vannak a férfiaknak és a nőknek. Vannak, akiket dicséret illet, de vannak, akik csak megvetésre méltók. Amikor egy igazi férfi nők közelében találja magát, hímtagja megnő, erőssé, férfissá, keménnyé válik, s

lassan teszi meg a célhoz vezető utat. S ha kifújta magát, újra útra kész.

– Ugye?! Ugye!!! – hebegtem.

Őszintesége megdöbbenett. Hozzá hasonló szókimondó nővel még nem találkoztam.

– Az ilyen férfi kedves és becses a nők szemében, mert a nő csak az egyesülés kedvéért szereti a férfit. Szerszáma ezért legyen kielégítő szélében s hosszában. Legyen széles mellkasa és súlyos fara. Tudja, hogyan kell lassan, de biztosan célba érni és készen állni a csatározásra. Szerszáma súrolja és töltse ki a vulvát. Az ilyen férfit szeretni fogják a nők... – mondta a lány, és egy szinte észrevétlen mozdulattal levette rólam a párnát, s megfogta álló lingamomat. Olyan volt a mozdulat, mintha méretet vett volna. Teljesen elvesztettem a fejemet, átkaroltam, ölelni és csókolni próbáltam. De ő csak nevetett.

– Ó, jó Uram! Félreértettél! Félreértettél! Türelem! Türelem! – s arcomat, hajamat kezdte simogatni.

– Fordulj meg, jó uram!

Engedelmeskedtem. Feltúrta az ingemet, s puha ujjával és márványsima tenyerével masszírozni kezdett. Úgy éreztem magam, mintha a mennybe repített volna!

– Ha nászútra hívnának, hová mennél? – kérdeztem tőle.

A történetek után nem mertem megkérni a kezét, nehogy mindent elrontsak.

De megértette a kérdés mögé bújtatott gondolatot, hogy elvenném feleségül.

– Európába, jó uram! – nevetett.

Láttam rajta, tekintetéből kikövetkeztettem, hogy boldog, és örült a kérdésnek.

Csillogó hangon tette még hozzá:

– Vagy ahová én uram elvinne – tette hozzá csilingelő hangon, s mélyen a hajamba túrta az ujjait. Masszírozta fejbőrömet olyan szeretettel és finomsággal, hogy értettem belőle. A feleségem lesz.

S számomra ezek után most jött csak el az igazi feladat! Kitalálni a folytatást, az elegáns udvarlást, s közeledés kifinomult módjait.

– Megfelelően választottál, jó uram? – kérdezte. – A férfiakkal tetsző nő tökéletes alakú, formás, s az egészségtől majd kicsattan. Haja ében, homloka magas, szemöldöke szurokfekete, szemeinek bogara is az, de a fehérje tiszta. Arca ovális, orra egyenes, szája íves, lehelete kellemes, ajkai s nyelve élénk pirosas. Nyaka hosszú, de nem vékony, felső teste fejlett, keble telt, kemény, hasa

kerekded, köldöke mély. Ágyéka testes és pihés, jónija húsos, de keskeny a rés. Tapintása bársony, heve oly tüzes, nedvét nem ontja, illata kellemes. Combja és fara kemény és feszes. Csípője széles, dereka karcsú. Kezei, lábai kecsesek, karjai teltek, vállalai jól fejlettek.

– Ez te vagy! Te magad! – kiáltottam fel.

– Igen – felelte. Levette fátylát, ledobta ruháját, s ott állt előttem meztelenül.

– Előlről nézve – mondtam – elbűvölő vagy! S ha hátulról veszek szemügyre, a vágy emészt el. És ülve olyan vagy, mint egy kerek kupola. Állva, mint egy zászlórúd. Fekve puha ágy vagy! – mondtam, s csodálattal néztem.

– Ritkán szól s nevet. Csak okkal teszi. A házat nem hagyja el, nem szomszédol. Asszonyok közül sem választ barátot, senkiben sem bízik, csakis a férjében. Nem fogad el senkitől semmit, csakis a férjétől és rokonaitól. Mások ügyes-bajos dolgaiba nem avatkozik bele, nem hajlik a rosszra, nincs mit rejtegetnie. Ha férje szólítja, engedelmes, serény. Mindenben segíti, gondjait enyhíti. Nem nevet és örvend, ha férje bánatos, hanem megpróbálja jókedvre deríteni, ha csak egy pillanatra is. Csak férjének veti alá magát, még ha el is emészti az önmegtartóztatás. Titkos testrészeit elfedi, illó ruhát visel minden alkalomra. Férjére nem hoz szégyent. Illatszereket használ, fogát tisztítja.

– Az ilyen nőt tisztelet övezi! – kiáltottam, hiszen azt sorolta fel, milyen asszony lesz belőle. – Szeretlek, Sahrazád! – mondtam, s átkaroltam.

– Szeretlek, Dávid! – s ízlelgetve a szavakat hozzátette még: – Mr. És Mrs. David Stein.

Az ölelést sem utasította vissza.

– Várjunk egy kicsit! – mondta mégis és felöltözött. – Találkozásainkat titokban kell tartanod!

– Ahogy szeretnéd.

Valójában most döbbsentem rá, hogy nem lesz könnyű eljutnom az esküvőig ebben a kifinomult indiai erotikus világban!

– Hogy lehet ebből a helyzetből kimoszulni? – morfondíroztam magamban. – Ott van az én barátom! A bráhmin! – jutott eszembe. – Tőle tanulhatok!

Masszázs közben választottam megszólalt:

– Mesélhetek még?

– Igen. Szeretem hallani a hangod.

– Akkor most elmesélem neked az első szalúk történetét – mondtá Sahrazád és adott egy puszit a fejemre.

– Tudd meg hát, mondta az első szalúk a ház úrnőjének, hogy az apám király volt. Testvére egy másik városban volt király. Ami pedig a születésemet illeti, abban az volt a különös, hogy az anyám éppen azon a napon hozott a világra, amikor a nagybátyámnak is fia született. Azután teltek, múltak az évek, és ismét újabb évek és napok, és a nagybátyám fia és én kezdtünk felcseperedni. El kell neked mondanom, nézett a szalúk a ház úrnőjének szemébe, hogy néhány éven át bizonyos időközökben meg kellett látogatnom nagybátyámat, sőt, nála is kellett töltenem pár hónapot. Mikor utoljára látogatóban voltam nála, nagybátyám fia a legszívélyesebben és a legbökezebb szeretettel fogadott. Juhokat vágatott a tiszteletemre, és mindenféle borokat bontatott fel. Azután inni kezdtünk, ám a bor erősebb volt, mint mi. Ekkor a nagybátyám fia azt mondta nekem:

– Nagybátyám fia! Tőled, akit egész kivételesen szeretek, rendkívül jelentőségteljes dolgot kell kérnem! És azt szeretném, ha nem utasítanád vissza kérésemet, és nem akadályoznál meg, hogy végrehajtsam azt, amire elhatároztam magam!

Így feleltem neki:

– Szívesen, igaz barátsággal és őszinteséggel!

Ekkor, hogy teljes legyen a bizalma, a legszentebb esküt véve tőlem, az Igazságok Könyvére esketett meg. És felkelt, pár pillanatig távol volt, azután visszatért. Mögötte egy leány jött teljes díszben, kellemes illatszerekkel meghintve és pompás ruhákba öltözködve, amelyek rendkívül sok pénzbe kerülhettek. Ő felém fordult, miközben a leány mögötte állt, és azt mondta: – Fogd ezt a nőt, és menj előttem vele arra a helyre, amelyet mindjárt kijelölök neked! Ott találsz a többi sírok között egy sírt, annál várj meg!

Nem tudtam a kérést megtagadni, sem kivonni magam a teljesítése alól, mert esküvel tettem fogadalmat. Fogtam hát a nőt, elindultam vele, s beléptünk együtt a sírboltba. Leültünk, hogy megvárjuk a nagybátyám fiát, aki csakhamar meg is érkezett. Egy vízzel teli vödörrel hozott magával, meg egy zsákot, amelyben gipszpor volt és egy ásó. Mindezt a földre tette le, csak az ásót tartotta magánál. Azután a boltív alatt a sírkőhöz ment, egymás után fel emelte a köveket, szépen félrerakta, azután az ásóval vájni kezdte földet, amíg egy kőlapra nem bukkant. A kőlap akkora volt, mint egy kis ajtó. Kinyitotta az ajtót, és íme, egy titkos lépcső tárult elénk.

Ekkor a leányhoz fordult, és így szólt hozzá:

– Indulj! Nincs más választásod!

A leány lement a lépcsőn, és eltűnt. Nagybátyám fia hozzám fordult, és így szólt:

– Nagybátyám fia! Kérlek téged, tedd teljessé a szolgálatot, amellyel nekem kedveskedtél! Miután én is lementem a lépcsőn, zárd be a csapóajtót, és temesd be fölötte a földet úgy, ahogy előtte volt. Ezzel teljes lesz az a szolgálat, amelyre kértelek. Ami pedig ebben a zsákban lévő gipszport illeti, és a vizet, amely a vödörben van, azokat jól keverd össze! S miután összeraktad a köveket, jól tapaszd be a kövek eresztékeit, de úgy, hogy senki se jöhessen rá, és ne mondhassa: „Itt egy friss sír, amelynek vakolata új, de a kövei régiek. Mert négy álló esztendeje, hogy ezen a terven dolgozom, és egyes-egyedül csak Allah a tudója! Nos, ez az én kérésem.

Azután hozzátette:

– És most Allah engedje, hogy ne verjen le nagyon a szomorúság, amiért távol kell lennem tőled!

S lement a lépcsőn, és lesüllyedt a sírba.

Amikor eltűnt a tekintetem elől, felálltam, lezártam a csapóajtót, és úgy cselekedtem, ahogy parancsolta.

S visszatértem a nagybátyám palotájába. Nagybátyám hajtóvadászaton volt, én pedig nyugovóra tértem. Reggel azonban elkezdtem gondolkozni mindazon, hogy mi történt a legutóbbi éjszakán. Főképp azon, ami köztem és a nagybátyám fia közt játszódtott le. S nagyon megbántam, amit tettem.

A késő bánat azonban sohasem használ. Mégis visszamentem a sírok közé, és keresni kezdtem a sírt, de nem tudtam találni meg. Folytattam a keresést, míg az éjszaka le ne szállt, és a helyes nyomot mégsem találtam. Visszatértem a palotába, és nem tudtam se inni, se enni! S szüntelen a történeteken gondolkodtam, de sehogy se tudtam kitalálni, hogy mit jelenthet ez az egész! S nagy bánat szomorított el, s egészen reggelig bánkódással töltöttem az éjszakát. És másnap is kimentem a temetőbe, újra elkezdtem keresni a sírt, de megint eredménytelenül.

A keresést hét napon keresztül folytattam, de nem tudtam ráakadni a helyes nyomra. Tépelődéseim és rossz lelkiismeretem úgy megrohantak, hogy csaknem az örület fokára jutottam.

S hogy nagy bajomra hogy gyógyírt és vigasztalást találjak, utazásra gondoltam, és útnak indultam, hogy visszatérjek apámhoz. De abban a pillanatban, amikor apám városának kapujához érkeztem, egy nagy csoport ember rontott elő, rám vetette magát, és összekötözte a kezemet. Nem értettem, miért teszik ezt, hiszen én

voltam a város szultánjának fia, és a támadók apám szolgái voltak.

S közöttük ifjú rabnóim is.

Borzongás és félelem fogott el, és azt mondtam magamban:

– Ugyan mi történhetett apámmal?

És kérdezősködni kezdtem azoktól, akik a kezem megkötözték, de még válaszra sem méltattak. Kisvártatva azonban rabnóim egyike így szólt hozzám:

– Az idők méhén lakozó végzet kegyetlennek mutatta magát apád iránt. A katonái elárulták, és a vezíre a halálba küldte. Ami pedig bennünket illet, lesben álltunk, hogy kézre kerítsünk.

S közben magukkal hurcoltak, azt sem tudtam, vagyok-e még ezen a világon, annyira megzavart a kialakult helyzet, és apám halála olyan fájdalommal töltött.

S vonszoltak vezír elé, aki apámat megölte. A vezír és köztem régi ellenségeskedés volt, ami onnan eredt, hogy szenvedélyes nyíllövő voltam, s egyszer véletlen szerencsétlenség történt. Egy napon, amikor apám palotájának tetején tartózkodtam, nagy madár szállt le a vezír palotájának erkélyére, ahol a vezír éppen ott tartózkodott, s ijammal le akartam löni a madarat, de a lövést elhibáztam, s a vezír szemét találtam el.

Amikor a vezír szemét így menthetetlenül kioltottam, akkor nem volt bátorsága semmit sem szólni, mert apám volt a város királya.

Ám most, amikor összekötözött kézzel eléje vezettek, mindjárt megparancsolta, hogy vágják le a fejemet.

Amire azt kérdeztem tőle:

– Miért öletsz meg engem? Nem vétettem neked semmit.

– Véthetél-e nagyobbat ennél? – s hiányzó fél szemére mutatott.

– Véletlenül történt – feleltem.

– Ha te véletlenségből tetted, én jól megfontolva fogom megtenni!

Ezután így kiáltott:

– Adjátok tüstént a kezembe!

S a kezébe adtak.

Ekkor kinyújtotta a kezét, egyik ujját belenyomta a bal szemembe, és tökéletesen megvakított. Azóta vagyok félszemű, valamennyien láthatjátok. Aztán a vezír megkötöztetett, és egy ládába záratott, majd azt mondta hóhérének:

– Rád bízom ezt az embert! Húzd ki a kardodat hüvelyéből! Vidd el innen magaddal! Vidd ki a városból, öld meg, és hagyd ott, hogy megegyék a fenevadak!

A hóhér addig ment, míg csak ki nem értünk a városból. Ott aztán kihúzott a ládából, miközben kezem és a lábam gúzsba volt kötve, be akarta kötni a szememet is, mielőtt a halálba küldött volna. De elkezdtem sírni, és verset szavaltam neki.

S amikor a pallost tartó hallotta a versemet, visszaemlékezett rá, hogy apám pallostartója volt, és arra is, hogy akkor jótéteményekkel halmoztam el, és így szólt:

– Hogy ölnélek meg téged? Alázatos rabszolgád vagyok.

Majd így folytatta:

– Fuss innen! Szabad az életed, de vissza ne térj soha, még csak tájkára sem ennek a helynek, mert veszedbe jössz, és magaddal együtt engem is elveszítesz.

S amikor ezt mondta, kezet csókoltam neki. De csak akkor hittem el valójában, hogy megmenekültem, amikor már messze jártam.

Fél szemem elvesztése miatt idővel megvigasztalódtam, mert csak arra gondoltam, hogy megmenekültem a halálos veszedelemtől. S aztán folytattam az utazást, és megérkeztem nagybátyám városába. Betértem hozzá, és elbeszéltem neki, mi történt apámmal, velem, s hogy a fél szememet hogy veszítettem el. Erre sírni kezdett, hullt a könnye, mint a záporosó, és így kiáltott fel:

– Ó, testvérem fia! Új bánattal tetézted a bánatomat! Fájdalmamat fájdalommal. Mert tudd meg, hogy szegény bátyádnak, akit itt látsz magad előtt, elveszett a fia! Nem tudom, mi történetett veled. És senki sem tudja megmondani, merre van!

Azzal úgy elkezdett sírni, hogy elájult. Amikor magához tért, azt mondta:

– Gyermekekem! Keserű bánattal bánkódom fiam után. Te most csak bajjal tetézted a bajt, mikor elmondtad, mi történt veled és az apáddal. De neked, gyermekekem, mégis jobb, hogy csak a szemedet veszítetted el, és nem ez életedet.

E szavak után nem tudtam tovább hallgatni, s elmondtam, hogy mi történt a tulajdon gyermekével. Felfedtem előtte a teljes igazságot. Szavaimra nagybátyám öröme nem ismert határt. Azt mondta:

– Mutasd meg gyorsan azt a sírt!

– Allahra mondom, nem tudom a helyét annak a sírnak. Számталanszor elmentem a temetőbe, hogy megkeressem, de sohasem akadtam a helyére!

Ekkor a nagybátyámmal együtt mentünk ki a temetőbe, s amint hol jobbra nézelődtem, hol balra nézelődtem, végül ráismertem a sírra. Határtalanul örvendeztünk, és beléptünk a sírboltba. Fel-

ástuk a földet, aztán fölemeltük a kőlapot, és ötven lépcsőfokon mentünk le. Amikor leértünk a lépcső aljára, láttuk, hogy nagy füst gomolyog felénk, amely egészen elvette a látásunkat. De nagybátyám nyomban kimondta az igét, amely eltávolítja a félelmet attól, aki kimondja:

– Nincs hatalom és erő, csak Allahnál, a Mindenhatónál!

Aztán továbbmentünk, és egy nagy terembe értünk, ami tele volt liszttel, gabonával, a legkülönbözőbb ételekkel. És sok más egyébbel. A terem közepén ágyat pillantottunk meg, amelyet egy függöny takart el. A nagybátyám benézett az ágyba, és ott találta a fiát, aki annak a nőnek a karjában feküdt, akivel ide leszállt, de mind a ketten szénné égtek, mintha tűzsírba vetették volna őket.

A látványra nagybátyám fia arcába köpött, és így kiáltott fel:

– Rászolgáltál erre, te elvetemült! Ez a büntetésed ezen a világon, de még hátra van számodra a túlvilági büntetés, ami még rettenetesebb és még hosszabb lesz!

Nagybátyám ezután még egyszer fia arcába köpött, lehúzta papucsát, és a talpával arcul ütötte.

Az ütés láttára nagyon megdöbbsentem. Sajnáltam nagybátyám fiát, ahogy így kellett látnom szénné égve őt és a fiatal leányt is.

– Allahra, nagybátyám! – kiáltottam fel. – Öntsd ki szíved bánatát. Engem, s egész bensőmet szüntelenül az foglalkoztatja, mi történt a fiaddal, s bánt, hogy így szénné válva látom őt és ezt a fiatal leányt, és azt is látnom kell, hogy neked még ez se elég, hanem ütöd is papucsod talpával.

Ekkor a nagybátyám a következőket mondta:

– Tudd meg, hogy tulajdon gyermekem már gyermekkorától kezdve szerelemre gyulladt a tulajdon testvére iránt. Én mindig távol tartottam őket egymástól, s magamban azt mondtam: „Légy nyugodt! Még fiatalok.” – De nem használt semmit. Alig serdültek föl, már megtörtént köztük a szörnyű tett, s én tudomást szereztem róla. De valójában nem is hittem el egészen. Fiam mégis rettenetes dorgálást kapott, s azt mondtam neki:

– Óvakodj ezektől a bűnös cselekedetektől! Ilyent senki nem tett előtted, és utánad sem fog. Különbözn halálunk napjáig szégyen és megvetés lesz a részünk a királyok közt. Lovas futárok fogják hirdetni történetünket az egész világon. Óvakodj ezektől a cselekedetektől! Ha nem, megátkozlak és megöllek. – Aztán gondom volt rá, hogy elválasszam őt a leánytól, és a leányt tőle. De elhiszed vagy sem, ez az elvetemült leányomat csodálatos nagy szerelemmel szerette. A sátán műve volt, hogy mély gyökeret vert a szívében. S amikor a fiam látta, hogy elválasztottam őt a testvé-

rétől, akkor találhatta ki, hogy elkészíti ezt a föld alatti helyet, amiről nem szólt senkinek. Amint látod, ételt és mindenféle jót hordott ide. Aztán felhasználta a távollétemet, s amikor vadászni voltam: idejött a testvérével. Ezért érte utol őket a Magasságbeli és Dicsőségteljes büntetése. Ezen a helyen szénné égette mindkettőjüket.

Nagybátyám sírva fakadt, s vele én is. Majd így szólt:

– Ezentúl te leszel a fiam a másik helyett.

S kijöttünk a sírból, rázártuk a fedőt, betemettük fölötte a földet, és hazatértünk.

De alig értünk haza, még le sem ültünk, amikor harci zaj csapta meg a fülünket. Dobpergés és kúrtharsogás. Harcosokat láttunk rohanni. Az egész város felkavarodott. Csupa zaj és por volt minden, amelyet a száguldó lovak patája vert föl. S nem tudtunk rájönni, mi lehet ennek az oka.

Aztán nagybátyám megkérdezte, s azt felelték neki:

– Fiútestvéredet megölette a vezíre, aki összegyűjtötte minden katonáját, és itt termelt, hogy elfoglalja a városodat. A város lakói látták, hogy nem tudnak ellenállni, ezért átadták a várost.

– Biztos, hogy meg fog ölni, ha a kezébe kerülök – szólaltam meg. És a sok baj és a gond újra föltornyosult a lelkemben. Nem tudtam, mitévő legyek. Ha megmutatom magam, a város lakói és apám katonái rám ismernek, és megpróbálnak majd megölni. Más kivezető utat nem találtam, mint azt, hogy levágtam a szakállamat, más ruhába öltöztem, és elhagytam a várost. Bagdad városa felé vettem utamat, abban a reményben, hogy itt biztonságban leszek. S hogy majd csak találok valakit, aki az Igazhívók emírének, a Mindenség Ura kalifájának, Hárún ar-Rasídnak palotájához vezérel engem, s akinek elbeszélem majd történetemet és kalandjaimat.

Végül épségben megérkeztem Bagdadba ezen az éjszakán. De nem tudtam hová, merre menjek. S egyszerre csak szembetalálkoztam egy szalúkkal. Békességet kívántam neki, és így szóltam:

– Idegen vagyok.

– Magam is az vagyok – válaszolta.

Így barátságosan elbeszélgettünk, amikor láttuk, hogy jön felénk a harmadik szalúk. Békességet kívánt és így szólt:

– Idegen vagyok ezen a tájon.

– Mi is – feleltük. És együtt folytattuk utunkat, míg ránk nem telepedett az éjszaka. Aztán a sorsunk ide vezérelt bennünket, hozzátok, szép úrnőim! S most már tudjátok, hogy miért van leborotválva a szakállam, és miért van csak fél szemem.

Amikor az első szalúk befejezte elbeszélését, a fiatal lány így szólt hozzá:

– Jól van, simogasd meg a fejedet, és siess innen!

– Szép úrnőm! – felelte a szalúk. – Nem megyek innen, míg nem hallottam valamennyi társam történetét.

Eközben a jelenlévők mind ámultak-bámultak a hallott történeten, s a kalifa azt mondta Dzsafárnak:

– Szent igaz, hogy soha életemben nem hallottam még hasonló történetet, mint ezé a szalúké!

Az első szalúk leült és a második szalúk lépett elő, megcsókolta a földet a ház ifjú úrnőjének színe előtt, s történetébe kezdett, amit én majd csak akkor folytatok neked, jó uram, mondta látogatóm, ha szeretnéd.

– Alig várom! – feleltem. – Agrában nem találkozhatnánk holnap délután, a Tádzs Mahal kertjében? – kérdeztem.

– Nem, elképzелhetetlen – felelte, és arcáról most is föllibbenette a fátylat, megcsókolt s gyorsan távozott.

Én meg csak forgolódtam az ágyban, mert a szerelemnek és a rajongásnak olyan fokára jutottam, amelyre soha életemben még jutottam el, s elképzелni sem tudtam, hogy van a szenvedélynek ilyen gyönyörű magaslata.

*

Ambassador gépkocsival közeledtünk Delhiből Agrába, s kezdtem úgy érezni magam, mintha mennyekbe érkeztem volna.

– Az ott Brindaban! – mutatott jobbra a sofőr. – Az ezer szentély városa.

Kinéztem az ablakon, s valóban minden ház mintha templom lett volna. Aztán újra elmerültem a munkámban. Nyelvkönyv és szótár segítségével szerelmes levelet írtam Sahrazádnak, s megkértem a kezét. Reménykedtem benne, hogy a Tádzs Mahalban találkozunk. Mondtam a sofőrnek, álljon meg valahol, hogy ékszert vásárolhassak.

Mathura városán haladtunk keresztül.

– Mathura úgy vonzza Visnu híveit, mint Benárezs Síva, a pusztító isten követőit – mondta a sofőr. – Mathura India egyik legősibb városa.

– Stílusos lesz, ha Sahrazádnak itt vásárolok ékszert! – gondoltam. Az ékszerkereskedőnek elmondtam, hogy indiai lányt szeretek, feleségül kértem, s a kézfogóra ajánljon valamilyen ékszert. Öt gyémánttal kirakott karkötőt tett elém. A zárvány-

mentes, csiszolt, s színek minden fényével ragyogó kövek olyan nagyok voltak, hogy tízezer dollárt kellett fizetnem. Az értékes ékszert elegáns dobozba csomagolták.

Útközben, Agrától tíz kilométerre érintettük Szikandrát, ahol a nagy mogul császár, Akbar mauzóleuma állt. A sofőr mondott valamit a nevezetességről, de nem tudtam figyelni, azon járt az eszem, hogy Sahrazád eljön-e, s ajándékomra hogy fog reagálni, s házassági ajánlatomat nem utasítja-e vissza?

– Azt, hogy a Tádzs Mahal, az örök szerelem emlékműve, mindenki tudja – mondtam egy ajánlkozó idegenvezetőnek, aki mellém szegődött, hogy idegenvezetőm lesz, de megköszöntem a fáradozását. Egyedül akartam lenni. Illetve Sahrazádra vártam. Őt kerestem mindenütt.

– Vannak, akik állítják, hogy a Tádzs Mahal olyan, mint egy túlméretezett és túl sok fagyalattal díszített esküvői torta – szólalt meg mögöttem egy női hang. Sahrazádé volt! Megfordultam, s ő rám mosolygott. Leírhatatlanul szép, különleges szárit viselt.

– Itt most nem csókolhatlak meg! – súgta a fülembe. – De beléd karolok, s úgy viselkedünk, mintha házasok lennénk.

Megálltunk egy csendes zugban.

– Sahrazád!

– Tessék!

– Hoztam neked valamit – mondtam és elővettem az ékszert. Kinyitotta a dobozt, ragyogott az arca és azt mondta:

– Gyönyörű! S ezt nekem vetted?

– Olvasd el, kérlek, a kísérőlevelet is!

Miközben olvasta, megállt mellettünk egy japán turistacsoport. Az idegenvezetőt végig kellett hallgatnunk:

– Mumtáz Mahal huszonegy éves korában ment felségül a császárhoz...

– Igen – mondta Sahrazád – Igen! Igen! Igen! A feleséged leszek!
– örömeben majdnem kiáltva mondta, fellibbentette fátylát, megcsókolt, s aztán karjára csatolta a karkötőt.

– Köszönöm – mondta meghatódva. Aztán csak álltunk ott, mintha az idegenvezetőt hallgatnánk.

– Tizennégy gyermeket szült neki, és az utolsó szülésbe halt bele. Halálos ágyán két kérése volt: férje sohase vegyen maga mellé más asszonyt, s emlékére építsen olyan sírt, amely örökre emlékezetessé teszi. S amikor meghalt, Sáhdsahán teljesen összeomlott. Krónikások azt jegyezték fel, hogy néhány hónap alatt megöszült. Fejedelmi öltözékét egyszerű fehér mohamedán ruhára cserélte, s megfogadta, hogy olyan emlékművet emeltet,

amely a világ addig látott minden szépségét felülmúlja. A Föld legtávolabbi pontjairól hívott neves mestereket: Perzsiából, Törökországból, Franciaországból, Itáliából. Húszezer kézművest állított munkába, akik számára egy falvat építtetett. Tan Gudzs ma is megvan, mondta az idegenvezető.

– Bújjunk el valahová! – súgta Sahrazád. – Nem akarok apámmal találkozni.

– Ő is itt van?

– Igen.

A kertben, a bokrok között leültünk a fűbe, s átöleltük egymást. Sahrazád padmini volt, valódi özszemű, aki napközben egy érintéstől is lázba jött. Amikor magamhoz öleltem, egész teste remegett. Megfogta a kezemet, s bugyijába csúsztatta, s a gyönyör érzése költözött belénk, hogy a jóniját simogathatom.

– Örökre a tiéd, szerelmem! S még érintetlen – mondta, aztán kigombolta a sliccemet, lingamomat a kezébe vette, és simogatta.

– Örökre a tiéd, szerelmem! – hebegtem izgalmamban.

– Köszönöm – válaszolta, s kemény lingamomat csókolgatni kezdte. Szájába vette, s ebben az izgalmi állapotban mindketten a szerelem fenséges csúcspontjára érkeztünk. Szerencsére csak akkor sétált arra egy indiai pár, amikor már csak üldögéltünk egymás mellett.

– A kezemet apámtól kell megkérned!

– Bemutatnál neki?

– Ismered őt. Ő a házasságközvetítő bráhmin.

Erre nem számítottam. A megdöbbenéstől szólni se tudtam.

– Nem tud a találkozásainkról.

Sahrazád látva megdöbbenésemet hozzátette:

– Kérésemre férjhez adásommal nem foglalkozott.

Megnyugodtam.

– Értem. Az más!

Már kezdtem azt hinni, hogy valamilyen játék szereplője lettem.

– Az történt mindössze, elmesélte, hogy találkozott egy európai-val Benáreszben, ahová együtt utaztunk, egy nagyszerű emberrel, aki szereti a keleti meséket, s lenyűgözve hallgatta az utcai mese-mondót. Nekem, aki szeretek mesét mondani, már csak azt kellett megtudnom, hol szálltál meg. Kedves játéknak és szórakozásnak szántam az egészet. S hogy az első látásra beléd szeretek, meg se fordult a fejemben. Igaz, hogy kislány korom óta európai férjet képzeltem el magamnak.

– Miért?

– Apám vegyes házasságban él. S maharadzsa családja kitagadta. Előkelő bráhmín nem kérhetné meg a kezem. Félig hindu származásom miatt pedig előkelő, hithű muzulmán. Apám, ahogy múltak az évek, egyre inkább kezdett félni, valósággal rettegni Siva bosszújától. Mivel házasságkötésével ő letért az igaz útról, az volt a véleménye, hogy ha lányát Siva akarata ellenére egy európaival ismertetné össze, utódainkat ugyan hogy nevelhetnénk bráhmín hagyományok szerint hindunak?

– Apád ezek szerint tehát ellenezné a házasságot?

– Nem biztos. De mérges lesz. Azért követ, mert üzletet szimatol benned, s szeretne indiai feleséget közvetíteni neked. És ő nagyon kitartó!

– Beszélek vele! Megkérem a kezéd.

Sahrazád megcsókolt. Elköszöntünk egymástól, mondta, hogy este meglátogat, s holnap pedig velem jön, s együtt megnézzük Kahzsuraho templomait.

Sofőröm Agrában a megbeszélte helyen várt rám. Megnéztük Fatehpúr Szikrit, a gválijari erődöt, India Szent Johannáját, s végül érintettük Déogárh és Sivpurit.

Az autóban végig Sahrazádra gondoltam és arra, találkozom-e újra az édesapjával? Sikerül-e megkérni Sahrazád kezét? S a bráhmín mit fog erre mondani?

Megállt az Ambassador. Kiszálltam az autóból.

– Fatehpúr Szikri ma szellemváros! De ötszáz éve, amikor az angolok itt találkoztak Akbarral, igencsak elámultak, mert itt egy Londonnál mind lélekszámban, mind nagyságban jelentősebb várost találtak – szólalt meg mögöttem egy férfihang. Ő volt, a bráhmín.

– Örülök, hogy újra találkozunk!

– Rubintok, gyémántok, drága selymek özöne tárult a szemük elé. A mese akkor kezdődött – mesélte –, amikor Akbar afölötti elkeseredésében, hogy nincs örököse, úgy döntött, hogy felkeresi Szálím Csiszti sejket, egy szent mohamedán férfit, aki egy faluban élt. A sejk megáldotta Akbart, akinek hamarosan fiúgyermeke született. A császár a fiúcskát Szálimnak nevezte el, a szent ember iránti tiszteletből. Szálím később Dzsehángir néven lépett trónra. S a hálás Akbar úgy határozott, hogy fővárosát abba a faluba helyezi át, ahol a szent ember élt. Fatehpúr Szikribe. – De te nem figyelsz rám, fiam?

A bráhmín jó emberismerő volt. Valóban nem figyeltem, lányán és a házasságon járt az eszem. S akkor úgy döntöttem, hogy ha már észrevett rajtam valamit, rátérek a leánykérésre.

– Uram! Kedves Atyám. Megismertem a leányodat, Sahrazádot. És szeretem őt! Nagyon szeretem! Kérlek, add hozzám feleségül!

– Hogyan? – nézett rám. Megdöbbenését nem tudta magába rejteni.

– Szeretem őt! Szeretném boldoggá tenni!

A bráhmín fölnézett az égre:

– Ó, Brahma, Visnu, Síva, Ganesa! – mondta. – S én törtem magam, hogy feleséget szerezzek neki! Hogy kedvet csináljak a házassághoz.

– Sokat tanultam tőled. S szeretnék még többet tanulni!

Elmeséltem neki, hogyan ismertem meg Sahrazádot, hogy keresett fel először, hogy mesélt, hogy egymásba szerettünk, s elmondtam neki, elhatározásom komoly, s hogy ha vágyam nem teljesülhet, életemnek semmi értelmét nem látnám.

– Lánykérés ügyében jaipuri házamban keress fel! – válaszolta, s egyeztettünk időpontot.

– Kadzsurahó templomainak megtekintése után akkor leánykérésre Radzsasztánba utazom – mondtam neki.

– Várlak, ahogy illik. Tisztelettel és méltósággal – mondta a bráhmín, s mielőtt elbúcsúztunk egymástól, meghívott egy étterembe. A leánykérésről azonban már nem esett szó köztünk többet. Sahrazádot nem adja hozzám, csak ügyfélnek tekint?

Azért megjegyeztem:

– Sahrazád csodálatos ember!

– Igen. De nem ismered eléggé. Két ember egymás számára örök titok marad.

Szerettem hallgatni a bráhmínt. Társaságában mindig apám jutott eszembe. Kértem tőle, szenteljen rám idejéből, amennyit csak tud, találkozzunk rendszeresen, ebédeljünk, vacsorázzunk, hogy hallgathassam.

– A személyiség úgy épül fel, mint a ház – folytatta. – Láthatatlan pince a tudatalatti sub-ego, s fölé emelkedik a ház, tehát az Én. Ebből nő ki a torony, tetején meteorológiai jelzőzászlóval. Ez a felettes én, a super-ego. Az ideál. A tudatalatti olyan, amilyen az ember valójában. Az Én, amilyennek mutatja magát. S az énfeletti az ideál, amilyen szeretne lenni. Az életben, fiam, mindennütt találkozunk maszk mögötti szereplő-énekkal. A vőlegény mindig „remek ember”, a menyasszony „bájos”. Az anyós „sír örömeiben”, a menyasszony húga „magán kívül van, olyan izgott”. „Szereplő-énnel” kötjük meg a házasságot, s csak később derül ki, hogy házastársunk kicsoda.

Mosolyogva hallgattam a bráhmínt.

– A torony tetején leng a zászló – folytatta –, s mutatja, hogy honnan fúj a szél. Minden embernek van ideálja. Az egyik derék polgár szeretne lenni, a másik arról álmodik, hogy anya lesz, sok gyerek édesanyja. A házasság annál boldogabb, minél közelebb állnak egymáshoz a férj s feleség vágyai. Sokszor okoz konfliktust, ha az asszony hősnek szeretné látni a férjét, s a férj szent szeretne lenni.

Mindenféle étket tettek elénk, én inkább arra figyeltem, amit a bráhmin mond, s nem arra, mit eszek.

– Az ember legismertebb ösztöningere az éhség. Arra készítet bennünket, hogy szervezetünket időről időre feltöltsük üzemanyaggal. Aztán ösztönünk még a szomjúság, az álmoság és a nemi ösztön. Az egyed fenntartását szolgáló ösztönök mindkét nemnél egyformák, hiszen feladatuk is ugyanaz. A fajfenntartás és főképp az ehhez társuló ösztönök azonban különbözőek. A férfinak meg kell termékenyítenie a nőt, azután oltalmaznia kell az utódokat, a nőnek meg kell termékenyülnie, sok türelme van szüksége a gyermek kiviseléséhez, el kell tűrnie a szülés fájdalmát, és fel kell nevelnie magával tehetetlen gyermekét. Ez magyarázatot ad, nézett mélyen a szemembe a bráhmin, a férfi és a nő lelki beállítottsága közötti különbségekre. S a különbségek felismerése feltétele a megértő és boldog házasságnak.

– Mennyit tud ez az ember a férfi és a nő lélektanáról! – csodálkoztam, s nem tudtam eldönteni, hogy házasságközvetítőként készít most fel a házasságra, vagy sokat tapasztalt apaként beszélget el velem, mint jó társalkodó, aki, ha egyszer már megszólalt, üres fecsegéssel nem üti el az idejét.

– Lélektannal soha nem foglalkoztam soha – néztem rá. – De érzem, hogy igazad van.

– Őszinte ember bevallja, hogy szenved az ösztöneitől – folytatta. – Gyermekekben az ösztönök még teljes érintetlenségükben vannak jelen. A fiúk rablós-pandúrt játszanak és leteperik egymást. Kitépik a légy szárnyait. Kizárólag neveléssel lehet a gyermeket megtanítani arra, hogy uralkodni tudjon ösztönein. Hányszor mondják neki, „uralkodj magadon!” Minden vallás előírja: – Ne ölj...! Ez a vérszomj. Ne lopj! Ez a gyűjtögető ösztön. Ne paráználkodj! Ez a nemi ösztön. A nevelés bezárja a tudatalatti pincéjébe a „rossz ösztönöket”, s ott egyfajta állatkert jön létre, amelyben ketrecekbe vannak zárva az állati ösztönök.

– Milyen érdekes a lélektan! – sóhajtottam. – S erre eddig nem jöttem rá! Minek is fektettem annyi energiát üzletek lebonyolítására? Olvashattam volna inkább!

– Hogy jómódú legyen! Vagyonos embernek lenni jó dolog!

– Köszönöm.

Jól esett az elismerés. Simogatta a lelkemet. Életemben eddig valóban sokat dolgoztam, és pénzt kerestem. Gyermekeim nem született, feleségemet és a szüleimet már eltemettem. S ezután elviselhetetlen úr támadt bennem. Mire való minden erőfeszitésem? – tettem fel a kérdést. – Miért élek? Kinek kuporgatok?

S utazgatni kezdtem, s a Teremtő Indiába is elvezetett.

Micsoda szerencse, hogy a bráhminnal találkoztam! És a mesemondóval Benáreszben! S hogy a bráhmin, leányának, Sahrazádnak elmondta, hogy velem találkozott! S rám a mesemondó milyen hatást gyakorolt! S micsoda szerencse, hogy Sahrazád olvasott és szenvedélyes mesemondó! S hogy apja felkeltette érdeklődését egy európai iránt!

Ennyi szerencse már nincs is! Itt már a Teremtő akarataról lenne szó? S Isten jóvoltából halad minden a maga útján?

– Hálát adok Neked, Istenem, hogy Indiába elvezettél! – mondtam.

– Goethe és Nietzsche is leírta... – a bráhmin beszélt tovább – nincs olyan bűncselekmény, amelynek elkövetésére a gyermekek életük valamelyik szakaszában ne lettek volna képesek.

Delacroix meg is jegyezte:

– Ifjúkoromban szörnyeteg voltam.

– Az egészségesen fejlődő ember eljut oda, állapította meg Fritz Kahn, hogy ösztöneit féken tudja tartani. Delacroix gyilkolás helyett hátborzongató jeleneteket festett. Nietzsche karddal vagdalkozás helyett tollal támadt a tökéletlen emberiségre. Ezt nevezük az ösztönök szublimálásának. Korunkban azért olyan sok a neurotikus ember, mert a kulturált körülmények nem adnak lehetőséget a lázító ösztönök levezetésére. A férfiak kard helyett aktatáskával járnak.

– Igaz! – nevettem.

– Freud utalt is a pacifizmus veszélyére. Hasznos az emberiségnek, de szerencsétlenség az egyes ember számára. Jó volt azelőtt erre a háború: gyilkoltak, raboltak, gyűjtogattak, erőszakoskodtak, verekedtek. Vásárokon még napjainkban is vannak bódék Indiában, ahol egy-két rúpiáért cserépedényeket, tányérokat, zsinóron függő kancsókat lehet fagolyókkal törni-zúzni, hogy csak úgy ropog. Tulajdonképpen minden lakónegyedben fel kellene állítani egy ilyen bódét a házasemberek számára, s úgy berendezni, mint egy háztartást. Vázákkal, tányérokkal, az ajtóban meg egy asszony állna, amint éppen a feje fölött összecsapja a kezeit.

Tetszett az ötlet.

Elképzeltem a házsártos asszonyt és jókat nevettem.

– Lehet törni-zúzni?

– Igen.

– A tudatalatti – folytatta a bráhmín – másik lényeges tartalma szerzett benyomásokból áll. A visszaidézhető benyomásokat emlékeknek nevezzük, amelyeket, mint kartotékokat, bármikor elővehetjük. De számos olyan benyomás is ér bennünket, amelyeket elfelejt az „Én”.

Érdekelt, amit mond, s rátért egy megtörtént eset ismertetésére.

– Kimentettek egy fuldoklót a vízből. Utóbb elmondta, hogy fuldoklás közben olyan emlékképek bukkantak fel emlékezetében, amelyeket tudatosan sohasem lett volna képes felidézni. Láta, amint egy tetőfedő lezuhan, pedig ilyesmire nem emlékezett. Utóbb bebizonyosodott, hogy kétéves korában valóban volt ilyen élménye. Ezeknek az elhalványodott emlékképeknek igen nagy a jelentőségük. Van, aki szokatlanul fél a vihartól. Gyermekkorában talán tanúja volt egy villámcsapásnak. Az élmény már elmosódott benne, de a félelem megmaradt. Az újszülött úgy érzi, hogy az anyai mell hozzátartozik, az övé. Ha egy goromba ápolónő durván választja el a mellről, ez a gyermekből ellenkezést vált ki az ápolónővel szemben, vagy betegesen gyanakvóvá teszi, hiszen élete első hetében elrabolták tőle az anyai mellett. Erre persze később nem emlékszik, s ezt az emléket a legügyesebb lélekbűvár sem volna képes felszínre hozni, mégis bizonyos, hogy hatással van az élet dolgaival kapcsolatos reakcióinak kialakulására.

– Milyen érdekes! – csodálattal hallgattam a bráhmínt.

– A feledésbe merült emlékek – folytatta – rendkívül fontosak az emberi sors alakulásában. Fontosabbak, mint a megmaradtak. Valamennyien elmondhatjuk magunkról: amit tudok magamról, az nem vagyok. Ami vagyok, azt nem tudom.

– Hihetetlen!

– A háztartásban azoktól a dolgoktól szabadulunk meg a legkönnyebben, amelyeket a pincébe raktunk, éppígy az életben is azokon a problémákon siklunk át a legkényelmesebben, amelyeket tudatosan a tudatalatti pincébe raktározunk és „ottfelejtünk”. Ez a pince tele van olyan benyomásokkal, amelyeket el akarunk felejteni, vagy amelyeket nem akarunk tudni. Itt minden elfér, amit az emeleti tisztaszobákban nem szívesen látunk. Freud ezt a szándékos pincébe raktározást elfojtásnak nevezte. Az elfojtásnak vannak jó és rossz oldalai. Jó, mert nélküle lehetetlen volna élni. Rossz, mert állandóan cipeljük magunkkal egy sereg elnyomott

élmény és benyomás terhét. Nappal nem veszünk tudomást a tudatalattinkról. Éjjel azonban feltámadnak a megemésztetlen benyomások, az elnyomott vágyak, a leküzdött félelem, az elfojtott ösztönök, és álmunkban kísértenek.

– Amerikai filmekben pácienseiktől ezért kérdezik meg a pszichoanalitikusok, hogy mit álmodtak?

– Igen. De már túlzásba is esnek. Igaz, hogy tudatalattin tulajdonképpen egy szemétes vödör, s ha a szemét kellemetlen szaga az Én tiszta helyiségeibe is felterjeng, akkor mondjuk, hogy az ember neurotikus.

– Valóban.

Őszinte érdeklődéssel hallgattam a bráhmint.

– Német származású pszichológia professzorom előadásán mesélt egy porosz nemesi családból származó ifjú hölgyről, akit lány korában a legszigorúbb családi és erkölcsi életre neveltek, s amikor férjhez ment, teljesen lehetlenné tette férje számára a házaséletet. Nem hagyta, hogy férje a hímveszőjét belévezesse. Nap mint nap beszéltek vele erről, de csak hónapok múltán jutott el oda, hogy pszichoanalitikusának bevallotta egy gyermekkori élményét, amelyet eddig tudatalatti énjében rejtegetett. Úgy tizenöt éves lehetett, amikor egy alkalommal napi lovaglásából hazatérve, miután lovát az istálló ajtóban a szokásos módon leadta, az egyik lovászlegény behívta őt a sötét istállóba, ott hirtelen elővette a hímveszőjét, és a lány kezébe nyomta. A nemes lány és az istállófiú! A kisasszony nem volt képes elfelejteni ezt a szégyent. Emléke túskeként élt a lelkében... Freud ezt elfojtott indulatnak nevezi.

– Az elfojtásról már hallottam.

– Egy házaspár – folytatta a bráhmin – szenved. Nem tudnak házaséletet élni. Nem a férj a hibás, de az asszony sem – hanem a lovászgyerek, aki már rég letűnt a színről. S a húsz év előtt lejátszódott esemény kísért a nászszobában. A boldog házasság sorsa tehát nem az eljegyzéskor dől el, hanem sokkal előbb, a bölcsőben.

– Ezek szerint a pszichoanalitika azt tanítja, hogy az Énnel jegyezzük el magunkat, de a tudatalatti énnel kötünk házasságot?

– Pontosan. Toborzáskor, tudod, lengenek a zászlók! Terveket szövünk, olyannak mutatjuk magunkat, amilyenek lenni szeretnénk. A jövőt rózsaszínű szemüvegen keresztül látjuk. De aztán elérkezik az esküvő ideje, s megjelennek a „szereplő-én”-ek. „Remek ember” a vőlegény, aki mindig virágot hoz a menyasszony édesanyjának is, mert „olyan nemes lelkű”. Az após barátságosan

megveregeti jövendőbeli veje vállát, végül parádéba vágja magát az egész család, és a nászinduló hangjai mellett bevonul az esküvőre.

– Ez már a felkészítés az előttem tornyosuló feladatokra? – kérdeztem.

– Nem. Nem egészen. De jó, ha kellő ismeretekkel, bölcsességgel és türelemmel rendelkezünk – válaszolta. – Mert következik a házasság. A panaszkodó asszonyok szinte szó szerint ugyanazt mondják:

– Csak néhány hét telt el, és már tisztán láttam!... Soha nem gondoltam volna!... Honnan tudhattam volna?... Hiszen olyan szépen indult!... Persze, hogy szépen indult. Akkor az Én és a feleségem szférájában mozogtak még, a házasság azonban levezeti a feleket a tudatalatti pincéjébe.

A bráhmín ezután a férfi lélektanáról kezdett beszélni.

– A férfiasság és a nőiesség arányát is tudnunk kell. Tekintsük a férfiasságot száz százaléknak és a nőiességet is ugyanannyinak. Kilencven százalék jó értéknek számít. Ha valakiben több mint huszonöt százalék van a másik nemből, akkor a férfiban már túl sok a nőies, a nőben túl sok a férfias vonás. Ilyenkor a férfira azt mondják: feminin. A nőre: férfias.

– Biztos, hogy Sahrazád nem férfias! – gondoltam.

– A történelemnek voltak nőies és férfias korszakai. A rokokó korszakában, a kurtizánok tündöklése idején a férfiak is hosszú loknis haját hordták, púdereztek és illatosították magukat, és a menüettet úgy táncolták, mint a kislányok. Manapság sok nő viselkedik férfiasan. A férfi annál alkalmasabb a házasságra, minél férfiasabb, a nő minél nőiesebb. Miközben igaz, amit Nietzsche leírt:

– Minden, ami a nőben van, rejtvény, és mindennek egy megfejtése van: a terhesség.

– Ez a megállapítás a férfira is érvényes. Tudományos tény, hogy mindkét nem legjellemzőbb vonása fajfenntartó funkciójából következik. A természet azt az elvet követi, hogy nem terheli olyan tulajdonságokkal az élőlényeket, amelyekre nincs szükségük. S minden lényben azok a tulajdonságok dominálnak, amelyek feladatuk teljesítéséhez nélkülözhetetlenek, és háttérbe szorulnak azok, amelyek nem. Leegyszerűsítve úgy is mondhatom – nézett rám a bráhmín –, hogy a férfiban minden megvan, ami hiányzik a nőből, és a nőben minden megvan, ami hiányzik a férfiból. Férfiban nem erények a női erények, s a nőben a férfierények hibák.

– Igazad van! – jegyeztem meg.

– A férfit a tevékenység jellemzi. A fiúk mozdonyvezetők, hajóskapitányok vagy pilóták szeretnének lenni. S ezek a foglalkozások olyanok, amelyek távolba visznek. S minden civilizációnak megvannak a távolba utazó hősei: Gilgames, Heraklész, Odüsszeusz, Oroszlánszívű Richárd, Kolumbusz. A férfi nemi ösztönét is a mozgékony és a poligámia jellemzi. Az állatvilágban a hím szaglászik a nőstény után, és úgy veszi üldözőbe, mintha zsákmányra vadászna. A férfi az utcán jártában keresi a nőt. Ha megtetszik az egyik, követni kezdi, megszólítja, s ha a nő nem utasítja vissza, megérinti a karját, ezt megismétli, s ha ez sem vált ki felháborodott tiltakozást, megsimogatja a nő kezét, végül a kezek egymásba fonóknak, és így haladnak tovább, most már kéz a kézben. Aki megnyerte az első csatát, kezdődik a második.

– Én így még soha nem ismerkedtem meg nővel! Nekem ez soha nem sikerült. Indiában szerencsém lesz?

A bráhmin folytatta:

– Simogatni kezdi a nő karját, egyre feljebb, míg a nyakához nem ér. Itt a hajával játszadozik. Azután egyik kezével átöleli a nő nyakát, a másikkal támadást indíthat a harmadik bástyért, s ez a nő melle. Így cserkészi a férfi magát előre, újabb és újabb területeket hódítva, míg csak el nem éri végső célját, a nő ölét. Párosodáskor azután a férfi, tevékeny beállítottsága folytán az emlősök hímjeire jellemző aktív pározó mozdulatokat végzi, míg a nő kitarja ölét és „hagyja, hogy a dolog megtörténjen”.

– Nincs annál jobb! – sóhajtottam csendesen.

– Annak érdekében, hogy a nő „a legjobbat” válassza ki, egy darabig ellenkeznie kell, a férfinak tehát bizonyos erőszakot kell alkalmaznia. A fajfenntartás érdekében minden igazi férfi agresszív. Hogy a megejtett nőt továbbra is hatalmában tarthassa, az uralkodót kell játszania. A hím az egész állatvilágban védelmezője, de egyben zsarnoka is a nősténynek. A válóperekben a nők többsége így panaszkodik:

– Zsarnokoskodott fölöttem!

– A nő ivarmirigye monogám. Egyetlen ivarsejtet termel, egyiket a másik után, havonta egy petesejtet. A férfi ivarmirigye poligám, folyamatosan sok ivarsejtet termel. A nő monogám természetű, egyetlen férfihoz vonzódik, akitől várja, hogy megtermékenyítse őt, a férfi ezzel szemben poligám, sok nőt szeretne megtermékenyíteni. Ha az emberiség történetében a férfi mindig csak egyetlen nőt termékenyített volna meg, az emberi faj már kihalt volna.

– Ez igaz!

– A férfira a gyűjtögető ösztön a jellemző. Az apának gondoskodnia kell arról, hogy családjának mindene meglegyen. Azonkívül a férfi homlokagyával jellegzetesen férfiasan gondolkodik: lassan, logikusan, elvontan.

S miközben a fiú – tipikusan férfiasan mérve fel a dolgokat – edényeket és dobozokat gyűjt össze, hogy tornyot építsen belőlük, a lány babával játszik. Ha vacsorához hívják, betakarja a babáját, hogy meg ne fázzék, elfüggönyözi a kiságyat, nehogy a lámpa a baba szemébe világítson. A fiútól mindez idegen, mert belőle hiányzik az anyai ösztön.

A férfit a szellemi, a nőt a testi alkotás jellemzi. A férfi szellemének, a nő testének gyermekeit adja a világnak.

– Nagyszerű megfigyelés! – mondtam idős barátomnak.

– Az utódok létrehozása annyira fontos, hogy ez a nő minden alkotóerejét leköti.

Szívesen hallgattam ezeket a gondolatokat, s biztos voltam abban, hogy Sahrazád is hasonlóképpen gondolkodik.

– Az alkotó vágyat az jellemzi, hogy korán feltámad, s áldozatát megszállva tartja. Goethe bevallotta:

– Nem én alkottam meg a költeményeimet, hanem a költeményeim engem.

– Az alkotás lélektanáról olvastam én is – mondtam. – Amikor Puskind megszállta az „isten szikra”: írnia kellett! Enni, aludni is elfelejtett. Egyik alkalommal a biliárdasztalon találtak rá hason fekve, körülötte papírlapok heverték, amelyeke az Anyegint írta. Mintha egy szellem diktálta volna neki – s ez talán így is volt. Mozart öt éves korától egészen haláláig szakadatlanul komponált – csak meg kell nézni Küchel jegyzékét, s az ember elképed a csodálkozástól. Schubert, Mendelssohn, Mahler a halálba komponálták magukat, annyit dolgoztak. Nietzsche gondolkodott és írt, írt, írt, amíg agya negyven éves korára ki nem égett, mint egy kihűlt kandalló.

– Mert az alkotó ösztön – vette át a szót a bráhmín – nem hagy nyugtot a férfinak élete végéig. Napóleon halálos ágyán ezt kiáltotta:

– Hadsereg... előre... támadás!

S közben ezt mormogta:

– Josephine!

A bráhmín mosolygott és folytatta:

– Amikor Heine sok évig tartó haldoklása után visszavonhatatlanul érezte a vég közeledtét, utolsó pillanataiban e szavakkal

fordult gazdasszonyához: „Nem látja, hogy meghalok, pedig még négy napra volna szükségem, hogy kész legyen...”

– A férfi alkalmas a házasságra? – kérdeztem.

– Őszintén szólva alapjában véve nem kívánatos alanya a házasságnak. Megházasodik, mert fél-állapota a nővel való kielégülésre készíti. Nemi ösztönének kielégítésére vágyik, s szociális ösztöne arra indítja, hogy családot alapítson, bár családi érzése olyan csekély, hogy a család „nyűg” neki. A férfi szívesebben filozofál az agorán, mint Szókratész. Mit számít a férfinak, ha kihűl a leveze, amikor egy jó anekdotát hallhat?

– Nem jelent jót, amit mond! – gondoltam. – Nincs jó véleménye a férfi alkalmasságáról a házasságban. Remélem, általánosságban beszél, s Sahrazáddal kötendő házasságomról majd más lesz a véleménye!

Megkérdeztem tőle, mit gondol a női lélekről.

– A nő kiszámíthatatlan – felelte gondolkodás nélkül. – Egy amerikai bíró, Reno városából, ahol a válást könnyen kimondják, közzétette tapasztalatait az asszonyokról, s arra a végső következtetésre jutott, hogy soha egyetlen férfi sem ismerheti meg a nőket, mert a nők maguk sem ismerik saját magukat.

– Csak ezt mondhatom – írta. – Vigyázz, fiatalember, a nők különös lények! Az egyik percben halálosan szeretnek, a másikban meg kikaparják a szemedet... Lelki alkatuk annyira különbözik a tiedtől, mint a repülőgépmotor a talicskától. Szerelmük nélkül a világ unalmas hely volna. A nő agyában annyi az értelmetlenség, mint szalonnában a zsír. De ha okos, okosabb, mint a legokosabb férfi...

– A férfi tehát ne is vegye a fáradságot, hogy asszonyát kiismerje? S ne is ringassa magát abban az illúzióban, hogy ismeri?

– Komoly tapasztalatok után eljuthatunk odáig, hogy tudhatjuk előre, miként fog a nő valamire reagálni. Ám azt, hogy miért reagált éppen úgy, senki se tudná megmondani. A feleség is rejtély marad a férj számára. S lehet, hogy annál nagyobb rejtély, minél hosszabb ideje élnek együtt. Balga asszony az, aki arra panaszkodik, hogy férje nem érti meg őt. Persze hogy nem! Ne is értse meg! Az élet külön adománya, hogy olyan lényt tudhatunk magunk mellett, aki rejtély számunkra: a szfinx előtt állni, és nem tudni, hogy mit akar mondani. Mona Lisa képe előtt elgondolkodni, hogy miért mosolyog.

Egyetértettem a bráhminnal, de mindaz, amit mondott, nem vette el a kedvem egy újabb házasságtól, s változatlanul úgy éreztem, Sahrazád nélkül, egyedül elvesznék ebben a világban.

A bráhmin nem hagyta, hogy sokáig töprengjek magamban. Folytatta, amibe belefogott.

– Ha az asszonyok is olyanok volnának, mint mi, férfiak, a világ elpusztulna. A világ fennállását a nő statikus természete biztosítja. Ő a nyugvó pólus, mely körül a mindig mozgó férfi kering. A nő nemi ösztöne is statikus. Míg a férfi nemi ösztöne vulkánszerűen tör elő, a nőé lassan bontakozik ki, mint a virág. S ahogy a virágnak napsütésre van szüksége ahhoz, hogy kinyíljen, a lány nemiségének felébresztésére: szerelem. A nemiség gyönyörével a nő akkor találkozik először, amikor megtalálja a férfit, akit szeret. A nemiség érzésének tipikusan női mivolta a természet védekezése. Gondoskodás, hogy a nő ne adja oda magát az első útjába kerülő férfinak, hanem csak annak, akit erre érdemesnek tart. A férfi nemi ösztöne párosodási, úgy is mondhatom: gyönyörszerzési ösztön. A nőé házassági és anyai ösztön. S a nő képes olyan eszközökkel dolgozni, amilyenekkel a férfi nem. Felhúzza a szája szélét és duzzog, szeme sarkából könnyek potyognak, arcocskáján gödröcskék jelennek meg, s ha mindezekkel sem ért célt, önkívületbe esik, és két perc múlva úgy nyitja fel a szemét, mintha évmilliókat aludt volna át, és ártatlanul kérdezi:

– Mi történt? Aggódtál?

– Azt mondja, ha a nők világában élnénk, ostobábbnak számítanánk? S a női agy teljesítményével nem tudnánk versenyezni?

– Igen. A nő elhárítja magától, hogy a dolgok mélyére hatoljon. S mindezt biológiai okból teszi. Az alaposság elvonná figyelmét legfőbb feladatától: az anyaságtól. A két nem tehát nem azért van a világon, hogy egymással versenyezzen, hanem hogy egymást kiegészítse. Ne bántsuk ezt a bölcs kettéosztást.

A bráhmin hozzátette. Reméltem, hogy leendő vejének megszívlelendő jó tanácsként.

– A női tulajdonságokat akkor érthetjük meg a legjobban, ha abból a szempontból vizsgáljuk őket, hogy a nőt a természet milyen szerepre teremtette. Vagyis, hogy teherbe essen, s anya legyen. Végtelen türelem, kitartás, fájdalomtűrés, az érzékek finomsága és az éberség, a fáradhatatlanság, önzetlenség, a szolgálás öröme, a jóság, a megértés, a megbocsátás képessége jellemzi a nőt. A nő történelem irányítója, a férfi műzsája. S mindeközben csupa ellentmondás.

Nagyon imponált nekem a bráhmin lényeglátása.

– Brahma először megteremtette a férfit. Amikor az asszonyra került volna a sor, már nem volt semmije – nézett rám és mosolygott. – De összegyűjtötte a méhraj zümmögését, a galamb turbé-

kolását, a napsugár csendjét, a felhők mélabúját, a szél kiszámíthatatlanságát, a nyúl félénkségét és a páva hiúságát. A virágok törékenységét és a gyémánt keménységét, a méz édességét és a tigris kegyetlenségét, a tűz forróságát és a hó hidegségét. A szarka fecsegését, a daru képmutatását és a gólya hűségét. Brahma így alkotta meg az asszonyt és a férfinak adta.

Egy hét múlva a férfi felkereste Brahmát:

– Ó, Isten! A lény, akit nekem adtál, megmérgezi az életemet! Szüntelenül fecseg, elrabolja az időmet, minden semmiségért zsörtölődik és minduntalan beteg. Vedd vissza tőlem!

És Brahma visszavette az asszonyt.

De egy hét múlva a férfi újra Brahmá elé járult és panaszkodott:

– Ó, Isten! Amióta visszaadtam neked az asszonyt, életem nagyon magányos. Arra gondolok mindig, milyen csodálatosan táncolt és énekelt. Nem tudom elfelejteni, milyen pajkosan nézett rám a szeme sarkából, mennyire értett a játékhoz és hogyan feküdt a karjaimban! Add vissza nekem!

És Brahma az asszonyt ismét visszaadta.

Három nap múlva a férfi újra Brahmá elé járult:

– Ó, Isten! Magam sem tudom már, mit tegyek? De abban biztos vagyok, hogy több a bánatom miatta, mint az örömöm. Kérlek, szabadíts meg tőle!

Brahma haragos lett.

– Boldogulj vele, ahogy tudsz!

A férfi siránkozott:

– De képtelen vagyok vele élni!

– És olyan kevésbé tudsz nélküle élni! – szolt Brahma, és eltűnt.

– Remek! – nevettem, megköszöntem az útravalót, amit a bráhmintól kaptam.

Sahrazád nélkül nem tudok élni! Az meg sem fordult a fejemben, hogy vele se tudnék.

Elköszöntem a bráhmintól. A hosszú úton visszafelé Agrába az Ambassador ablakából bámultam kifelé, s azt vettem észre, hogy az utat furcsa kúpos kövek szegélyezik. A mérföldköveket még a mogulok állították. Kíváncsi voltam a Gvájijari erődre, ami azért is érdekes, mert a felkelt indiaiak a szipoj lázadás idején erődként használták az angolok ellen a ma már ötszáz éves épületet. Az erődtől délkeletre emelkedik a hatalmas háromszáz éves Gobindapalota, ahonnan pompás kilátás nyílik egy tóra. A térség ura, a rádza özvegye, a ráni: férje utóda lett, a csatlakozott a szipoj felkeléshez, s India Szent Johannája lett.

Déogarh mellett a híres Dászávatára templomot néztem meg. A másfélezer éves szenthely a Gupta-művészet remeke. Csodálatos kőfaragványai közül a legismertebb Visnut ábrázolja, a végtelenséget jelképező Ananta kígyón fekvve, fölötte Brahma és Siva, s egyéb hindu mitológiai alakok. Mély hódolatomat kifejezve hajoltam meg a hindu istenek panteonjában, s hálás szívvel köszöntem meg az isteneknek, hogy elvezették hozzám Sahrazádot, akinél megtaláltam igazi szerelmet, s így a nő életem legnagyobb ajándéka lett.

Sivpurit néztem még meg, mely egykor a gváljari maharadzsa nyári palotája volt. Itt fordult meg a fejemben először, milyen boldog és teljes lehetett az élet egy ilyen palotában! Pompás kert, kecses hidak, árnyas sétányok, ezüstös tó csillog a zöld erdővel borított dombok előterében!

– Mi lenne, ha házasságkötésem után itt, Indiában telepednék le? Vagyonomból palotát építenék, s üzleti vállalkozásba kezdenék?

A szerelem élménye bennem valósággal rajongásig fokozódott.

Látnivalókban bővelkedő, izgalmas és fárasztó volt a mai nap. Szállodai szobámba érve az ágyra dőltem, s mély álomba merültem. Nemsokára kopogásra ébredtem fel. Sahrazád érkezett meg. Frissen, üdén, csinosan és illatozva állt az ajtóban. Karján a tőlem kapott, gyémántokkal ékesített karkötőt viselte.

– Be se engedsz, Uram?

Válaszolni sem tudtam. Még az előkészületekről is megfeledkeztem. Se virág, se füstölő nem volt a szobában.

– De igen. Fáradj be! – hebegtem.

– Elaludtál, kedvesem? Elfáradtál?

– Látszik rajtam?

– Feküdj vissza! – mondta, levetette nadrágomat, ingemet, s masszírozni kezdett.

– Köszönöm. Nagyon köszönöm – mosolygott. – Apám készül a lánykérésre.

– Nagyszerű!

S együtt örültünk.

– Azt mondta, hogy megbeszéltétek az időpontot. De előbb még Kadzsuráhóba utazol, ahová elkísérlek, ha érintetlenségemet tiszteletben tartod, mint ahogy eddig is tetted.

Sahrazád biztos mozdulatokkal találta meg és tapintotta ki testem pontjait, amelyektől felfrissültem, s a vágy, hogy öleljem őt, majd szétrobbantott.

– Aki, jó Uram, minden játszadozás, csók, ölelés és simogatás nélkül ráveti magát a nőre, s fáradságos munkával, nehézkesen begyömöszöli erőtlen hímtagját, mielőtt még a nő vágyat érezhetne, a nők szemében semmit sem ér. Egy-két mozdulattal bevégzi dolgát, és kimerülten hanyatlik a nő mellére. Magját elfolyatja, és sietve visszavonul, s távozásával nagyobb örömet okoz a nőnek, mint tevékenységével. Az ilyen férfi gyorsan veti magját, de lassan kap új erőre. A nőkhöz az efféle tulajdonság nem jó ajánlólevél. Alávaló az a férfi is, akinek beszéde hamis, aki nem teljesíti ígéretét, aki minden szavával hazudik, s aki mindent eltitkol, kivéve házasságtörő cselekedeteit.

– Sahrazád miért gyötörsz? Miért kínozod? Ha szeretsz, miért nem leszel az enyém?

– Meg kell győződnöm arról, ellent tudsz-e állni a nő csábításának. Vagy azonnal megszedülsz a női test látványától? S beengedsz-e minden szolgálólányt az ágyadba? S megajándékozod-e őket számos gyermekkel?

– Értem – feleltem. Beláttam egy idő után, hogy igaza volt. Az önmegtartóztatás erény, s meg kell tanulni! Sahrazád bevezetett engem az önmegtartóztatás gyakorlatába.

– Meg kell adnunk a módját első egyesülésünknek. Folytathatom a mesét? – nézett rám ragyogó szemével.

– Igen.

Vártam a folytatást. Élmény volt hallgatni őt.

– Most a második szalúk történetét mondom el neked, ahogy ő mesélte el a ház úrnőjének.

– Bizony, jó úrnóm – kezdte a szalúk –, én sem születtem fél-szeműnek. De a történetem, amelyet elbeszélék neked, olyan megdöbbentő, hogy ha tüvel írnák be a szem belső szögletébe, tanulságul szolgálna mindazoknak, akik okulni tudnak. Mert király vagyok én is, bár most itt így látsz – mutatott szegényes öltözékére. – Tudd meg azt is, hogy nem vagyok holmi tudatlan ember. Olvastam a Koránt, és olvastam a fontos könyveket, és a nagymesterek és a tudományok művelőinek alapvető munkáit is. És megtanultam a csillagok tudományát és a költők szavait. Végül annyira elmélyedtem a tudományos tanulmányokba, hogy századom minden élő tudósát túlszárnyaltam. Nőtt is a nevem becsülete az összes írók között, a hírem eljutott mindenfelé, hetedhét országot bejárt, és a tudásom nagy értékét ismerte minden király. Így történt, hogy India királyának is fülébe jutott a hírem. A király elküldött egy követet apámhoz, s megkérte, bocsásson el engem hozzá, s drága ajándékokat és királyhoz méltó kincseket küldött

apámnak. Apám beleegyezett, hat hajót megrakatott mindenféle jóval, s azzal útra keltem.

Sahrazádot olyan áhítattal hallgattam, mint egy gyermek, akinek édesanyja mesél.

– Tengeri utunk egy hónapig tartott, míg végre szárazföldet értünk. Itt kiszálltunk, lovainkat és tevéinket együtt, s tevéinket felmálháztuk India királyának szánt ajándékokkal. Alig indultunk útnak, amikor nagy porfelhő kerekedett, egyenesen nekünk tartott, és elborította az ég és a föld egész határát. Azután a porfelhő szétfoslott, méhéből hatvan lovas vitéz bontakozott ki, s olyanok voltak, mint a dühös oroszlánok. Amikor jobban megnéztük őket, láttuk, hogy a sivatag arabjai: útonálló haramiák. S amikor észrevették, hogy menekülni akarunk, s látták azt is, hogy tíz megrakott teherhordó állat van velünk, utánunk vetették magukat, s megeresztett kantárszárral mellénk vágattak. Ekkor kézzel jeleket adtunk nekik, s így szóltunk hozzájuk:

– India hatalmas királyához igyekszünk, mint kiküldött követek. Ne bántsatok bennünket!

– Mi nem India királyának földjén lakunk, s nem tartozunk a hatalma alá.

S fiatal szolgálaim közül azon nyomban meg is öltek néhányat, miközben mi, akik élve maradtunk, annyifelé szaladtunk, ahányan voltunk. Súlyos sebesüléssel úsztam meg a rablótámadást. A pusztai arabok azzal voltak elfoglalva, hogy értékes ajándékainkat, amelyek a tevék hátán maradtak, zsákmányul ejtsék. Menekülés közben azt se tudtam, merre járok és mitévő legyek. Nem is olyan régen a nagyság fényében sütkéreztem, s a sors most szegénységbe és nyomorúságba döntött. Futottam, megállás nélkül, amíg egy hegy tetejére nem értem, ahol egy barlangra bukkantam. Itt végre lepihentem, és eltölthettem az éjszakát.

Reggel előjöttem a barlangból, és tovább vándoroltam. Egy fényes és virágzó városba értem, amelynek olyan csodálatos volt az éghajlata, hogy a tél hatalma sosem vett erőt rajta, és szüntelen tavasz borult rá rózsáival. Nagyon megörültem, hogy utam ebbe a városba vezetett, s főképp, mert nagyon fáradt voltam. A sebesülés, a futás és a vándorlás megviselt. Siralmas sápadtság ült az arcomon. Bizony nagyon megváltoztam.

Azt sem tudtam, merre menjek ebben a városban. De egyszer csak egy szabó üzlete elé érkeztem, aki a boltban ült és öltögetett. Odamentem hozzá, és békességet kívántam neki. A szabó viszonozta köszöntésemet, szívélyesen hívott be, hogy üljek le. Megölelt, és jóságosan megkérdezte, miért vetődtem el ilyen távol or-

szágomból. Elbeszéltem neki mindent, mi történt velem. Nagyon szánakozott, s azt mondta:

– Senkinek a világon el ne mondd ezt a történetet, ifjú barátom! Nagyon féltelek a város királyától, aki apád legnagyobb ellensége, és rajta régi bosszúját akarja kitölteni.

Ezután ételt és italt készített. Ettem, ittam, ő is velem evett, majd beszélgetéssel töltöttük majdnem az egész éjszakát. Végül helyet adott boltja szögletében, ahol lefeküdtem, és ő is aludni tért.

Nála laktam három napig, azután megkérdezte:

– Értesz valami mesterséghez, amellyel a kenyered megkeresheted?

– Hogyne értenék! Tudós jártasságom van a jogtudományban, minden tudás a kisujjamban van. Szépen olvasok, Értek a számvetéshez.

– Barátom, ez mind nem mesterség! Vagy jó, hát mesterség, ha neked úgy tetszik, de a mi városunkban nem nagyon keresett cikk a piacon. Itt senki sem tanult ember. Senki nem tud se írni, se olvasni, se számolni. De mindenki megkeresi a maga módján a kenyerét.

Elszomorodtam.

– Pedig bizony, Allahra mondom, hogy én nem tudok egyebet, mint amit az előbb felsoroltam.

– Akkor, veselkedj neki jól, fiam, fogj egy fejszét és kötelet, és menj fát vágni az erdőbe, míg csak Allah jobbra nem igazítja a sorsodat. De főképp senkinek el ne áruld, hogy ki vagy, mert megölnék.

Aztán, ahogy ezt elmondta, fölkerelkedett, vett nekem egy fejszét és kötelet, és elküldött fát vágni a többi favágókkal, miután beajánlott hozzájuk. Kimentem a favágókkal, és elkezdtem fát vágni. A vágott fát aztán a fejemre raktam, bevittem a városba, és egy fél dinárért eladtam. Egy kis aprópénzért ennivalót vásároltam, és ami a pénzből maradt, azt gondosan félreraktam. Így dolgoztam egy álló esztendeig, és a barátomat mindennap meglátogattam.

Egy napon, amikor szokás szerint fát vágni mentem az erdőbe, nagy sűrűsége bukkantam, ahol bővem volt vágnivaló fa. Kiválasztottam egy kiszáradt vén fát, és a gyökerei között elkezdtem kiásni. De egyszerre csak egy rézkarikában akadt meg az ásó. Letisztítottam róla földet, s egy fafedőre bukkantam. A fedő fogója volt a rézkarika. Fölemeltem, s alatta egy lépcsőt fedeztem föl. Lementem rajta, s alul egy ajtót találtam. Benyitottam, s egy csodálatosan és pompásan megépített palota nagyszerű termében

találtam magam. Bent egy csodaszép hajadont találtam, külön volt, mint a leggyönyörűbb gyöngyszem. Igazán, olyan szép volt, hogy láttára a szív elfelejtette minden gondját, minden bűjét és bánatát. Jól megnéztem, és nyomban elmerültem Allah dicséretében, aki ennyi tökéletességet és szépséget pazarolt rá. Ekkor ő is rám pillantott, és így szólt:

– Mi vagy te, emberi lény, vagy szellem?

– Emberi lény – feleltem neki.

– Akkor mi vezérelt erre a helyre, ahol húsz év óta nem láttak egyetlen emberi lelket sem?

– Ó, szép úrnőm! Allah vezérelt engem a te lakodba, hogy elfeledhessem végre-valahára minden bánatomat és szenvedésemet.

Aztán elbeszéltem neki mindazt, ami velem történt. Szánalomra ébreszthettem, mert sírva fakadt, és így szólt:

– Én is elmondom neked a történetemet. Tudd meg, hogy én India királyának és az Ében-sziget urának leánya vagyok. Apám a nagybátyám fiához adott feleségül. De még a nászéjszakámon, mielőtt a szüzességemet elveszíthettem volna, elragadott egy szellem, akit Dzsardzsarisznak hívtak, aki Iblisz fiának, Radzsmusz-nak fia volt. A szellem felkapott, és elröpült velem, s itt tett le, ezen a helyen. Összehordott ide mindent, amit csak szemem, szám kívánt: cukros gyümölcsöt és édességet, ruhákat, drága kelméket, bútorokat és mindenféle ételt és italt. Azóta minden tizedik napon meglátogat, velem hál egész éjszaka, és csak reggel megy el. De megjelenik nyomban, ha szükségem van rá az alatt a tíz nap alatt is, miközben távol van tőlem. Nem kell egyebet tennem, csak meg kell érintenem azt a két soros írást, amelyek ott fent ékeskednek a terem boltozatán. És valóban, azóta ahányszor megérintettem azt a feliratot, mindig megjelent. Most négy napja már nem jött el hozzám, és még hat napig távol lesz. Te öt napig itt maradhatnál, hogy egy nappal érkezése előtt távozz!

– Megtehetem – mondtam.

A lány nagyon megörült, felegyenesedett, kézen fogott, áthaladt velem egy alacsony folyosóba nyíló ajtón, s végül egy pompás és tiszta fürdőbe vezetett, amelyben langyos, illatos gőz párolgott. Tüstént levetkőztem, ő is, egész meztelenre, s mind a ketten beléptünk a vízbe. Fürdés után kiültünk a medence szélére, a lány mellém telepedett, muskotályos sörbettel kínált, és mindenféle süteményeket rakott elém. Aztán kellemesen elbeszélgettünk, ettünk mindemből, amit a lányrabló szellem ott összehordott.

– Ma este lefekszel, alszol, jól kipihened a fáradalmaidat, hogy azután jó erőben légy – mondta a lány.

Szívesen hajtottam álomra a fejem, miután százszor is megköszöntem jóságát. S valóban elfelejtettem minden gondomat. Arra ébredtem, hogy a leány ott ült mellettem, és kellemesen dörzsölgette tagjaimat és lábamat. Aztán Allahhoz fohászkoztam, hogy áldását kérjem a lányra, azután leültünk és beszélgettünk.

– Allahra! – szólalt meg. – Azelőtt, amikor egyedül voltam ebben a föld alatti palotában, nagy szomorúság fogott el, és úgy elszorult a szívem! Nem volt senki, akivel egy szót válthattam volna. S ez így tartott húsz álló esztendeig. De hála legyen Allahnak és dicséressék a neve, amiért téged ide vezérelt hozzám!

– Ugyanezt érzem én is! – mondtam Sahrazádnak.

De Sahrazád folytatta:

– Kezemet a mellemre szorítva mondtam neki köszönetet, és még erősebben elfogott a szerelem iránta. És elpárolgott minden bajom, és gondom. Aztán elkezdtünk inni egy serlegből, s ez így ment késő éjjelig. Majd együtt háltam vele ezen az éjszakán a legnagyobb gyönyörűségben. Soha az életemben nem volt még ehhez az éjhez fogható éjszakám! Amikor ránk virradt a reggel és fölkeltek, teljesen meg voltunk elégedve egymással, valósággal úsztunk a boldogságban.

– Akarod, hogy kihozzalak a föld alól, és megszabadítsalak a dzsinntől?

Egészen nekitüzesedve, s főképp, hogy meghosszabbíthassam a boldogságomat, kérdeztem tőle.

– Én is ezt kérdeztem volna tőle! – néztem teljes átéléssel Sahrazádra. Sahrazád azonban mintha meg sem hallotta volna megjegyzésemet, folytatta a szalúk történetét:

De ő nevetni kezdett, és azt mondta nekem:

– Ugyan hallgass, és érd be azzal, ami neked jutott! – nevetett a lány. – Látod, ennek a szegény szellemnek csak minden tizedik nap jut, a többi kilencet mindenkorra neked ígérem.

De engem egészen hevesen elragadott a szenvedély, nem tudtam fékezni a nyelvemet, s azt mondtam neki:

– Nem úgy lesz! Beszakítom a kupolát, amelyen a bűvös szavak vannak! Kerüljön csak a szellem a kezem ügyébe! Megölöm.

Gyerekjátéknak éreztem, hogy megöljek akármilyen föld alatti vagy égi szellemet.

– Nem gondolsz arra, hogy minden vonzalmat megunás vált föl? S minden barátság vége szakítás?

De ügyet sem vettem rá, hanem hatalmasat rúgtam a kupolára.

– Jön a szellem! – kiáltott a lány. – Tüstént a nyakunkon lesz! Megmondtam neked. Engem, Allahra mondom, veszembe döntesz. De legalább arra gondold, hogy magadat mentsd! Távozz innen azon az úton, amelyen jöttél!

Elindultam fölfelé a lépcsőn, de szerencsétlenségemre lent felejtettem a sarumat és az ásómat. S amikor fölkapaszkodtam már néhány lépcsőfokon, visszafordultam, de láttam, hogy megnyílik a föld, s egy ijesztően rút szellem jön elő, s rárivallt a lányra:

– Mit jelent ez a borzasztó rázkódás? Egészen megriasztott engem. Milyen szerencsétlenség történt veled?

– Nem történt semmi baj! – felelt a lány. – Csak azt éreztem, elszorul a szívem egyedülvalóságomban. Fölkeltem, hogy valami hűsítőt igyak, ami lecsillapítja keblem háborgását, hirtelen felugrottam, elcsúsztam, és nekivágódtam a kupolának.

De a szellem azt mondta neki:

– Ó, szemérmetlen céda! Hogy tudsz hazudni! – mondta a szellem. Aztán elkezdett a palotában jobbra-balra nézelődni, végül megpillantotta a sarumat és az ásómat.

– Hohó, mik ezek a szerszámok? – kiáltott fel. – Mondd, hogy kerülnek ide ezek az emberi holmik?

– Most látom őket először, a te kezében – felelte a lány. – Soha ezelőtt nem láttam egyiket sem. A hátadra voltak akadva valószínűleg, s te magad hozhattad őket ide.

– Micsoda bolond beszéd! Te megátalkodott hazug! De engem ugyan meg nem téveszt, te átkozott!

Ezután meztelenre vetköztette a lányt, négy földbe vert karó közé keresztben kifeszítette, s kínzásnak vetve alá vallasni kezdte, hogy mi történt. Nem bírtam tovább nézni mindezt, sem a sírást tovább hallgatni, s félelemtől remegve fölmentem gyorsan a lépcsőn, s amikor kijutottam, azonnal visszatettem helyére a fedőt, ahogy volt, majd ismét betemettem a földet fölötte. S határtalan megbánással bántam, amit cselekedtem. S csak a leányra gondoltam, a szépségére és a kínzásokra, amelyekkel a szellem meggyötörte.

Azután útnak indultam, s addig mentem, amíg barátomhoz, a szabóhoz nem értem. Amikor ráakadtam, bánatában, mert azt hitte, hogy meghaltam az erdőben, bánatában úgy ült, mintha tüzes fahasábokon gubbasztott volna.

– Tegnap, amikor láttam, hogy nem térsz haza, mint máskor rendszeren, a szívem tele lett aggodalommal – mondta. – Féltettelek, hogy valami vadállat rontott rád, vagy más baj ért az erdőben. De hála legyen Allahnak, hogy épségben visszahozott!

Megköszöntem hozzám való jóságát, betértem a boltjába, és leültem a számomra kijelölt szegletben, s elgondolkoztam mindazon, ami velem történt, és átkoztam magamat, amiért a lábammal a kupolába rúgtam. S egyszer csak a szabó odalépett hozzám, és azt mondta:

– Egy ember áll a műhelyajtóban. Perzsának nézem. Hívat téged. Nála van a sarud és az ásód. Volt már velük az utca valamennyi szabójánál, és mindegyiknek elmondta, hogy hajnalok hajnalán kelt, hogy reggeli imára siessen a müezzin hívására, és azokat a tárgyakat találta, amelyek nála vannak, de sehogy sem volt képes eddig a végére járni, hogy kié lehetnek. Ekkor az utcánkban lakó szabók, akik ismernek téged, látva a sarudat és az ásódat, mindjárt tudták, hogy a tieid, és szívesen megmondták a perzsának, merre találhat meg téged. Most itt van, és vár a műhely ajtajában. Menj ki, és köszönd meg neki a fáradságát, és vedd át tőle a sarudat és az ásódat!

Elsápadtam, egész testemet átjárta a rémület. Ahogy ott álltam előtte, egyszerre csak megnyílt a föld előttem, s ott állt az említett perzsa. A szellem volt, akinek a lány semmit nem árult el. Ekkor a szellem megfogta a sarut és az ásót.

– Megmutatom neked, hogy Dzsardzsarisz a nevem, és hogy Iblisz unokája vagyok! Meglátod, hogy idehozom ennek a sarunak és ennek az ásónak a gazdáját!

S kieszelte ezt a cselt, amelyet az imént elmondtam. Elém toppant a föld alól, és egy pillanatot sem hagyva fölkapott, repült velem, vitt magával a levegőbe, s aztán a föld gyomrába. Teljesen elvesztettem az eszméletemet. Bevitt föld alatti palotába, ahol úgy belekóstolhattam a gyönyörűségbe. Láttam meztelenül az ifjú leányt, csurgott a vér az ágyékából. Könny szökött a szemembe. A dzsinn odalépett a leányhoz, megrázta, és azt mondta neki:

– Te céda, itt a szeretőd!

– Nem ismerem. Most látom először.

– Miket beszélsz? Itt van előtted a bűnjel, és mégsem vallasz!

A lány most is csak azt mondta:

– Nem ismerem. Soha életemben nem láttam.

– Ha igazán nem ismered, akkor itt ez a szablya, vágd le vele a fejét.

A lány fogta a szablyát, odajött hozzám, és megállt velem szemben. A rémülettől elsápadva nemet intettem neki, s könnyek peregtek végig az arcomon. Ekkor rám kacsintott.

– Te vagy az oka minden szerencsétlenségünknek!

Újra jelt adtam neki, s szavakkal kétértelmű verset mondtam neki, amelyben megvallottam szerelmemet, de azt a szellem nem érthette jól. A lány azonban igen, a jeleket is, a verset is, és eldobta a szablyát. A szellem odanyújtotta nekem.

– Vágd le a fejét, és futni hagylak! Nem lesz semmi bántódásod!

– Igen! – megfogtam a szablyát, előléptem, és karomat csapásra emeltem. A lány jelt adva így szólt:

– Én nem sértettem meg a jogaidat.

Szemem megtelt könnyel, eldobtam a szablyát, és azt mondtam a szellemnek:

– Hatalmas szellem! Daliás és legyőzhetetlen vitéz! Ha ez az asszony, amint te gondolod, nem bízott volna úgy igazságában, élt volna a szabadsággal, és levágta volna a fejemet. De éppen ellenkezőleg! A tulajdon két kezével dobta el magától a kardot. Hogy tudnám ezek után levágni a fejét? Amikor igaz, hogy soha életemben nem láttam őt. S végre nem hajtanám soha ezt a gonosztettet, még ha a legkeserűbb halál kelyhét itatnád is ki velem!

– Most már jól látom, szerelem van köztetek! – kiáltott fel a szellem.

S felkapta a szablyát, rácsapott vele a lány kezére, levágta, s azután a másikat. Majd levágta a jobb lábát, s a bal lábát is. Négy csapással mind a négy tagját levágta. Azt hittem, szörnyethalok, hiszen a tulajdon két szememmel néztem végig, amit művelt.

S ekkor a lány lopva rám pillantott, de a dzsinn észrevette, és rárivallt:

– Szajhák lánya! Még a szemeddel is házasságtörést követsz el?

S a nyakára csapott a kardjával, és levágta a fejét. Aztán hozzám fordult, és azt mondta:

– Tudd meg, te emberfajzat! Nekünk, szellemeknek, külön törvényeink szerint megengedett, és nemcsak, hogy szabad, de kötelesség, hogy megöljük a házasságtörő feleséget. Tudd meg azt is, hogy a nászágából ragadtam el ezt a lányt, amikor még nem volt több tizenkét évesnél, s mielőtt más hált volna vele, vagy bárkit ismert volna. Idehoztam, s minden tizedik nap meglátogattam, hogy vele töltssem az éjszakát. Egy perzsa alakját öltöttem magamra, és úgy párosodtam vele. De abban a pillanatban, amikor rájöttem, hogy megcsal, azonnal megöltem. Különben csak a szemével csalt meg, azzal, amelyikkel rád kacsintott. S ami téged illet, miután nem tudom megállapítani, hogy fajtalanokdát-e vele, nem öllek meg. De nem szeretném azt, hogy a hátam mögött kinevess, azért olyan bajt zúdítok a nyakadba, ami majd letöri a

büszkeségedet. Szabadon választhatsz a legkülönbözőbb bajok közt, amelyik tetszik.

Határtalanul megörültem, hogy megmenekülök a haláltól. S ez felbátorított arra, hogy visszaéljek a kegyelmével. Azt mondtam neki:

– Nem tudom, melyiket válasszam a sok rossz közül. Egyik se tetszik.

A dzsinn bosszúsan toppantott a lábával.

– Azt mondtam, válassz! Válaszd ki, mivé varázsoljalak el?! Szamárrá? Nem? Kutyává? Öszvérré? Hollóvá? Majommá?

Abban a reményben, hogy kegyelmet kapok tőle, jóságával még mindig visszaéltem, s így válaszoltam:

– Allahra, ó, Dzsardzsarisz, hatalmas Iblisz unokája! Ha megkegyelmezel nekem, Allah is kegyelmes lesz hozzád. Mert kedvére lesz, hogy bocsánatot adsz egy igazhitű muzulmánna, aki semmit sem vétett neked.

Így könyörögtem neki.

– Igazságtalanul ítélsz el!

– Elég volt az efféle beszédből! Ne élj vissza a jóságommal! Ha török-szakad, úgyis elvarázsollak.

S fölkapott, keresztültört a kupolán, s röpült velem a levegőben, olyan magasan, hogy a Földet akkorán láttam, mintha egy tál víz lett volna. Aztán egy hegy tetejére leszáll, s ott letett. Földet vett a kezébe, dörögött valamit fölötte, néhány szót mondott, aztán rám dobta a földet.

– Hagyd el eredeti alakodat, és majom képét öltsd magadra!

S ott, abban a pillanatban majommá változtam. De milyen majommá! Vén, legalább százesztendős, undok majommá! S amikor e förtelmes alakban láttam magamat, nagyon elkeseredtem, s tehetetlen dühömben fejemet vertem a földre. De amikor láttam, hogy semmi sem használ, sírni kezdtem. Visszasírtam régi alakomat. A szellem szörnyű hahotaszóval csak nevetett, azután eltűnt.

Ekkor kezdtem el tünődni a sors igazságtalanságán, és a magam kárán jöttem rá, hogy a sors valóban minden teremtetten lénytől független.

Ezután leugráltam a hegy tetejéről, amíg a hegy lábához nem értem. Aztán útnak eredtem. Éjjel a fákon szunyókáltam. Így élttem egy álló hónapig, amíg egy tenger partjára nem értem. Sokáig csak ácsorogtam, ám egyszer egy nagy hajót pillantottam meg a tenger közepén, amelyet a part felé sodort a kedvező szél, éppen arrafelé, ahol álltam a paron. Elbújtam egy szikla mögé, és türel-

mesen vártam. Amikor azt láttam, hogy az emberek a partra léptek, összeszedtem minden erőmet, s beugrottam a hajó középebe. Az egyik hajós elkiáltotta magát:

– Hajtsátok ki gyorsan ezt a vészmadarat!

A másik azt javasolta:

– Nem, verjük inkább agyon!

A harmadik azt kiáltotta:

– Vágjuk le karddal!

Elkezdtem sírni. A kapitánynak megesett rajtam a szíve, és azt mondta:

– Kereskedők! Ez a majom olyan szívhez szólóan könyörög, hogy megesett rajta a szívem. Oltalmamba veszem. Ne bántsa, ne hajtssa, ne zaklassa senki!

S odahívott magához, kellemes és jóságos szavakat intézett hozzám, szolgájjá fogadott, s én elvégeztem mindent. Hűségesen szolgáltam.

Folyamatosan kedvező szelünk volt ötven napig, s egy hatalmas város kikötőjében kötöttünk ki. Amikor megérkeztünk, láttuk, hogy számos mameluk tart a hajónk felé, harcosok, akiket a város királya küldött. Odajöttek és köszöntötték a kereskedőket:

– Királyunk üdvözöl benneteket, örül érkezéseteknek, és megbízott bennünket, hogy adjuk át nektek ezt a pergamentekercset. S azt kéri, hogy mindegyiktek írjon rá egy-egy sort legszebb kézírásával.

Erre felugrottam, kikaptam a kezükből a pergamentekercset, elfutottam, s megértettem velük, hogy írástudó vagyok, és írni akarok.

A kapitány azt mondta:

– Hagyjátok írni! Ha ákombákomok születnek, megakadályozzuk, hogy folytassa. De ha valóban mestere a szépírásnak, fiam-má fogadom.

Fogtam az író tollat, rányomtam a tintás szivacsra, s elkenve a tintát, írni kezdtem. Négy rögtönzött strófát írtam, mindegyiket más-más írással, a versek különbözősége szerint. Amikor befejeztem, átnyújtottam nekik a pergamentekercset. Valamennyien megnézték, és nagyon elcsodálóztak. Aztán mindenki írt rá egy-egy sort. A mamelukok aztán elmentek, s elvitték a királynak a tekercset. A király az összes írást végignézte, de nem volt megelégedve, csak az én írásommal, ami négy különböző írásmódban készült. Emiatt volt nagy a becsületem az egész világon, amikor még királyfi voltam.

Így szólt a király a jelenlévőkhöz és a rabszolgákhoz:

– Menjetek el ennek az írásnak a mesteréhez! Adjátok neki oda ezt a díszruhát, hogy magára öltse! Legszebb öszvéremre ültessétek föl, diadalmenetben, zenekísérettel hozzátok ide, és vezessétek a szíнем elé!

Mindenki mosolygott, én is nagyokat nevettem, de Sahrazád elmerülve a mesében folytatta. A király, aki megsejtett valamit, haragra lobbant, és rájuk kiáltott:

– Ha parancsot adok, kinevettek?

– Századok királya! Hogy mernénk a szavaidat kinevetni? De meg kell mondanunk, hogy az, aki ezt a gyönyörű írást írta, nem Ádám fiai közül való, hanem a hajó kapitányának majma.

A király nagyon meglepődött, de aztán örömében így kiáltott:

– Meg akarom venni azt a majmot!

S megparancsolta, menjenek a hajóhoz a majmot fogadni, vigyék magukkal a díszruhát és az öszvért is. S még azt mondta:

– Ha törik, ha szakad, fel fogjátok öltöztetni ebbe a díszruhába! Fölültetitek az öszvérré, és idehozzátok hozzám!

Sahrazád rövid szünetet tartott.

– Gyönyörűen mesélsz, kedvesem! Boldogság minden pillanat, amit veled tölthetek.

– Biztos vagy érzéseidben? – kérdezte. – Tudd meg, hogy a nők igen különböző adottságúak.

Figyelmesen hallgattam. Már világos volt számomra, hogy a kifinomult erotikához nem sokat értek.

– Vannak, akik méltók minden dicséretre, míg mások csak megvetést érdemelnek. Aki kiérdemli a férfiak megvetését, a csúf és bőbeszédű nő, akinek a haja gyapjas, homloka kiugró, szemei keskenyek és vizenyősek, orra hatalmas, ajkai ólomszürkék, szája tepsi, fogai lukaktól feketéllenek, arca vörhenyes, álla sörtés. Feje sovány és eres nyakon ül. Válla és mellkasa keskeny. Melle lelógó tarisznya, hasa üres erszény, köldöke, mint a korsó szája. Bordái kilógnak, csigolyái megszámlálhatók. Farán nincs hús, vulvája széles és hideg, lábai, kezei nagyok, de a lábszára sovány.

– Te nem ilyen vagy!

– Az ilyen tulajdonságokkal rendelkező nő nem tud örömet nyújtani a férfiaknak, s különösen nem a férjének vagy annak, aki a kegyeit élvez. Ha egy férfi merev hímtaggal közeledik az ilyen nőhöz, az hamarosan elernyed, mintha csak igavonó állathoz közeledett volna. Allah mentsen meg az ilyen nőktől!

– Megtette! – s nevettem.

– Megvetendő az a nő is, aki állandóan kacarászik, aki folyton nevetgél, kedveli a mókázást és gúnyolódást, mindig a szomszédokat járja, mások ügyeibe üti az orrát, férjét állandó panaszkodással gyötri, s ellene szövetkezik barátnőivel, folyton nagyzol, és mindenkitől elfogad ajándékokat, az ilyen asszony szégyenletes szajha.

– Az – bólíntottam. – Nálunk is az.

– S az a nő is megvetendő, aki mogorva, aki mindenben hibát talál és szószátyár. Aki könnyűvérű, perlekedő, szereti a locsogást és képtelen megtartani férje titkait. Vagy rosszindulatú vele szemben. A fondorlatos nő csak azért beszél, hogy hazudhasson. Ha ígér, csak azért teszi, hogy megszeghesse, s ha valaki megbízik benne, biztosan becsapja. Csalárd, enyveskezű, zsémbes, durva és goromba. Jó tanácsot nem tud adni, mégis mindig a mások dolgával foglalkozik, s ezzel sok bajt okoz. Minden léhaság érdeklí. Jobban szeret henyélni, mint dolgozni. Illetlen szavakat használ, ha megszólít egy muzulmánt. De még a férjével szemben is tiszteletlen! Szitkozódni sosem rest. Kellemetlen szagú, és akkor is akaszkodik rád, ha már elhagyta. S nem kevésbé megvetendő, folytatta Sahrazád, aki ok nélkül fecseg, aki álszent, s aki jót sosem cselekszik. Aki, ha férje felszólítja, hogy teljesítse házastársi kötelességét, rá se hederít. Aki férjét ügyes-bajos dolgaiban nem segíti, hanem sirámaival és panaszkodásaival szüntelenül kínozza. Az ilyen asszony, ha férjét sérelem vagy bánat érte, nem osztozik bajában, hanem nevet rajta. Inkább tréfát űz belőle, ahelyett, hogy megpróbálná rosszkedvét gyengédséggel enyhíteni. Idegen férfiához kedvesebb, mint a saját férjéhez. Ha szépnek akar látszani, azt nem férje miatt teszi, nem az ő kedvéért ékesíti fel magát, nem neki akar tetszeni. Ellenkezőleg, ha vele van, gondozatlan, és nem bánja, ha olyan szokásait és dolgait is látja, melyek férje számára visszataszítóak lehetnek. Ne remélj soha boldogságot az ilyen asszonytól! – nézett mélyen a szemembe Sahrazád, s megkérdezte:

– Meséljem tovább a második szalúk történetét?

– Igen. Kérlek! Nagyon érdekes az ezeregy éjszaka története a te változatodban.

– Ezer és egy éjszakán meséljem neked? – nevetett.

– Annál is tovább!

Sahrazád folytatta a történetet:

– Valamennyien a hajóhoz mentek, és nagyon sok pénzért megvásároltak a kapitánytól, mesélte a szalúk a ház úrnőjének. A kapitány nem akart megválni tőlem, de jelekkel tudtára adtam,

mennyire sajnálom, hogy meg kell válnom tőle. Végül aztán magukkal vittek, miután feladták rám a díszruhát, fölültettek az öszvérre, s így vonultunk be a város összes csengő-bongó hangszerének zenés kíséretében. A város lakói egyik ámulatból a másikba estek, nagy kíváncsisággal szemlélték a meglepő látványt, amihez foghatót még soha nem láttak. S amikor a király elé vezettek, megcsókoltam színe előtt a földet háromszor egymás után, majd mozdulatlanul álltam a trón előtt. A király helyet kínált, én térdre ereszkedtem. Mindenki csak bámult, milyen jó nevelésű, milyen csodálatos választékos modorú majom vagyok. Legjobban azonban maga a király ámuldozott leginkább. Alig, hogy térdre ereszkedtem, az összes jelenlevőnek megparancsolta, hogy távozzanak. Nem maradt más a teremben, csak a király, a fő emírek, egy ifjú rabszolga, a király kedveltje és én. A király parancsot adott, hogy hozzanak nekem valami ennivalót. Hoztak azonnal egy egész terített asztalt, amin mindenféle ízletes étel volt, amit szem és száj megkívánhatott, a legpompásabb csemegék, amiket nézni maga volt a gyönyörűség. S a király jelt adott az étkezésre. Felálltam, hét különböző változatban megcsókoltam színe előtt a földet, s aztán illemtudóan majomfaromra ereszkedtem, s enni kezdtem. Egyáltalán nem feledkezve meg régi jó nevelésemről. Asztalbontáskor felálltam, elmentem kezet mosni, kézmosás után visszatértem, fogtam az írotollat és egy pergamenlapot, s szép csöndben írni kezdtem süteményeink finomságáról. Amikor ezt befejeztem, letettem az írotollat és a pergamenlapot, felálltam, és illemtudóan távolabb foglaltam helyet. A király megnézte, hogy mit írtam, elolvasta, s rendkívül elcsodálkozott:

– Lehetséges az, hogy ekkora ékesszólás lakozik egy majomban? S hogy így ért az íráshoz? Allahra mondom, ez a csodák csodája!

A király saktáblát hozatott, s megkérdezte:

– Tudsz játszani?

Intettem a fejemmel, hogy tudok. Odaléptem a táblához, felállítottam a sakkfigurákat, játszani kezdtem a királlyal, s kétszer egymás után megvertem. A király azt sem tudta, mit gondoljon, egészen zavarba jött.

– Ha ez a majom Ádám fiai közül való volna, századában mindenkit fölülmúlna!

Aztán az eunuchhoz fordult:

– Siess lányomhoz, ifjú úrnődhöz, s mondd neki, jöjjön gyorsan a királyhoz! Azt szeretném, hogy a lányom mulasson ezen a látványon, és lássa ezt a csodálatos majmot.

Az eunuch elment, és csakhamar ifjú úrnőjével tért vissza, a király lányával, aki miután meglátott, fátylával azonnal eltakarta arcát, és így szólt:

– Apám! Hogy hivathattál ide, amikor itt idegen férfiak meglátják az arcom?

– Lányom – felelte a király –, nincs itt nálam más, csak ifjú rabszolgám, az eunuch, aki dajkált, ez a majom és a tulajdon apád. Ki miatt takarod el az arcod?

– Ez a majom királyfi. Királyapját Aymarosznak hívják, és egy messze a szárazföld belsejében levő országnak az ura. S a királyfit egyszerűen majommá varázsolták. Dzsardzsarisz, Iblisz sarjadéka, miután feleségét megölte. A majom, akit igazi majomnak tartasz, valójában ember, mégpedig egy tudós és nagy műveltségű, s igen bölcs ember.

A király nagyon meglepődött, s rám nézett.

– Igaz, amit a lányom rólad állít?

– Igaz! – bólintottam a fejemmel és sírva fakadtam.

A király megkérdezte a lányát.

– De hol szerezted a tudományodat, amivel felismered, ki elvarázsolt és ki nem?

– Amikor még kicsi voltam – felelte a lány –, az idős asszony, aki az anyám szolgálatában állt, valójában boszorkány volt, s ismert minden gonosz mesterkedést, s járatos volt a bűbájosságban. Ő tanított meg a boszorkányság mesterségére. S azóta, hogy tökéletesítettem ismereteimet, s a bűbájosság közel százhetven szabályát tanultam meg, amelyek közül a legjelentéktelenebb is olyan hatalmat tud adni nekem, hogy az egész palotát, minden kövével együtt s az egész várost a Kaukázus hegye mögé tudom elvinni, s az egész vidéket tükörsima tengerré tudom változtatni, s mindazokat, akik itt laknak, halakká!

– Allah igaz nevére kérlek, lányom! Szabadítsd meg ezt a fiatal embert, hogy vezíremmé tegyem! De hogy lehet, hogy te ilyen tehetség birtokában vagy, és én nem is tudok róla? – kérdezte. – Szabadítsd meg gyorsan őt! Igen kellemes ifjú lehet! Sugárzik homlokáról az értelem.

A lány így felelt:

– Nemes baráti szívvvel és köteles hódolattal.

S fogott egy kést, amibe héber szavak voltak vésve, s a késsel egy kört hasított a palota közepébe. A kör közepébe titokzatos neveket és bűvös sorokat írt, aztán maga is beállt középre, bűbajos igéket mormolt, s egy ősrégi könyvből olvasott valamit, amit nem értett senki. S a palotának az a része, ahol álltunk, egyszerre

olyan sötétségbe borult, hogy azt hittük, összedőlt a világ. Megjelent előttünk Dzsardzsarisz, a legfélelmetesebb és legutálatosabb alakjában, kezei olyanok voltak, mint a gerendák, lábai, mint egy vitorlás árbocai, s szemei lobogó máglyák. Nagy rémület fogott el bennünket. A király lánya azt mondta a szellemnek:

– Te hitszegő! Hogy törhetted meg esküdet?! Nem esküdtél meg nekem, s nem egyeztünk meg abban, hogy egyikünk sem avatkozik a másik dolgába? Áruló! Megérdemeled a sorsot, amely reád vár! – A dzsinn erre oroszlánná változott, szélesre tátotta a száját, s az ifjú lányra rontott. A lány egy hajszálat tépett ki a hajából, szájához emelte, néhány bűvös ígét mormolt, s a hajszál borotva-élesre fent karddá változott. A lány megfogta a kardot, és akkorát csapott az oroszlánra, hogy az állatot kettészelte. Az oroszlán levágott feje azonban skorpióvá változott, a lány felé kezdett mászni, aki erre kígyóvá változott, s rávetette magát a skorpióra.

Sahrazád úgy mesélt, hogy valósággal gyermekké változtatott. Izgatottan és átéléssel hallgattam a történetet, mintha nem is lettem volna felnőtt. S ezt meg is mondtam neki.

– Ezért találták ki a meséket! – mosolygott, s szeretettel simogatta meg a fejemet.

– A skorpió egyszer csak kányává változott, a kígyó saskeselyűvé, s a saskeselyű üldözőbe vette a kányát. Egy óra múlva majdnem utolérte, de akkor a kánya fekete macskává változott, a lányból farkas lett, s rettenetes harc vette kezdetét. Amikor a macska látta, hogy legyőzték, még egyszer átváltozott, hatalmas gránátalmává, s begurult az udvaron kiépített vízmedencébe, de a farkas is beugrott a vízbe, majdnem elkapta a gránátalmát, de az alma a levegőbe emelkedett. Ám nagyon súlyos volt, leesett, csak úgy koppant a márványlapon, megrepedt, s a magok kihullottak belőle. S elborították az udvar kövezetét. A farkas ezután kakassá változott, s elkezdte fölcsipegetni a gránátalma magjait. És amikor már csak egyetlenegy gránátmag maradt, s a kakas azt is el akarta nyelni, a mag kiesett véletlenül a csőréből, mert a végzet és a sors így akarta. A gránátalma utolsó magja a medence melletti egyik repedésbe olyan jól eltűnt, hogy a kakas nem tudott ráakadni. Ekkor elkezdett kiáltozni, szárnyát verdeste, s csőrével integetett felénk, de nem értettük a nyelvét, és nem tudtunk rájönni, mit akar mondani. Aztán elkezdett körbefutkosni, sürgött-forgott az udvarban, a gránátszemet kereste, amit végül a repedésben meg is talált, rávetette magát, hogy felkapja, de a gránátmag a medencébe esett, annak is a közepébe, s hallá változva elmerült a vízben. A kakas bálnává változott, utána vetette magát

a vízbe, elmerült a medencében, üldözni kezdte a halat, és jó egy órára eltűntek a tekintetünk elől. Végül olyan éles kiáltásokat hallottunk, hogy reszketni kezdtünk félelmünkben. S egyszerre csak azt láttuk, hogy a dzsinn a saját förtelmes szellemképében jelenik meg, de lángban égett, mint egy széndarab, szájából lövellt ki a láng, szemein és az orrlyukán is tódult ki a füst. Mögötte megjelent a királylány, de ő is lángban égett, izzott, mint az olvadt érc. Követte a szellemet, aki egyenesen felénk tartott. Borzasztó félelem fogott el bennünket, hogy ott, nyomban összeégünk, s hogy elveszítjük az életünket. Beugrottunk gyorsan a vízbe. Még éppen időben, mert a dzsinn ott termett, s nagy ordítással vetette ránk magát, s lángot okádott az arcunkba. De ott termett a lány is, aki a szellem arcába fújta lángot. Tűz és láng lobbant fel mindenütt körülöttünk. A lány szájából kifújta láng semmilyen kárt nem tett bennünk, de a dzsinn szájából érkező annál veszedelmesebb volt. Egy szikra majomtestem bal szemére pattant, és azonnal kiégette. Egy másik szikra a király arcára hullott, és összeégette az alsó arcát, a szakállát és a száját. A királynak minden alsó foga is kihullott. Szikra pattant az eunuch hasára is, teste tüzet fogott, lángolni kezdett, s ott, szemünk láttára meg is halt. Közben a lány üldözte a szellemet, s fújta rá a tüzet.

S egyszerre csak egy hang ütötte meg a fülünket.

– Csak Allah a nagy! Csak Allah a hatalmas! Összemorzsolja, lesújtja, és pusztulni hagyja a hitehagyót, aki megtagadja Mohamednek, az emberek urának hitét.

A király lányáé volt ez a hang. A teljesen összeégett szellemre mutatott, akiből nem maradt belőle más, csak egy rakás hamu. Aztán odalépett hozzánk, és azt mondta:

– Hozzatok nekem gyorsan egy csésze vizet!

Odavittük neki. Érthetetlen szavakat kezdett mormolni, aztán meghintett a vízzel, és azt mondta:

– Az egyetlen Igazság nevének és igazának erejénél fogva szabadulj meg! S a mindenható Allah nevének igaz ereje által öltsd magadra eredeti képed!

S ekkor emberi lényé változtam, mint amilyen azelőtt voltam. Csak félszemű lettem. A királylány, hogy megvigasztaljon, azt mondta:

– Tűzzé vált a tűz.

Apjának azt mondta:

– Nekem, atyám, végzetes halállal kell kimúlnom. Ez a halál volt megírva számomra. Ami a dzsinnt illeti, nem került volna annyi fáradságomba legyőzni, ha közönséges emberfia lett volna. Az első

összecsapásnál végeztem volna vele. A gránát magjainak felcsipegetése fárasztott ki leginkább, mert az a mag, amelyiket nem tudtam azonnal felcsípni, okozta a fő bajt. Abban a magban bújt el a dzsinn lelke. Ha azt a magot bekaphattam volna, nyomban végeztem volna vele! De sajnos, nem láttam, hová gurult. S sorsomban ez volt végzetes. Ezért kellett ekkora tusát vívnom a dzsinnel földön, vízben és a levegőben. S ahányszor a dzsinn a szabadulás egy ajtaját megnyitotta, én a pusztulását nyitottam meg. Ellenfelem végül a tűzkaput nyitotta meg. S amikor a tűzkapu megnyílik, akkor meg kell halni. Megengedte nekem a sors, hogy a szellemet elégessem, mielőtt magam is elégnék. Mielőtt megöltem, rá akartam bírni, hogy térjen meg a hitünkre, de megtagadta, ezért halálra égettem. S most rajtam a halál sora. Helyemet majd betölti Allah, és megvigasztal benneteket. – Ezután a tűzhöz kezdett el könyörögni, s addig könyörgött, amíg fekete szikrák csillantak fel körülötte, a tűz az arcába kapott, sírni kezdett, és így szólt:

– Hitet teszek róla, hogy nincs más isten, csak Allah! És vallom, hogy Mohamed az ő prófétája.

Alig mondta ki ezeket a szavakat, láttuk, hogy hamuvá válik. Nagyon sajnáltuk. Jobb lett volna, ha én lettem volna a helyén, s nem hamuként látni ezt a sugárzó alakot, ezt a gyönyörű leányt, aki olyan jót tett velem. De Allah rendelkezésével szemben soha nincs ellenvetés. S amikor a király látta, hogy a lánya hamuvá vált, kitépte azt a pár szakállát is, ami még megmaradt, fejét verte kezével, s megszaggatta ruháit. Hasonlóképp cselekedtem én is. Mind a ketten elsirattuk a lányt. Azután odajöttek a kamarások és az ország nagyjai, látták, hogy a király mély bánatba merülve, sírva ül két hamurakás mellett. Nagyon meglepődtek, sűrögtek, forogtak a király körül, de egy szót sem mertek szólani, s ez így tartott egy órán keresztül. Ekkor a király kissé magához tért, s elbeszélte mi történt a lányával és a dzsinnel.

– Allah, Allah! Micsoda szerencsétlenség! Milyen csapás! – kiáltozták az ország nagyjai.

Azután a palota asszonyai érkeztek rabszolganóikkal, s a részvét és a gyászszertartás hét napig tartott. Aztán a király megparancsolta, hogy egy hatalmas kupolát emeljenek lánya hamvai fölé. Ezt gyorsan meg is építették, s alatta éjjel-nappal gyertyákat és lámpákat égettek. A dzsinn hamvait a levegőben szórták szét, hogy Allah átka mindenütt elérje. A király aztán az átélt szenvedések miatt súlyosan megbetegedett, s biztosra vették, hogy meg

fog halni. Betegsége egy hónapig tartott. De mégis erőre kapott, magához hívatott, és azt mondta:

– Fiatalember! Mielőtt idejöttél, mindnyájan a legnagyobb boldogságban éltünk. Te vagy az oka lányom vesztének! Ő többet ért száz férfinál is! S miattad kaptam azokat az égési sebeket, amelyek eltorzítják arcomat, miattad vesztettem el a fogaimat, s miattad kellett kiállnom a számtalan gyötrelmet. Idős eunuchomat, a kitűnő szolgát, a lányom dajkálóját szintén te ölted meg. De mindez nem a te hibád. Kezed már nem tud gyógyírt hozni erre a sok bajra. Ez az én sorsom. De távozz, fiam, ebből az országból! Mert, ami eddig ért bennünket miattad, éppen elég. Távozz innen! Menj békében!

Búcsút mondtam a királynak, és mentem. De azt se tudtam, hogy merre induljak. Visszaemlékeztem mindarra, ami velem történt. Leginkább arra a szomorú eseményre, aminek következtében a fél szememet elveszítettem. S köszönetet mondtam Allahnak:

– Inkább a fél szememet veszítsem el, mint az életemet!

Ezután, mielőtt a várost elhagytam volna, a lakosztályomba mentem, hogy fürdőt vegyek. Leborotváltam a szakállam, hogy mint a többi szalúk, biztonságban utazhassak. S azóta sem múlt el nap, hogy ne sírtam volna, amikor arra a sok szerencsétlenségre gondoltam, amin keresztülmentem. Főképp bal szemem elvesztése miatt. S akárhányszor gondolok rá, jobb szemembe könny szökik, s nem látok semmit.

Útnak indultam, elhagytam a várost, országokon keresztül utaztam, míg végre a Béke Honába, Bagdadba igyekeztem. Reméltem, hogy eljutok majd az igazhívők emírje elé, s elbeszélhetek neki mindent, ami velem történt. Napokig tartó utazás után érkeztem Bagdadba ma éjjel. Testvéremmel, az első szalúkkal a városban találkoztam, aki félénken bolyongott az utcákon.

– Béke veled! – szólítottam meg.

– Béke veled is és az irgalmas szívű Allah és minden áldása! – felelte.

Beszélgetni kezdtünk, és egyszer csak azt láttuk, hogy testvé-
rünk jön felénk, a harmadik szalúk, aki békességet kívánva el-
mondta azt is, hogy idegen ebben a városban.

– Mi is idegenek vagyunk! – feleltük. – Ebbe az áldott városba ma éjjel érkezünk. Aztán együtt folytattuk az utunkat, de nem ismertük egymás történetét. A sors és végzetünk ehhez a kapuhoz vezetett bennünket. Így jöttünk ide, hozzátok. Jóságos úrnóm! Most már tudod, miért van leborotválva a szakállam, és miért hiányzik a fél szemem.

– Történeted valóban rendkívüli – szólalt meg a ház úrnője. – Allah nevében hajad simítsd hátra fejedet, és indulj, hogy meglásd Allah útján milyen ösvényt jelölt ki számodra sors.

– Nem megyek innen – felelte a szalúk –, amíg nem hallhatom harmadik társunk elbeszélését!

Erre lépett elő a harmadik szalúk. De, hogy mi az ő története, mondta Sahrazád, azt következő éjszakánkon mesélem el neked. – S halk szitárzenére mellett lassan, szertartásosan levetkőzött, s táncolni kezdett. Néztem, csodáltam karcsú testét, szétomló haját, s vágyam hegyi patakként tört utat magának. Végül mellém bújott, s végre érezhettem gyönyörű testének forróságát és simaságát. Aztán hirtelen kiugrott az ágyból, és felöltözött.

– Szeretlek – mondta. – S azt kívánom, kedvesem, hogy Allah növelje bennünk ezt az elsőprő szerelmet – nézett vissza, s kiblibbent az ajtón.

– Öröktől fogva vártam rád! Szeretlek Sahrazád! – de ezt már csak utánakiáltani tudtam. – Holnap találkozunk? – kérdeztem kétségbeesetten.

– Reggel kocsival érted jövök! – és becsapta a liftajtót.

– Milyen gyönyörűek ezek a napok, amelyeket boldogságban töltünk! – sóhajtottam.

*

Reggel a szálloda halljában találkoztunk. Sahrazád gyönyörű volt, gyönyörűbb, mint valaha. Rajta arany nyaklánc, karlánc, ujjain drágakövekkel ékesített gyűrűk. Kék-fehér csíkos szarít viselt, s olyan csodaszép volt, hogy alig tudtam megszólalni.

– Hívok taxit – hebegtem.

– Mondtam, hogy kocsival jöttem, kedves! – karolt belém, s egy szálloda előtt parkoló nyitott fehér Mercedes előtt megállt. – Te vezetsz? Vagy mellém ülsz?

Nem tudtam azonnal válaszolni az ámulattól, álltam csak ott bénán az autó előtt. Nem azért, mintha nem láttam volna még Mercedest. De meglepett ez a váratlan fordulat.

– A tiéd? – néztem a kocsit.

– Gazdag lány vagyok. Nem mondta volna? Apa India egyik leg-sikeresebb házasságközvetítője. S maharadzsa nagyapám halála előtt megbocsátott apunak, én lettem a maharáni, s tekintélyes vagyont örököltem.

– Értem – s beszálltam. – Vezess te, kedves!

Elindultunk Khadzsurahó felé. A szélben testéhez tapadt a selyem szári, s életemre esküszöm, hogy ilyen szép nőt életemben még nem láttam. S engem szeret, s én szeretem őt!

– A Teremtő valóban megajándékozott! – gondoltam. A kardiológiai intenzív osztályon fekvő néhai feleségemet gyakran meglátogatta a kórház rabbija, s látva rajtam a reménytelenséget és elkeseredett tekintetet, azt mondta:

– Az Örökkévaló megjutalmazza majd!

A rabbi igazat mondott.

– Mire gondolsz, kedvesem?

Sahrazád észrevette, hogy magamba roskadva ülök mellette. Elmondtam neki őszintén, hogy min gondolkodom.

– Életemben fölkel a Nap, amikor megismertelek, szerelmem! S minden pillanatban mellettem – mondta.

– Szeretlek – feleletem. – Mint álmok és mesék birodalmát látlak téged.

Forrón megcsókolt, miközben bravúrosan vezetett.

Megérkeztünk Kadzsurahóba. A pompás régi város nyolcvanöt temploma mind csodálattal töltött el, mert álszerénység és főleg prüdéria nélkül faragtak a falakra érzéki nőket és a formás férfiakat. Halhatatlanná tették őket! S mindenki gyönyörködhet a szerelem intim és változatos helyzeteiben. Hajlékony, kígyózó, erotikus formák, élettől lüktető égi és földi alakok.

– A mai India hogy viseli el mindezt? India, mely a csókot se tűri el a mozivásznon! – kérdeztem. A falakon, sok helyen olyan jelek láthatók, amelyekhez képest Bergman filmjei konzervatívnak mondhatók.

– Rosszul – felelte Sahrazád. – Az egyik hetilap főszerkesztője, bírósági ítélet után, mert lapjában hiányos öltözetű nő képét közölte le, kiáltva kérdezte:

– Legközelebb Khadzsuraho és Konárok szobrait is meg fogják bírságotolni, uraim?

– Remek – nevettem.

– A konzervatívok és fundamentalisták legszívesebben letakarják a szobrokat.

– Ölelkező szerelmesek szobrai hogy kerülhettek indiai templomok falára? – ma sokan ezt kérdezik. A IX. századtól Csandéla királyok vallási és politikai székvárosa négyszáz éven át itt virágzott, s fel sem merült bennük, hogy a szerelem ábrázolásában valami elutasítandó lenne.

– Nem olyan volt itt az élet, mint máshol Indiában?

– Akkor India Ázsia Eldorádója volt. Az emberek gazdagok voltak, a föld sok gyümölcsöt termelt, virágzott minden, s az élet örömei végtelennek tűntek. Az asszony elzárkózása, a *pardá* nem vetett még árnyékot az örömökre. Az egyszerűen öltözött, de gazdagon felékszerezett emberek, vidáman vettek részt a vásárokon, lakomákon, a vadászatokon, a drámával, zenével és tánccal elegyített előadásokon...

Egymást átölelve sétáltunk a templomok között. A falakon ezer évvel korábban élt emberek kőbe faragott világa tárult a szemünk elé. Gyerekek iskolába mentek, a munkások köveket fejtettek és cipeltek, a zenészek doboltak, flótáztak, a nők szemüket festették, hajukat mosták, kiszedték a lábukba akadt tüskét, labda után futottak, levelet kaptak, aminek örültek, vagy amiben rossz hír érkezett. A doktorok operáltak, az öregek beszélgettek. A színészek játszottak. A katonák összezsaptak, elefántháton, lovon, tevéen vagy gyalogosan. Hadtáposok ebédet, a muzsikások zenét, a prostituáltak olcsó szerelemet szolgáltatottak. A részeg katonák támolyogtak. Szeretőik, férfiak és nők, ölelésbe fonódott karcsú testek! És a szerelmespárok ezrei és ezrei! Egymáshoz simuló arcok! És sok mosoly! Mély és nagyon emberi. Büszkeség és boldogság! Kín és fájdalom! S magáról megfélemedező, szédült öröm.

– Az emberi élet apró rezzenéseinek káprázatos galériája! Egy mozdulat sincs, amelyik nem lenne emberi! – csodálkoztam.

– A hinduizmusban a szexualitás soha sem tartozott a tabuk közé. A termékenység kultuszokból örökölt szexuális szimbólumok rítusaink szerves részét alkotják. A férfi és a női nemi szerv: az egyesülés tisztelete – nézett rám Sahrazád.

Valóban. Itt, Kadzsuráhóban magam is láthattam, hogy a gyermekre vágyakozó nők és a serdülő szűzlányok a lingam tiszteletét milyen áhítattal végzik. Simogatják, illatos kenőccsel kenik. Virágfüzérrel ékesítik, vagy csókolgatják. Tizenéves lányok arcpirulás vagy kaján mosoly nélkül bámulják a templomok falait díszítő erotikus domborműveket, melyek a közösülés különböző pozícióit ábrázolják. Miközben tapasztaltam Indiában az indek magánéletének zártságát, a „szabad szerelem” teljes hiányát, és azt, hogy az emberek milyen szemérmesen beszélnek és öltözködnek.

Sahrazád megpróbálta megértetni velem ezt az ellentmondást.

– Van összhang e két jelenség között. A családban. A szexuális élet és a vallási rítusok kizárólagos színhelyén. A szexualitás a teremtés aktusa. A férfi és nő az élet hordozói, azért a házasságon belüli kapcsolat tökéletesítése az élet egyik legfőbb célja. Nyugaton is, keleten is harmonikus házastársi élet úgy képzelhető el, ha

mind a két fél megtalálja a gyönyört. Az indek ennek ismeretében fejlesztették ki a „szerelem tudományát”. Az egyesülés módjainak részletes ábrázolását azért vésték a falakba – mutatott Sahrazád a díszítő erotikus jelenetekre –, mert az emberek nem voltak akkor sem egyformák. Eltérő nemi szükségletekkel és képességekkel rendelkeztek, s a hagyományos ind rendszerező elv ebben is kiválóan érvényesülhetett. A képzelőerő szerepe azonban nem azt jelentette, hogy csak a vad érzékiség és a fantázia működött.

Sahrazád olvasott és művelt, mint előkelő származású apja, s most, itt, a hely szelleme miatt nagy jelentőséget tulajdonítottam annak, hogy Sahrazád valójában maharáni.

– A szobrok láttán az jut még eszembe – folytatta Sahrazád –, hogy az egyesülés akkor lesz csak jóleső, ha a gyomrod nem terheled meg nehéz ételekkel és italokkal, mielőtt egy nőhöz közeledsz. A teli gyomor csak bajt okoz mindkettőtöknek: a köszvény és a gutaütés ijesztő tüneteit fogod tapasztalni magadon, de a legkevesebb, hogy vizelési problémáid lesznek, s látásod gyengül – nézett rám, s én, mint egy jó diák, aki figyel az órán, hallgattam őt.

– A nehéz ételektől és italoktól tartózkodj tehát, és nem kell akkor félned ezektől a betegségektől! S mielőtt a munka dandárjához fognál, játszadd el asszonyoddal! Nézd, a szobrok is ezt ábrázolják! Az egyesülés mindkettőtöknek nyújtson kielégülést! Megfigyelheted a jeleneteket a falakon! Jól teszed, ha játékba kezdesz, mielőtt bevezeted szerszámodat. Látod? A férfi felizgatja nőt csókjaival, a nő ajkai beszívásával és a mellek harapdálásával. Csókokkal árasztja el köldökét, combjait, és az alsóbb részeknek is időt szentel.

Sahrazád kellemes, bűgő hangja ebben az erotikus légkörben számomra olyan izgató volt, hogy ott, azon a félreeső helyen, ahol álltunk, arcáról felemeltem a fátylat, és szájon csókoltam. S ő visszacsókol. Sokáig öleltem és gyengéden szorítottam magamhoz.

– Gyönyörűség nekem az élet, mert szeretlek! – mondtam.

– Szívünk reménye gyönyörű öröme fordult – felelte fátylát igazgatva s a szobrokra nézett.

– A szoboralakokon láthatod, a férfi simogatja a nő karját, nem hagy ki egyetlen porcikát sem. Magához vonja kedvese tomporát, és szerelmes alázatot mutat. Lábaival kulcsolja át a nő lábait és szorítja karjaiba. Ha azt tapasztalja, hogy a nő szeme elhomályosul, nagyokat sóhajt, s erősen vágyakozik a közösülésre, hagyja, hogy vágyaik beteljesüljenek. De hagyja saját vágyaidat is a

magasba csapni, mert ez lesz a legalkalmasabb pillanat a szerelmi játéokra. S a gyönyör, amit a nő érezni fog, rendkívüli lesz. A férfi tovább dédelgeti, ő is a kedvében jár. Az okos férfi tudja: ha a nő nagyokat sóhajt, ajkai kipirulnak, szemei sóvárag, szája félig nyitva, mozdulatai tétovák, s úgy látszik: vágyik az ágyba, léptei bizonytalanok, és ásítás kerülgeti, tudja, hogy elérkezett a legalkalmasabb pillanat az egyesülésre. Ha a férfi ekkor teljesíti kötelességét, biztosan élvezetben lesz része. Érezni fogja, amint a nő méhének szájával hímtagjára tapad, s ez a legnagyobb gyönyört okozza mindkettőjüknek, s ez hozza létre mindenekelőtt a szerelmet és a ragaszkodást.

Sahrazád belém karolt, s sétálva tovább a szobrokat bámultuk.

– A nő olyan, mint a gyümölcs. Zamatát nem tudod mindaddig élvezni, amíg kezdeddel nem dörzsölted meg. A nő is, mint a bazsalikom, akkor ontja illatát, ha ujjad dörzsölésétől felhevül. S olyan, mint a borostyán. Pórusaiba rejtve őrizi illatát, amíg kezdedbe nem veszed, s fel nem melegíted. A nő ugyanígy viselkedik. Láthatod magad is a domborműveken. Ha játszadozásaidal, csókokkal, harapdálásokkal és simogatásokkal nem kelted életre, nem fogod megkapni, amit tőle vársz. Nem fogod örömeid lelni, ha ágyába bújsz, s nem fogsz hajlandóságot mutatni, vágyat és szerelmet ébreszteni benne magad iránt. Minden jó tulajdonsága rejtve marad előtted... Apa könyvtárában olvastam: – folytatta Sahrazád – mesélték, hogy egy férfi megkérdezett egy nőt, vajon milyen eszközökkel lehet vágyat kelteni az asszonyi szívben. S ez a férfi a következő választ kapta:

– Ó, te tudatlan! Az előtte történő játszadozás és simogatás, s a magömlés pillanatában szorosra fonódó ölelés fokozza az egyesülés utáni vágyakozást.

– Hidd el! – mondta a nő a tudatlan férfinak. – A csókok, a harapdálások, az ajkak beszívása, a szoros ölelés, a száj látogatása a kebleken, valamint a finom nyál szürcsölése teszik tartóssá a ragaszkodást. Ekképp cselekedve egyszerre tudtok eljutni a kéjérzet tetőfokára, s egyazon pillanatban élvezhetitek gyönyör ízét. A méh megragadja a férfi hímtagját, s ez mindkettőjüknek tökéletes élvezetet nyújt. Ez szüli a szerelmet – mondta a nő ennek a férfinak. – És ha a dolgok nem így alakulnak, a nő nem tudja teljes egészében kivenni részét az élvezetektől, és a méh örömeiben hiányt szenved. Tudd meg – folytatta a nő –, hogy a nő nem érzi vágyát teljesülni, és nem szereti „lovasát”, ha az nem képes elérni méhének száját. De ha az is munkába van fogva,

akkor a nő a leghevesebb szerelemmel viseltetik lovagja iránt, legyen az akármilyen csúf külsejű.

– Jó alaposan vedd szemügyre a domborművek pompás alakjait! – mutatott Sahrazád az egyik szoborra, amely egy összeölelkező párt ábrázolt. – Egy bölcs bizalmas közlése jut eszemre róluk.

– Ó, te férfi, aki egy asszony vonzalmára vágysz! – írta. – Szerelméért esedezel, és azt szeretnéd, hogy ez az érzés örökké tartson szívében? Játsszadd el vele az egyesülés megkezdése előtt. Készítsd fel őt az élvezetekre, és semmit se mulassz el ennek érdekében. Nagy szorgalommal tárd fel titkait, és ha már teljesen belefeledkeztél, ne hagyd, hogy valami más foglalja el gondolatait. Ne szalaszd el a kedvező pillanatot, amikor nedvesen csillogó szemeit félig lehunyja. Kezdj akkor munkához, de ne felejtse el: csak akkor, amikor csókjaid elérték a kellő hatást... Miután az izgalom így a tetőpontra hágott, vezesd be szerszámod, és ha megfelelő mozdulatokat végzel, akkor a nőnek olyan gyönyörben lesz része, mely minden vágyát kielégíti. Feküdj a mellére, áraszd el csókokkal az arcát, és ne hagya el szárszámod a rést. Törekedj méhének szája felé, mert ez fogja megkoronázni munkádat.

– Magam is ezt fogom tenni! – mondtam nevetve.

– Ó, kedves! Szívemben palota magasodik, s szerelemből épült a fala – felelte Sahrazád s rám nézett. – Az istenek kegyelméből, ha ezt az örömet is elérted, vigyázz, nehogy kihúzd vessződet! Hagyd még benn, és élvezd a határtalan gyönyört! Hallhasd nőd ziháló lélegzését és sóhajait! Mert ezek tanúsítják a boldogság hőfokát, amit adtál. Ha vége az élvezetnek, s a szerelmi ütközet lezajlott, légy óvatos! Nehogy rögtön felkelj! Lassan vonulj vissza! Maradj még a közelében, feküdj az ágy jobb oldalára, mely tanúja volt az örömöknek. Kellemesen fogod érezni magad, nem úgy, mint az a férfi, aki minden finomság nélkül, öszvér módjára hágya meg asszonyát, s aki magja elfolytatása után siet kihúzni szerszámját, és otthagyni asszonyát. Te kerüld az efféle viselkedést! – nézett rám. – Nézd, kedvesem! Erre tanítanak itt ezek a szobrok. Az állatias viselkedés a nőt minden élvezettől megfosztja. Az egyesülés igazi bajnoka ne tévessze szem elől: ha kellemes egyesülésre vágyik, mely egyformán boldogságot és egyszersmind kielégülést nyújt mindkét szerelmes félnek, akkor a férfi játsszadd el asszonyával. Vágyát csókokkal, harapdálásokkal, ajkai beszívásával, arca és nyaka simogatásával ébressze fel. A domborművek szerelmi jelenetei erre tanítanak bennünket. Figyeld meg, hogy a férfi hol hátára, hol meg a hasára fordítja szerelmesét, amíg nem

látja szemein, hogy közeleg a gyönyörök ideje. S amikor a nő kipirult ajkai remegni kezdenek, szemei elhomályosulnak, kapkodva veszi a levegőt, biztos, hogy szenvedélyesen kívánja már az egyesülést. Combjai között ekkor kell elhelyezkedni, s a szerszámmal behatolni. Ha a férfi követi ezt a tanítást, örömteli ölelésben lesz része, mely jóleső megleléssel tölti majd el, s kellemes emlékeket hagy benne.

– Erre várok! – sóhajtottam.

– Én is, kedvesem. Neked adom ajkam csókját, ölem, keblem melegét!

Sahrazád belém karolva hozzám bújt, s így néztük tovább a szobrokat.

– Indiai bölcsek úgy tanítják – szólalt meg kis idő múlva –, hogy ha egyesülni akarsz, fektesd a földre a nőt. Hajolj fölé, hogy ajkaitok találkozzanak. Vondd őt magadhoz, tapadj a szájára, és ajkaidal fald fel őt. Csókold mellét, hasát és csípőjét, szorítsd karjaidba, hogy előntse a mámor. S amikor látod, hogy eljutott idáig, igazítsd helyére szerszámodat. Ha így cselekszel, a gyönyör mindkettőtököt egyszerre lep meg. Ez az, ami a nő élvezetét megédesíti. De ha nem követed a bölcsek tanácsait, a nő nem jut el a kielégülésig, s te sosem fogsz örömet szerezni neki. Az egyesülés befejezése után se kelj fel rögtön, hanem nődöt simogasd még.

Sahrazád minden szavát figyelmesen hallgattam. Éreztem, arra gondol, amire én. S hogy rólunk beszél. Utánam epekedik, s én utána.

– Kaljánamalla rendszerezte és az *Anangaranga avagy a szerelmi játékok istenének színpada* című művében írta le a különféle férfi típusokat, a szerelmi egyesülések fajtáit, a jóni és a lingam méreteit, és a gyönyör fokait, amelyek a domborműveken is jól láthatók. A nők szerelmi vágyának felébresztéséről szerzett tapasztalatairól is beszámolt. Az őszemű – mutatott Sahrazád egy gyönyörű nőt ábrázoló szoborra – szerelmi vágyának felébresztése a hónap első felében a következő sorrendben történik: simogatod a haját, szemét, ajkát, arcát, nyakát, hónalját, mellbimbóját, mellét, köldökét, farát, jóniját, térde tájékát, bokáját, lábát, nagy lábujját. A hónap második felében ezt fordított sorrendben teszed: alulról felfelé.

Tudtam, hogy Sahrazád is padminí. Így válaszoltam:

– Ezt fogom tenni! – S nagyokat sóhajtottam.

Egymásba átkarolva sétáltunk tovább. Egy parkba érkeztünk, ahol bokrok között a fűre telepedtünk. Sahrazád megcsókolt, majd suttogva folytatta. S amit mondott, azt tettem:

– A hajválasztékot körmöddel érintsd!...
Érintettem.

– Szemem és arcom csókold!...
Csókoltam.

– Ajkamat fogaddal sértsd fel!...
Nő engem ilyen erotikus magaslatokba nem emelt még, mint ő.

– Édes balzsamom lettél, szerelmem! – súgtam a fülébe, aminek a hatására egyre felhevültebb állapotba került.

– Hónaljamat és a nyakamat körmeiddel karmold!...
Karmoltam.

– Farom és mellbimbóm szorosan markold!...
Úgy tettem.

– Köldököm nyitott tenyérrel ütögesd!...
Ütögettem, de ő megragadta a kezemet, és a bugyijába csúsztatta:

– Most jónimban elefántjátékot játszsz!
Játszottam, és csiklandoztam.

– Ezt a műveletet a hím elefánt ormányával végzi – mondta.
– De nekem nincs ormányom!

Erre nagyot neveltünk, s a szerelem olyan magas ormaira érkezünk, hogy ott az „oxigénhiánytól” szinte már szédelegtünk.

Beesteledett. Sahrazád szállodai szobámban látogatott meg. Megmosta a lábamat, ágyamon ülve masszírozott és simogatott, testem erotikus pontjait biztosan kitapintva masszázssal emelt ki a földi létből magasabb szférákba, amelyekben még nem volt részem életemben. Közben a harmadik szalúk történetébe kezdett.

– Ó, dicsőséges úrnőm! – mondta a szalúk.
– Emlékszel még a szalúkokra, kedves? – kérdezte Sahrazád.

Bólintottam, hogy igen. Sahrazád folytatta: – Ne gondold, hogy az én történetem éppen olyan csodálatos, mint a két társamé – mondta a szalúk. – Mert sokkal megdöbbenőbb, mint az övék. Társaimnak a sok szerencsétlenség egyszerűen a sors és a végzet rendeléséből zúdult nyakába, míg velem egészen más történt. Nekem azért kellett leborotválnom szakállamat, és a fél szemem azért vesztettem el, mert saját hibám miatt vívtam ki magam ellen a sorsot. Király vagyok én is, királyfinak születtem. Apámat Kászibnak hívták. Amikor királyapám meghalt, megörököltem az országot, igazságosan uralkodtam és sok jót tettem alattvalóimmal. De nagyon szerettem a tengeri utazást. Nem is volt hiányom benne, mert országom fővárosa a tenger partjára épült, és számos sziget is tartozott a birodalmamhoz. Egy napon elhatároztam, hogy valamennyi szigetemet meglátogatom. Felszereltem tíz nagy

hajót, megrakattam egy hónapra elegendő élelemmel, s útra keltem. Az utazás húsz napig tartott, amikor ellenkező irányból kezdett fújni a szél, s hajnalig tombolt, majd kicsit lecsendesedett, a tenger elcsöndesült, s a felkelő nap fényében egy kis szigetet pillantottunk meg, ahol meghúzhattuk magunkat. Partra szálltunk, süttünk, főztünk, ettünk, aztán két napig pihentünk, megvártuk, amíg a vihar elült, aztán tovább folytattuk utunkat. Az utazás még húsz napig tartott, amikor hirtelen utat veszítettünk. Olyan vizekre tévedt a hajó, amelyek ismeretlenek voltak előttünk és a kapitány előtt is. Mert a kapitány valóban nem ismert rá erre a tengerre. Ekkor azt mondtuk a hajóőrnek:

– Nézz körül a tengeren, de nagy figyelemmel!

Az őr felmászott az árbocra, azután leszállott, és azt mondta a kapitánynak:

– Jobb oldalon sok halat láttam a víz felszínén, és távol a tenger közepén észrevettem valamit, amit hol feketének, hol fehérnek látok.

Erre a kapitány arca olyan sárga lett, mint a viasz, földhöz vágta a turbánját, megtépte a szakállát, és azt mondta:

– Ez a veszítéket jelenti! Egyikünk se fog épp bőrrel megmenekülni! – Aztán sírva fakadt, és vele együtt mi is.

Megkérdeztem a kapitánytól:

– Kapitány! Mondd meg nekünk, mi a magyarázata az őr szavainak?

– Tudd meg, uram – felelte –, hogy attól a naptól kezdve, amikor ellenszelet kaptunk, utunkról letértünk, tizennegyedik napja nem a helyes utat járjuk, és nincs kedvező szél, amely a jó útra visszaterelne bennünket. Tudd meg azt is, mi a magyarázata annak, hogy amit láatsz, hol fekete, hol fehér, s közelében a víz tükrén úszkálnak a halak. Holnap a fekete szirtek egyik sziklájához érkezünk, aminek Delejes Bérc a neve. A hullámok teljes erejükkel sodornak majd a szikla oldalához. Hajónk darabokra hull majd szét, kirepülnek belőle a szögek, mert mindegyiket magához vonzza a mágnes hegy, s odatapadnak a lejtőire. A mindenható Allah a mágnes hegyet azzal a titkos erővel ruházta fel, hogy mindent magához tud vonzani, ami vasból van. El sem tudod képzelni, milyen rettentően sok vastárgy halmozódott már itt össze, amióta a hajók idesodródhatnak. Allah a megmondhatója, mennyi lehet! A tengerről azt is látni, hogy a hegy tetején egy sárgaréz borítású templom fénylik, amelyet tíz rézoszlop tart, s a templom tetején lovas ül rézlovon, s a lovas rézlándzsát tart a kezében, s mellén ólomtábla függ, amelyre ismeretlen és bűvös

erejű neveket véstek. Tudd meg, király, hogy amíg az a lovas ott ül a lován, addig valamennyi hajó, mely errefelé sodródik, ízzéporrá törik szét, és a hajók utasai elpusztulnak. S minden vas, ami a hajókon van, odatapad a hegy oldalához. S nincs mód a menekülésre, amíg azt a lovast le nem taszítják a lováról.

A kapitány sírni kezdett, hullott a könnye, mint a záporosó, s mi biztosak voltunk abban, hogy menthetetlenül itt a vesztünk, s mindenki elbúcsúzott azoktól, akikkel barátságban volt.

És valóban, alig virradt ránk a reggel, már egész közel jártunk a delejes erővel rendelkező hegyhez. S amikor mind a tíz hajónk a hegy lábához ért, egyszerre ezrével kezdtek kirepülni a hajók szögei, lepattantak a vasalások, s odatapadtak a hegy oldalához. A hajóik szétmállottak, mi meg valamennyien a tengerbe estünk. A víz egész nap kénye-kedve szerint dobált bennünket, néhányan közülünk megfulladtak, néhányan megmenekültek, de akik megmenekültek, azok sem ismertek és nem leltek soha többé egymásra.

Lélegzetemet visszafojtva hallgattam Sahrazádot. Csodálatos képességű mesemondó volt.

– Mert a rettenetes hullámok – folytatta Sahrazád – és a kavargó szelek a világ minden tájára szétszórták őket. Ami engem illet – mondta a szalúk –, a magasságbeli Allah megmentett, mert más megpróbáltatásokat szánt nekem. Nagy szenvedéseket és nagy szerencsétlenségeket. A sok gerenda közül az egyikben meg tudtam kapaszkodni, a hullámok és a szél kivetett a partra, a mágnes hegy lábánál. Itt egy ösvényre bukkantam, amely sziklába vágott lépcsőkön a hegy tetejére vezetett. A magasságbeli Allah nevét hívtam azonnal segítségül, s könyörögtem hozzá, aztán elkezdtem fölfelé kapaszkodni a hegyen a sziklába vágott lépcsőkön, és amikor Allah rendeléséből a szél lassan elcsitult, sikerült megmásznom a hegyet. Szabadulásomnak nagyon örültem, az örömem nem ismert határt. Nem is volt más hátra, csak az, hogy elérjem a templomot. Végül elértem, s átléptem a küszöbét. Leborultam a földre, és köszönetet mondtam Allahnak szabadulásomért. A fáradtság azonban annyira összetört, hogy rögtön elaludtam. S álmomban hangot hallottam. Így szólt hozzám:

– Kászib fia! Ha felébredsz álmodból, kezdj el ásni a lábad alatt! Egy rézijat találsz és három ólom nyílveaszót, amelyre bűvös erejű ígéket véstek. Fogd az íjat, és lödd le a lovast! Azt, amelyik a templom tetején áll, és add vissza az emberiség nyugalma! Szabadítsd meg ettől a rémséges csapádtól! Ha a lovast nyiladdal eltalálsz, lezuhan a tengerbe, íjad a földre esik. Akkor kapd fel az

íjat és ásd el azon a helyen, ahová leest. Közben a tenger forrni kezd, felcsap egészen a hegy tetejéig, ahol te állsz. Ekkor egy bárkát pillantasz meg a tengeren, s a bárkában egy embert, aki kezében evezővel odalép majd hozzád. Minden félelem nélkül szállj be vele a bárkába. De vigyázz, ne ejtsd ki a szádon Allah szent nevét! Mert azt semmi szín alatt nem szabad! Aztán ha már bent ülsz a bárkában, induljatok el! Tíz napig fogtok hajókézni, míg ki nem értek a Szabadulás Tengerére. Ha erre a tengerre kijutsz, találsz majd valakit, aki eljuttat az országodba. De ne felejtsd! Mindez csak akkor történik meg veled, ha Allah nevét nem ejted ki a szádon.

S ebben a pillanatban álmomból fölébredtem, és nekiláttam, hogy a hang parancsát végrehajtsam. Ráakadtam az újra, a nyíl-vesszőkre, eltaláltam a lovast, s ledöntöttem a lováról. A lovas a tengerbe zuhant. S az íj kihullott a kezemből, s azon a helyen azonnal eltemettem. A tenger tüstént háborogni kezdett, forrt a vize, felcsapott a hegy tetejéig, ahol álltam. Néhány pillanat múlva már láttam, hogy a tenger közepén bárka jelenik, s egyenesen felém tart. Amikor a bárka egészen közel ért hozzám, egy réz-embert pillantottam meg benne, akinek a mellén ólomtábla volt, rajta titkos nevek és bűvös erejű igék. Beszálltam a bárkába, de nem szóltam egy szót sem. A rézember tíz álló napon keresztül vitt engem. S ekkor a távolban szigeteket pillantottam meg. S ez már a szabadulásomat jelentette. Olyan határtalan öröm fogott el, hogy izgalomban kicsűszott a számon Allah neve, dicsőíteni kezdtem:

– Allah, akbar! Allah, akbar!

S alig ejtettem ki e megszentelt szavakat, a rézember megragadott, a tengerbe dobott, s eltűnt a szemem elől. Tudtam úszni, s úsztam egész nap, míg le nem szállt az éj. A karom elmerevedett, a vállam sajgott a fáradtságtól. Egészen kimerültem. Éreztem, hogy ütött a halálom órája, elrebegetem a hívők búcsúimáját az élettől, s készültem a halálra. De a tenger ebben a pillanatban minden hullámánál hatalmasabbat sodort felém, ez a hullám akkora volt, mint egy óriási vár, felkapott, és a partra dobott, egyikre azok közül a szigetek közül, amelyeket a bárkából láttam. Allah így akarta. Ezután kicsavartam a vizet a ruhámból, kitergettem a földre, hogy megszáradjon, azután lefeküdtem aludni. Amikor felébredtem, a száradt ruhát magamra vettem, aztán körülnéztem, hogy merre induljak. Termékeny völgy tárult a szemem elé, leereszkedtem, s alaposan átkutattam az egészséget. Aztán

bejártam minden zugát, s megállapítottam, hogy egy kis szigeten vagyok, amelyet minden oldalról tükörsima tenger vesz körül.

– Micsoda szerencsétlenség! – mondtam. – Akárhányszor megszabadulok a veszedelemből, mindig egy másikba, még nagyobbba kerülök!

Miközben így elmerültem a gondolataimban, egy bárkát pillantottam meg, amelyben emberek ültek. S ekkor, félelmemben, hogy megint valami kellemetlen esemény veszi kezdetét, felmásztam egy fára, és onnan néztem, hogy mi történik. Láttam, hogy a bárka partot ért, és tíz rabszolga szállt ki belőle, mindegyikük ásót tartott a kezében, s elindultak, meg sem álltak a sziget közepéig. Ott elkezdtek ásni, amíg egy fedőre nem bukkantak. Fölemelték, kinyitották az ajtót, amelyik alatta volt. Amikor ezt befejezték, visszatértek a bárkához, és elkezdtek kirakni. Kenyeret, lisztet, vaját, juhhúst, zsákokat és sok egyebet hordtak ki a hátukon, ami egy háztartás számára fontos. A rabszolgák ki-be jártak, a bárkából mindent kiraktak, aztán pompás ruhákat, öltözékeket hoztak karjukon. Ekkor vettem észre, hogy a rabszolgák között egy tiszteletre méltó aggastyán is van. Sejk, aki egy fiút vezetett, akit a tökéletesség szobráról is mintázhattak volna, olyan szépséges volt, s gyöngye, mint egy hajlékony ág, példázata a hibátlan szépségű testnek, s olyan megigéző volt minden bája, hogy szívemet tüstént elbűvölte. Együtt vonultak, az ajtóhoz értek, ott leszálltak a mélybe, eltűntek a szemem elől, de néhány perc múlva a fiú kivételével valamennyien visszajöttek, visszatértek a bárkához, beszálltak, és elhajóztak. Amikor eltűntek a horizonton túl, lemásztam a fáról, odafutottam, ahol betemették a földet. Elkezdtem ásni, és addig dolgoztam, amíg rá nem akadtam a fedőre. A fedő fából volt, és akkora, mint egy malomkerék. Allah segítségével nyomban felemeltem, alatta csigalépcsőt pillantottam meg, lementem rajta, miközben nagyokat dobbant a szívem, s végül leérkezve egy tágas termet pillantottam meg, amit nagy értékű szőnyegekkel borítottak be, s mindenütt selyem- és bársonyszövetet láttam. Alacsony kereveten, égő viaszgyertyák és virágokkal telt vázák, gyümölcsökkel és édességekkel megrakott tálak közt ült egy búbajos fiú, aki legyezővel hűsítette arcát. Amikor észrevett, nagyon megszeppent.

– Béke legyen veled! – mondtam neki.

– Béke legyen veled! És az irgalmas szívű Allah és minden áldása!

– Uram, nyugodjék meg a szíved egészen! Királyfi vagyok, sőt király. Allah vezérelt ide hozzád, hogy megszabadítsalak ebből a

föld alatti börtönből, ahová kétségkívül azért szálltak le veled az emberek, hogy elveszítsenek. De én tüstént megszabadítalak. A barátom leszel, a puszta látásod is egészen elveszi az eszem.

Ekkor a fiú elmosolyodott, bájos nevetésre nyílt az ajka. Hellyel kínált, maga mellé ültetett a kereveten.

– Nem azért vagyok ezen a helyen, uram, hogy meghaljak, hanem, hogy elkerüljem a halált. Tudd meg, hogy én egy híres és neves ötvös fia vagyok, akit az egész világon ismernek a gazdagságáról és kincsei sokaságáról, karavánjairól, amelyeket messze földre küld, hogy drágakövet adjon el a földkerekség királyainak és emíreinek. Ám amikor élete alkonyán kissé megkésve megszülettem, apámat a jövőmondás mesterei figyelmeztették, hogy előbb fogok meghalni, mint ő és jó anyám. Apám nagyon örült születésemnek és anyám nagy boldogságának, aki a világra hozott Allah rendelése szerint, mégis sok gond emésztette, miután a tudósok kiolvasták a sorsomat a csillagokból. Kertelés nélkül megmondták neki, hogy meg fognak ölni. Kászib király fia lesz a gyilkosom, s halálom negyven nappal azután lesz, miután a király a mágnes hegy tetejéről a tengerbe döntötte a rézlovast. Nagy volt apám bánata. S emiatt különös szerető gonddal vett körül, s nagy figyelmet fordított a nevelésemre. Tizenöt éves voltam, amikor tudomást szerzett arról, hogy a rézlovast a tengerbe döntötték. Elkezdett sírni, emésztette magát, vele együtt sírt anyám is, arca egészen eltorzult. Teste lesoványodott, olyan lett, mint egy ijesztő vénember, akit megtört az idő és a szenvedés. Aztán idehozott, ebbe a föld alatti verembe, erre a szigetre, ahol születésem óta dolgoztak az emberei, hogy majd elrejtssenek, ha keres a király, akinek tizenöt éves koromban kell megölnie. Egészen biztosak voltunk abban, hogy Kászib fia nem fog megtalálni ezen a szigeten.

Hallgattam ennek a bájos fiúnak a szavait, s azt gondoltam magamban:

– Hogy csalódhatnak ennyire azok, akik a csillagokban olvasnak? Allahra mondom, szívem melengető lángja ez a gyönyörű ifjú. Inkább magamat ölöm meg, mint őt.

– Gyermekeim! A mindenható Allah sohasem akarhatja, hogy ilyen virágot, mint te vagy, letépjenek! S azért vagyok itt, hogy megvédjelek. Veled maradok életem végéig.

– Ha a negyven nap lejárt – felelte a fiú –, apám eljön értem, hogy elvigyen. Ha a negyven nap eltelik, elmúlik a veszély.

– Allahra, gyermekem! – feleltem. – Veled maradok negyven napig, aztán megkérem apádat, engedje, hogy velem jöjj az én országomba, ahol barátom és a trónom örököse leszel!

Az ötvös fia köszönetet mondott, láttam, hogy milyen jól nevelt, és ő is vonzalmat érez irántam, akárcsak én iránta. Barátságosan kezdtünk el beszélgetni, s mindenféle finomságot ettünk közben. Amikor jóllaktunk, ismét megállapítottam, mennyire elbűvölte a szívemet ez a fiú. Leheveredtünk, és együtt töltöttük az egész éjszakát. Reggel, amikor fölébredtem, megmosakodtam, és odavittem neki az illatos vízzel telt réz mosdótálat, s ő is megmosakodott. Azután elkészítettem a reggelit, megettük, beszélgetni kezdtünk, játékokkal mulattattuk magunkat, s nevetéssel telt el az idő estig, amikor leterítettük az abroszt, mandulával, aszalt szőlővel, muskotálydióval, szegfűszeggel és borssal fűszerezett ürühúst ettünk, friss vizet ittunk, pástétomot ettünk, dinnyét, mézes és vajjas kalácsot, édes és lágy tortát. Ezután, mint előző éjjel, lefeküdtünk, és újra úgy éreztem, hogy jó barátok lettünk. Nagy gyönyörűségben éltünk így, és nyugalomban a negyvenedik napig. S amikor eljött az utolsó nap, amelyen az ötvösnek is meg kellett érkeznie, a fiú meg akart fürdeni. Melegítettem neki vizet, tüzet raktam, aztán rézkádba öntöttem a meleg vizet, hideget töltöttem hozzá, hogy langyos és kellemes legyen. A gyermekifjú beleült, megmostam a testét, majd megtörültem, bedörzsöltem illatszerekkel, aztán az ágyra vittem, betakargattam, a fejére ezüstsálakból hímzett selyemszövetet csavartam, ízletes üdítőt adtam neki, s elaludt. Amikor fölébredt, enni kért. Kiválasztottam a legszebb és legnagyobb pástétomot, tálcára tettem, azt szőnyegre tettem, fölállítottam az ágyra, hogy leakasszam a nagy kést, amelyik a falon a feje fölött lógott. Ekkor az ifjú, csak úgy szórakozásból, megcsiklandozta a lábamat, amire annyira érzékeny voltam, hogy ráestem, a kés pedig, amit a falról akasztottam le, a szívébe fűrődött. És ő abban a pillanatban kilehelte a lelkét. Amikor ezt láttam, úrnőm – mondta a szalúk a ház úrnőjének –, arcomat kezdtem verni. Sikoltoztam. Nyögtem, megszagattam ruháimat, és könnybe lábadt szemmel vettem magam a földre. De az ifjú barátom már halott volt. Sorsa beteljesedett. Kezeimet és tekintetemet a Magasságbelihez emeltem, és így szóltam:

– Mindenség Ura! Ha bűnt követtem el, kész vagyok arra, hogy igazságot tegyél és bűnhődjek!

S ebben a pillanatban kész voltam arra, hogy szembe nézzek a halállal.

A helyre, ahol a tragédia történt, rá sem kívántam nézni, és tudtam, hogy az ifjú apja a negyvenedik nap végén megérkezik, felmentem hát a lépcsőn, kiléptem az ajtón, visszatettem a fedőt, és ráhánytam a földet, ahogy volt.

Kint voltam végre a szabadban.

– Megnézem, mi fog történni – gondoltam. – De el kell rejtőznöm, mert különben lemészárol a tíz rabszolga, úgy, hogy a legszörnyűbb halállal végeznek ki. – Fölmásztam egy nagy fára, amelyik a közelben a legmagasabb volt, leültem az egyik ágra, és vártam. Egy óra múlva láttam, hogy közeledik a bárka az aggastyánnal és a rabszolgákkal. Mind partra szálltak, a fa alá siettek, látták, hogy a földhányás egész friss, s ettől megijedtek. A rabszolgák felásták a földet, kinyitották az ajtót, és leszálltak a lépcsőn. Az aggastyán nevéen szólította a fiát, de az ifjú nem felelt. Futva a termekben a keresésére indultak, végül átszúrt szívvel az ágyán elterülve megtalálták. Az aggastyán a látvány után úgy érezte, elszáll belőle a lélek, elájult, a rabszolgák jajveszékelní és siránkozni kezdtek, vállukra emelve felhozták az apát a lépcsőn, majd halott fiát is, aztán sírt ástak, s halotti lepelbe csavarva eltemették. Az aggastyánt a bárkára vitték, utána minden megmaradt drágaságot és élelmiszert, s eltűntek a tenger végtelen horizontján... Szomorúan szálltam le a fáról, csak a szerencsétlenségre gondoltam, sokat sírtam, egész nap és egész éjjel feldúltan járkáltam a szigeten. Ez addig tartott, amíg észre nem vettem, hogy percről percre apad a tenger, annyira visszahúzódik, hogy a sziget és a szemben levő föld között egy út szárazon maradt. Köszönetet mondtam Allahnak, hogy megszabadít ettől az átkozott szigettől. Megérkeztem a fővényen át a túlsó partra, és útnak indultam Allah segítségével. És napnyugtáig vándoroltam. Egyszer csak azt láttam, hogy távol nagy tűz lobbant föl, elindultam arrafelé, s az első gondolatom az volt, hogy embereket találok majd a tűz körül, akik ürüt sűtnék éppen, de amikor egész közel értem, láttam, hogy amit nagy vörös tűznek hittem, az egy hatalmas sárgaréz palota, amely a lenyugvó nap fényében olyan látványt nyűjtott, mintha egy nagy tűz lángolt volna. Meglepetésemre a palota kapuján tíz erős termetű és szép arcú ifjú jött ki. De észrevettem azt is, hogy mind a tíz fiatalember vak a bal szemére, kivéve azt a tisztos korú aggastyánt, aki a tizenegyediként velük volt.

– Allahra! Milyen különös véletlen! – mondtam magamban. – Hogy lehet, hogy tíz félszemű ember került itt össze, és mind a tíz a bal szemét vesztette el?

Miközben így elmélkedtem magamban, a tíz ifjú odajött hozzám:
– Béke legyen veled! – mondták.

Viszonoztam a köszöntésüket, és elmeséltem nekik, mi történt velem. A fiatalemberek szavaim hallatán egyik ámulatból a másikba estek.

– Uram! Lépj ebbe a hajlékba! Találj bőséges és vendégszerető fogadtatásra nálunk! – mondták.

Bementem. Ők jöttek utánam. Nagy termeken haladtunk keresztül, amelynek falai drága tapétákkal voltak bevonva, végül az utolsó terembe érkeztünk, mely még tágabb és szebb volt, mint a többi. S ebben a nagy teremben tíz szőnyeg volt leterítve, közepén tíz pompás fekvőhely volt kialakítva, s egy tizenegyedik is, derékalj nélkül, de ez is szép volt, mint a többi tíz. Az aggastyán erre a tizenegyedik szőnyegre ült le, a tíz fiatalember a sajátjára.

– Ül le, uram, te is! – mondták. – A terem végében. És ne kérdezz tőlünk semmit, akármit látsz is!

Néhány pillanattal később az aggastyán, aki már többször fordult, ételeket és italokat hordott be, jelt adott és valamennyien enni, inni kezdtek, s én is velük tartottam. Amikor az étkezést befejeztük, az aggastyán minden maradékot összeszedett, s leült.

– Hogy ülhetsz le – mondták neki a fiatalok –, míg be nem hoztad azt, amivel kötelességünket teljesíthetjük?

Az aggastyán erre szó nélkül fölkel, egymás után tízszer kiment, és tízszer úgy tért vissza, hogy a fején kendővel letakart mosdótálat hozott be, kezében lámpát, s minden ifjú elé odatett egy mosdótálat és egy lámpát. De elém semmit, s emiatt nagyon kellemetlenül éreztem magam. Amikor a fiatalemberek a mosdótálról felemelték a kendőt, láttam, hogy hamu van mindegyik tálban, azon kívül szénpor és pirosító. A hamut a fejükre hintették, a szénport az arcukra kenték, a pirosítót meg a jobb szemükre. És siránkozni és könnyezni kezdtek.

– Csak az ért utol bennünket, amire rossz tetteinkkel és hibáinkkal rászolgáltunk – mondták.

A siránkozást reggelig nem hagyták abba. Akkor egy másik tálban megmosakodtak, azokat is az aggastyán hordta be, tiszta ruhát vettek fel, s szépek lettek ismét, mint azelőtt. Amikor mindent láttam, ó úrnőm, mondta a szalúk a ház úrnőjének, csodálkoztam, de nem mertem semmit sem kérdezni. A következő éjszakán ugyanúgy végezték el a különös szertartást, mint az előző éjszakán, s a harmadikon a negyediken is. Ekkor már nem tudtam féken tartani a nyelvemet.

– Uraim! – kiáltottam fel. – Kérlek benneteket, világosítsatok föl engem, miért vesztettétek el a bal szemeteket? És miért hintetek hamut a fejetekre? Miért kentek rá szénport és pirosítót? – kérdezősködtem. – Allahra mondom, inkább meghalok, de ebben a kétségben, amibe döntöttetek, nem élhetek.

– Mit kérdezel tőlünk, te szerencsétlen! – kiáltottak rám. – Ez a veszted.

– Jobb nekem a pusztulás, mint ez a kétség – feleltem.

– Vigyázz a bal szemedre! Nem félted?

– Inkább nem kell a bal szemem, ha ebben a kétségben akartok hagyni!

– Teljesedjék a végzeted! Veled is az történik, ami velünk. De ne panaszkodj, mert magad vagy az oka! Különben is, szemed elvesztése után nem maradhatsz itt tovább, mert már tízen vagyunk, és nincs tizenegy ember számára hely.

Ezután az aggastyán egy ürüt vezetett elő, levágták, megnyúzták, s megtisztították a bőrét.

– Bevarrunk a birkabőrbe, és kiteszünk a rézpalota tetejére. A nagy rukh-madár, amelyik képes egy elefántot is fölemelni, birkának néz majd, lecsap rád, felragad a felhők közé, aztán letesz majd egy magas hegy tetejére, hogy lenyeljen. Akkor késeddél, amelyet adunk, felhasítod a birkabőrt, s kibújsz belőle. A rettenetes rukh-madár nem él emberhúson, nem fog bántani, hanem eltűnik. Indulj útnak, és menj addig, míg egy palotához nem érsz, amely tízszer olyan nagy és ötször olyan pompás, mint ez. A palota, majd látod, vastagon be van vonva arannyal, falába jókora drágaköveket ágyaztak, smaragdot és gyöngyöket. Lépj be a kapun, ahogy mi is beléptünk, s meglátod a többit.

Miután kitarítottam elhatározásom mellett, odaadták a kést, bevarrták a birkabőrbe, kitettek a palota tetejére, s távoztak. S egyszerre csak éreztem, hogy fölkap a rukh-madár, s elröpül velem. És csakhamar azt is éreztem, hogy egy nagy hegy tetejére tesz le. Ekkor hasítottam fel késemmel a birkabőrt, kibújtam belőle.

– Hess, hess! – kiáltottam, hogy elűzzem a madarat. A madár bambán elröpült, és ekkor láttam, hogy tolla hófehér, és olyan nagy, mint tíz elefánt. Miután elrepült, útnak indultam, siettem, nagyon kíváncsi voltam már, és déltájban meg is érkeztem a palotához. Amikor megpillantottam, ámulatba estem, mert még az épület pompásabb volt annál, amit szóval leírni lehet. Az aranykaput, amelyen a palotába beléptem, kilencvenkilenc szantálfa kapu vette körül, és a termék ajtóit arannyal és gyémántokkal díszített ébenfából készültek. Az ajtókon át olyan termekbe és

kertekbe lehetett érkezni, amelyekben a szárazföld és a tenger minden kincsét felhalmozták. Az első teremben, amelybe beléptem, negyven hajadon közt találtam magamat, akik olyan szépek voltak, hogy a szemem nem tudta kiválasztani a legszebbet. Meg kellett állnom, mert úgy éreztem, szédül a fejem. A lányok, amikor megláttak, felálltak.

– Tekintsd a házunkat a magad házának, vendégünk! – mondták. – Fejünk legyen a párnád és a szemünk a nyugó váncosod.

Emelvényen adtak helyet, lábamnál telepedtek le egy szőnyegre.

– Uram! A rabnőid vagyunk – mondták, s valamennyien a szolgálatomra siettek. Egyikük meleg vizet hozott, a másik törülközőt, a harmadik megmosta a lábamat. Volt, aki aranykancsóból illatos vizet öntött a kezemre. Selyemruhába öltöztettek, szegélyét arany- és ezüstszálakkal hímezték. Ízletes italokkal kínáltak, egyikük rám pillantott, egy másik rám mosolygott, volt, aki rám kacsinzott, vagy verset szavalt, volt, aki elém tárta a karját, és volt másik, aki csípőjét riszálta.

– Ah! – sóhajtott az egyik.

– Ó! – így a másik.

– Ó, szemem fénye!

– Édes lelkem, te!

– Szívem melegítő lángja!

Valamennyien odasereglettek körém, dörzsölgettek és simogattak.

– Kedves vendégünk! – mondták. – Mesélj nekünk! Régóta egyedül vagyunk itt, férfi nélkül, és most teljes a boldogságunk.

Kényelembe helyeztem magam, és elmeséltem történetem egy részét, de közben éjszaka lett. Sok gyertyát hoztak, s a terem olyan világos lett, mintha a nap sütött volna. Aztán abroszt terítették le, válogatott fogásokat, részegítő italokat szolgáltak föl, vidám hangszereken játszottak, s a legbűvölőbb hangon énekeltek. Sokan táncolni kezdtek, miközben én vígan lakmároztam. S a vidám szórakozás után azt mondták:

– Ó, drágánk! Most itt az ideje az igazi gyönyörűségnek és az ágynak. Válaszd ki közülünk azt, aki neked a legkívánatosabb, és ne félj tőle! Egy éjszakára mindnyájan sorra kerülünk. Egy éjszakán mind a negyvenen játszani fogunk veled az ágyban, valamennyien sorra kerülünk.

– Én pedig, úrnóm, mondta a szalúk – nézett rám Sahrazád, s én érdeklődve hallgattam az izgalmas történetet –, nem tudtam, melyiket válasszam a testvérek közül. Mind egyformán kívánatos volt. Behunytam a szemem, kinyújtottam a kezem, és megfogtam egyet, és csak azután néztem föl. De újra behunytam a szemem,

olyan vakító volt a szépsége. A lány kezét nyújtott és az ágyába vezetett. Vele töltöttem az egész éjszakát. Negyvenszer döftem belé a döfések döfésével, és ő mindegyik alkalommal így szólt:

– Juj! Szemem fénye! Juj! Édes lelkem!

S megsimogatott. Én megkapartam. Ő megcsípett, s így ment ez egész éjszaka, s így folytattam tovább minden éjjel valamelyik testvérrel. S minden éjszaka bőségesen intéztünk rohamokat egymás ellen. S így tartott a bőség egy álló esztendeig! Úsztunk az örömben és a gyönyörűségben. S minden reggel odajött hozzám az a leányzó, akire rákerült a sor, szobájába vezetett, megmosta a testemet, végigdörzsölte, beillatosított mindenféle illatszerrel, amelyet Allah szolgái kényelme számára rendelt.

Így telt el egy év. Az utolsó nap reggel valamennyi lány rohant az ágyamhoz, valamennyien nagyon sírtak, bánatukban hajukat tépték.

– Tudd, meg, szemünk fénye, hogy el kell válnunk tőled! – mondták panaszosan. – Ahogy a többiektől is el kellett válnunk előtted. Mert nem te vagy az első. Előtted sok döfős feküdt ránk, olyan, mint te, s ugyanúgy tett velünk, mint te. Igaz, te voltál köztük a legkülönb hágó, akár a hágások számát, akár tartalmát és hosszúságát nézzük. Az is biztos, hogy te vagy a legbujább és a legcsinosabb. Ezért nem tudnánk élni nélküled soha.

Azt mondtam nekik:

– De mondjátok? – kérdeztem. – Miért kell tőlem elválnotok? Életem örömét nem akarom elveszíteni.

– Mi mind ugyanannak a királynak leányai vagyunk – felelték –, de más-más anyánk volt. S attól kezdve, hogy fölserdültünk, ebben a palotában élünk, s Allah minden évben ide vezérel egy férfit, aki kielégít bennünket és mi őt. És minden évben negyven napra el kell innen távoznunk, hogy apánkat és anyánkat meglátogassuk. Ma van az indulás napja.

– De gyönyörűségeim! – szólaltam meg. – Itt maradok házőrzőnek, aki Allahot dicséri, amíg vissza nem tértek!

– Legyen a kívánságod szerint. Itt vannak a palota kulcsai, amelyek minden ajtót nyitnak. De vigyázz! A rézkaput a kert végén ki ne nyisd! Ha megteszed, soha nem látsz újra bennünket, és rettenetes szerencsétlenség zúdul rád! Vigyázz, a kaput ki ne nyisd! – mondták, mind odajöttek hozzám, egymás után megöleltek, megcsókoltak, s könnyezve mondták:

– Allah legyen veled!

Sírva néztek vissza. Kimentem a teremből, kezemben a kulcsokkal, s elindultam, hogy megtekintsem a palotát. Korábban

nem volt időm megnézni, a lányok karja testemet annyira az ágyhoz láncolta. Most hát fogtam magam, és az első kulccsal kinyitottam az első ajtót. Amikor ezt megtettem, s az ajtó kinyílt, egy nagy kertet láttam, tele gyümölcsfákkal. A fák olyan nagyok és szépek voltak, hogy életemben még soha nem láttam ezekhez hasonlót a világon. Megkóstoltam a gyümölcsöket, s amikor jólaktam, köszönetet mondtam Allahnak az adományokért, aztán a második kulccsal kinyitottam a második ajtót. S szememet és orromat egyformán elbájolta a tengernyi virág. Tele volt velük egy nagy kert, amelyet kis patakok öntöztek. S amikor már minden virágot megszagoltam, leszakítottam egy jázmint, az orromba dugva szívtam be az illatát, s köszönetet mondtam Allahnak jószágáért. Kinyitottam aztán a harmadik ajtót, és a fületem azonnal elbűvölte a föld minden színű és fajtájú madarának csicsergése. A madarak egy nagy kalitkában voltak mind. Tarka jáspiskóból faragott findzsákból itták a vizet, és búzaszemeket apró aranycsészékből csipegették fel. A kalitka ki volt söpörve, föl volt locsolva, s a madarak áldották a Teremtőt. Hallgattam a madarak énekét, amíg az éj le nem szállt. S visszatértem a palotába.

Másnap alig vártam, hogy a negyedik kulccsal kinyithassam a negyedik ajtót. S ekkor, úrnóm, nézett rám Sahrazád, mondta a szalúk a ház úrnőjének, olyat láttam, amit még soha. Nagy udvart, közepén meg egy csodálatos kupolacsarnokot. Lépcsőin negyven arany- és ezüstberakásos ébenfa ajtóhoz lehetett feljutni. Az ajtókon át, amelyeknek szárnyai nyitva voltak, egy-egy tágas terembe láttam. S mindegyik teremben más és más fajta kincset halmoztak fel. Láttam, halomban áll az első teremben a gyöngyfüzér, a másodikban gyémánt, megszámlálhatatlan vörös rubin, kék rubin és karbunkuluskő. A harmadikban sok volt a smaragd. Halomban állt a negyedikben az arany, az ötödikben feküdt a földkerekség minden aranydinárja, a hatodikban ezüst, a hetedikben a föld talán valamennyi ezüstdinárja. S a többi terem is tele volt a föld méhének és a tenger mélyének drágaköveivel: topázzal, türkizzel, korallal, jáspiskancsókkal, nyakláncokkal, karkötőkkel, övekkel, ékszerekkel, amit emírek és királyok udvari kincstáráiban látni lehet. Ekkor, úrnóm – mondta a szalúk –, az égre emeltem a kezem, a tekintetemet, és hálát adtam Allahnak jótéteményeiért. S ezután minden nap kinyitottam egy-két ajtót, és így tettem negyven napig, s a csodálkozásom napról napra nőtt, s nem maradt nálam már csak egy kulcs: az utolsó. A rézkapu kulcsa. A negyven lányra gondoltam, nagy boldogság fogott el, amikor eszembe jutottak. Mozdulataik édességére, testük üdesé-

gére, csípőjük keménységére és szűk lyukacskájukra, a hátulsó részük gömbölyűségére és súlyára, és arra gondoltam, milyen édes sikoltással mondogatták:

– Juj, szemem fénye! Juj, szívem lángja!

– Allahra! – kiáltottam mindig. – Ez az éjszakánk ismét áldott éjszaka lesz, a fényesség éjszakája!

De a mindig kísértő gonosz eszembe juttatta, hogy nálam van a rézkapu kulcsa. S a kísértés erősebb volt, mint én. Kinyitottam a rézkaput. Nem láttam semmit, csak az orrom érzett erős és kellemetlen szagot. Azonnal elájultam, a kapun kívül összezsugorultam, s a kapu becsukódott előttem. Amikor magamhoz tértem, annál az elhatározásomnál maradtam, amit a sátán sugalmazott, újra kinyitottam a kaput, s megvártam, hogy a szagot kicsit megszokjam. Aztán beléptem egy tágas terembe, ami sáfránnyal volt behintve és szürke ámbrával. És tömjénnel illatosított gyertyák világítottak, pompás arany- és ezüstlámpákban finom és bódító illatú olaj égett. S az arany gyertyatartók és aranylámpák között csodás fekete lovat pillantottam meg. Fehér csillag volt a homlokán, a bal hátsó lábán, és a jobb mellsőn is. Nyergét brokáttal vonták be, szájába aranyablát tettek. A jászolban meg halomban állt a szezámfűmag, itatövödrében rózsavízzel illatosított hús forrásvíz volt. Mivel mindig nagy szenvedélyem volt a szép ló, és országom legkiválóbb lovasa voltam, arra gondoltam, hogy ez a ló éppen nekem való volna. Megfogtam a zabláját, kivezettem a kertbe, fölültem rá, de a ló meg sem mozdult. Erre a zabla aranyláncával megvertem a nyakát, a ló abban a pillanatban kiterjesztette két nagy, fekete szárnyát, amelyet eddig észre sem vettem, félelmetest nyerített, háromszor dobbantott a patkójával, és felröpült velem a fellegekbe.

Forgott szemem előtt a föld! De jól összeszorítottam a combomat, s mint kipróbált lovas, a nyeregben maradtam. Egyszer csak leszállt a ló, és a vörös rézpalota tetején állt meg, ahol a tíz fél-szemű ifjúval találkoztam. S ekkor úgy ágaskodott, hogy végül ledobott a hátáról. Aztán arcomra eresztette a szárnyát, a bal szemembe csapott, és örökre kioltotta a látásomat. Aztán fölrepült a levegőbe, és eltűnt. Kezemet elvesztett szememre szorítottam, járkáltam a palota tetején, jajveszékeltam fájdalomamban. Egyszerre csak azt láttam, hogy jönnek az ifjak.

– Nem akartál hallgatni ránk! – mondták. – Most szenvedhetsz gyászos elhatározásod következményétől. És mi sem fogadhatunk magunk közé! Tízen vagyunk már. De ha azon az úton haladsz, mutatták, hogy melyiken, megérkezel Bagdadba, Hárún ar-Rasíd-

hoz, az igazhívók emíréhez, akinek híre hozzánk is eljutott. Az ő kezébe kerül a sorsod.

Elindultam. Úton voltam éjjel-nappal, miután szakállamat leborotvtam és felvettem a szalúkok öltözékét, hogy több szerencsétlenség már ne érjen, és addig meg sem álltam, amíg ide nem értem Bagdadba, a béke honába, és itt találkoztam a félszeműekkel, akiket üdvözöltem.

– Idegen vagyok itt – mondtam.

– Mi szintén azok vagyunk.

Így kerültünk aztán ide, áldott hajlékokba, szép úrnóm!

– Így beszélt a szalúk – nézett rám Sahrazád, közben a fejemet simogatta. – S amikor a ház úrnője ezt a rendkívüli történetet hallgatta, azt mondta a harmadik szalúknak:

– Rajta, simogasd meg a fejedet és indulj!

– Allahra, nem megyek innen, míg meg nem hallottam a többiek történetét! – felelte a harmadik szalúk. A fiatal leány ezután a kalifához fordult, aztán Dzsafárhoz és Masszúrhoz.

– Beszéljétek el nekem a történeteket! – mondta.

Dzsafár előlépett, és előadta a mesét, amit már a kapunyitó lánynak is elmondott, amikor a házba lépett. S Dzsafár szavai után így szólt:

– Megbocsátok mindegyiketeknek. De távozzatok! Ittléteket illetlen és kellemetlen nekünk.

Valamennyien távoztak és kimentek az utcára.

– Kedves társaim, hová mentek most? – kérdezte a kalifa a szalúkoktól.

– Bizony, nem tudjuk hová, merre menjünk – felelték.

– Jöjjetek, töltsétek nálunk az éj hátralevő részét – válaszolta a kalifa. – És majd meglátjuk, mitévők legyünk.

Aznap éjjel a kalifának nem jött álom a szemére. Felkelt, felült a királyi trónra, s maga elé hívatta a birodalom nagyjait. S amikor eltávoztak, Dzsafárhoz fordult.

– Hozd elém a három leányt, a két kutyát és a három szalúkot!

Dzsafár teljesítette a parancsot, s akiket a kalifa kért, színe elé vezette. A lányok eltakarták arcukat, úgy álltak a kalifa előtt.

– Le akarjuk róni a tartozásunkat – szólalt meg a kalifa. – Megbocsátottatok nekünk. Jót tettetek velünk, pedig nem is ismeretek bennünket. Most itt álltok előttem. Hárún ar-Rasíd kalifa vagyok.

– A színigazságot mondjátok el! – szólalt meg Dzsafár.

Vége az I. résznek.